

RA ECHO

YA 'BEFI NÚ'U BI MEFI YA APOSTOL

Ra Zidada Jesu bi ñatcahú da mencahú ra M̄ca Nd̄ahi

1 ¹ Núga drá Luca, nura mudi t'ofó dá ofo ne dá pehn'abú, zi cu Teofilo, ja m̄ni gatho nú'a te bi 'yot'a ma zi Hmuhú ra Jesucristo, ne nú'a bi 'ñudi desde ra pa'a bi futa rá 'befi,

² asta ra pa bi yopa mengui pa mahets'i. Pe ante da ma pa mahets'i, bi zofo yá apostol nú'u xqui huahni, ne po ra M̄ca Nd̄ahi bi xipabi te mi ma da 'yot'e'u.

³ 'Mefa de xqui du ra Jesu ja ra pont'i ne de xqui yopa nte, nú'a bi 'mucua má ñote ma pa, ne mri 'ñudi ja yá apostol pa bi gamfri'u gue ya xqui yopa nte ma'na'qui, ne pa mi xipabi'u de hanja ri manda Ajuá.

⁴ Y de mi ñgui yá apostol ante da ma'a pa mahets'i, bi 'ñembi'u:

—Oxqui ma gui p̄ñhú de guecua Jerusale, ja da 'buhúua asta hingui hañhú nú'a xa ña't'ahú Ajuá ra Dada, nú'a ya stá xi'ahú gue ma gui hañhú.

⁵ Ra Xuua mi xi'tsate co ra dehe, pe nu'ahú ya 'bestho ma da z̄o ra pa gui nxistehehú co ra M̄ca Nd̄ahi.

Ra Zidada Jesu bi mengui pa mahets'i

⁶ Y de mi ñgui yá apostol bi 'ñani'u bi 'ñembi:

—Ma zi Hmu'ihe, ¿ha gue nuya pabya ma gui umba ma'na'qui rá ts'edi ra hnini Israel pa da nd̄a?

⁷ Nu'bú ra Zidada Jesu bi datuabi'u ne bi 'ñembi:

—Hingo rí 'ñep'ahú gui pahú ha'mú ma da 'yot'a Ajuá ra Dada

nú'a xa bense'a da 'yot'e.

⁸ Nu'ahú, nu'a ma da nja, ma gui hañhú rá ts'edi ra M̄ca Nd̄ahi sta z̄oh̄o, ne ma gui dahú majuani de gueque nuua Jerusale, ne gatho rá nḡuni Judea, ne nuni Nsamaria, ne gatho max̄ogue rá nḡuni ra ximhai.

⁹ Nu mi uadi bi m̄anga njabú ra Zidada Jesu bi njats'i pa mañá ja yá thandi yá apostol. Nepú bi hyandi'u gue bi go'ma 'nara guui, ne ya himbi za bi yopa hyant'u ma'na'qui.

¹⁰ Nepú de mi n̄ots'e mi handa ra Jesu bi ma pa mahets'i, mi damfri'u mi 'bahni yoho ya enx̄e con gue'u, mri hñe dega t'axi.

¹¹ Y nú'u ya enx̄e'u bi 'ñembabi ya apostol:

—Nú'ahú gyá me Galileahú, ¿te 'be guí n̄o'tshú nuni mahets'i? Nura Jesu xcá hyanthúbya xa ma pa mahets'i, go guet'atho ma da yopa menguiua ngu xcá hyanthú bi ma, njabú ma da mengui.

Bri thahna ra Matía pa rá mp̄ote ra Juda

¹² Nepú yá apostol ra Jesu bi gai de ja ra t'oh̄o 'bo Olivo pa bi ma ja ra hnini Jerusale. Nurá ñabú de ra t'oh̄o pa ja ra hnini pe'tsa ngu 'na kilometro.

¹³ Y nu de mi z̄oni'u mbo ja ra hnini, bi b̄oxa ja ra t̄ongu habú xqui mihi'u, ne ja mi 'buhni ri gatho'u, ra Pedro, ra Cobo, ra Xuua, ra Andre, ra Lipe, ra Toma, ra Tolo, ra Teo, ma'na ra Cobo rá t'u ra Alfeo, ne ra Simu nú'a mi t'embi ra Selote, ne ra Juda rá cu ra Cobo.

14 Gatho'ɥ nzantho mi munts'i mi apabi Ajuɔ co 'nada ra mfeni, mahyɛgui co yá cu ra Jesu, ne ra María rá nana'a, ne ma'ra ya 'behña.

15 Ha nuya pa'ɥ bi munts'ini ngu 'na nthebe ne 'nate ya cu, y 'na'qui, ra cu Pedro bi 'mai madetho de gue'ɥ ne bi 'ñembi'ɥ:

16 —Ma zi cu'ihɥ, pe'tsi te xi da njabɥ ngu nú'a xqui mɔnga ra Davi ne bi 'yofu ngu nú'a xqui xipabi ra Maça Ndɔhi. Ra Davi bi mɔ de ra Juda nú'a to'o bi zixa ya ja'i pa bá ju ma zi Hmuhɥ ra Jesu.

17 Y nuju dí pahɥ gue nu'á go gue'á nehe mrá nxadi ra Jesu, ne mahyɛgui ndí pɛphɥ'a.

18 Nu'á bi pa ma zi Hmuhɥ ra Jesu, y co nú'a ra boja bi t'umbi, bi thanga 'nara hai. Nepɥ nu'á bi dagui ma'mɛmfo, ne 'bestho bi fɔ rá mui ne bi bɔnga yá xefo, y bi du.

19 Y gatho ya me Jerusale bi baði nú'a xqui nja, hangue nu'ú bi hñu'mbabi nura hai'a de yá hñɔqui'ɥ Aceldama, rí bɔni da 'ñena ra Hai dega Ji.

20 Pe'tsi te da njabɥ ngu nú'a xa t'ofu ja ra Maça T'ofu ja ya Salmo ne ena:

Dá nhuata rá ngu'a,
oto sti ma da 'müini.

Nehe ena:

Nu'a mrá 'befihma'a, dá me
ma'na ra ja'i.

21 Hangue mahyoni ga huañhɥbya 'na de nú'ɥ to'o ndí 'ñiohɥ gatho nú'ɥ ya pa ndá 'buhɥ co ma zi Hmuhɥ ra Jesu, 22 desde mi xi'tsa ra Xuua asta mi ma mahets'i. Nu'a tó'o ma ga huahnihɥ go gue'a ma da maxcahɥ ga dahɥ majuɔni gue ma zi Hmuhɥ ra Jesu ya xa yopa nte de ra du.

23 Nepɥ bi huahni'ɥ 'nara cu rá thuhu ra Jose nú'a xqui thu'mbabi ra Barsabá ne mi t'embi ra Justo, ne bi huahni'ɥ ma'na ra cu rá thuhu ra Matía.

24 Nepɥ bi 'yapabi'ɥ Ajuɔ ne bi 'ñena:
—Ma zi Dada'ihɥ, go gue'e guí

patca gatho ma mfenihɥ, 'ñutcahebya de nuya yoho ya cu 'bucua to'o de guehyɥ xcá huahni.

25 Nu'i go guí paði nda'ña de guehyɥ xcá huahni pa da mɛp'a'i ne go di guehni dri apostol pa drá mpɔte ra Juda nú'a to'o bi nts'oqui ne bi 'uegue bi ma habɥ mri 'ñepi da ma.

26 Y nu'ú bi rifa ne bi zo rá thuhu ra Matía, hangue ya bi ma 'mede co nú'ɥ 'ret'ama'ra yá apostol ra Zidada Jesu, pa bi yopa nzɔt'a nú'ɥ 'ret'amayoho.

Xa zɔhɔ ra Maça Ndɔhi

2 ¹ Nu mi zɔhɔ ra pa de ra Pentecoste yá ngo ya xodyo, gatho ya gamfri xqui munts'a 'nadbɥ co 'nada ra mfeni.

2 Nepɥ mi dɔmfri'ɥ bi nt'ode 'nara ñuni xi nts'edi xqui 'ñe de mahets'i. Bi nt'ode gatho mbo ra ngu habɥ xqui munts'i'ɥ ngu 'ñena 'nara dɔnga bɔn্থi xi nts'edi.

3 Ne 'mɛfa bi hnequi 'ra ngu ya t'ɛca faspí maña de ja yá ñaxu cada 'na de nuto gatho mi 'buhni.

4 Y gatho'ɥ bi hñɔnga ra Maça Ndɔhi, ne bi mudi bi ña 'rama'na'ño ya hñɔqui cada 'na de gue'ɥ ngu mi japabi ra Maça Ndɔhi da ña'ɥ.

5 Nuya pa'ɥ mi 'buhni Jerusale 'raya xodyo xqui 'ñehe de habɔraza ya hai de ra ximhai, ne nu'ú xi mi camfri Ajuɔ ngu nú'a xqui t'utuabi.

6 Y nu de mi nt'ode nú'a ra dɔnga ñuni, ndunthi ya ja'i xi bi dɔma munts'i habɥ mi 'bui ya cu, ne bi 'yɔ ngue'a mi øde yá hñɔqui cada 'na de gue'ɥ.

7 Ne himi pa te da beni, bi 'yɔ ne mri 'ñémbabi'ɥ:

—¿Ha gue hingo guehyɥ ya me Galilea núyɥ dí øhɥ ña?

8 Nu'bú ¿hanja cada 'na de guecju dí ø ma hñɔqui'ɥ nú'a dá pahɥ desde dá 'buhɥ?

9 Ngue'a 'ra de guecju dyá menguhɥ Partia ne de Media, ne de Elam, ne de

Mesopotamia, ne de Judea, ne de Capadocia, ne de Mponto, ne de Asia.

¹⁰ Ne nu ma'ra de guecjũ ya me Frigia, ne Pamfilia, ne Egipto, ne 'raya hnini de Africa gueta Cirene. Ne nu ma'ra de guecjũ ya me Nroma, 'ra majujani ya xodyo ha nu ma'ra bi nxodyo hõnse ngue'a ri den ga ma leyhũ.

¹¹ Ne nu ma'ra de guecjũ ya me Creta ne Arabia. Ha gatho nugaguihũ dí øhu xicjũ de ma hñaquihũ gra ña cada 'na de guehyũ, ne xicjũ de nuya danga t'øt'e xa 'yøt'a Ajuã.

¹² Nepũ nú'ũ ya ja'i'ũ bi ntsø'mi ne mi tu yá mui mri 'ñémba 'na ngu 'na:

—¿Xibya? ¿Te rí bõmbyana?

¹³ Ha nu ma'ra mi øtbuhlatho mi ena:

—Nuyú xa nti.

Ra apostol Pedro bi zofo ya ja'i

¹⁴ Nu'bú ra ora'a ra apostol Pedro bi 'mai co nú'ũ má 'ret'ama'ra ya apostol, nepũ bi ña nts'edi'a, bi 'ñena:

—Nú'ahũ gyá me Judeahũ ne gatho nú'ahũ guí 'buhũua Jerusale, 'yøhu núna ma ga ma pa gui pahũ.

¹⁵ Núyũ guí øhu ña, hindi ti ngu guí beñhũ, ngue'a ja nzunga gũto xudi.

¹⁶ Núna guí hanthũ, go guehna xqui mangã ra baði Joel gue mi p'e'tsi da njabũ, y nubyá ya gá hyanthũ bi nja ngu nú'a bi mañ'a. Nu'a bi 'yofo njaua:

¹⁷ Ajuã bi 'ñena: Nuya pa da 'ñepũ,

ma ga pempa ra Maça Ndahi gatho ya ja'i de ra ximhai.

Nuri t'uhũ ne ri t'ixuhũ ma da ña co rá ts'edi ra Maça Ndahi.

Nuya basja'i ma da hyanda 'raya nt'udi,

nuya ndaxjua ma da 'ui ya t'i.

¹⁸ Ne nuya pa'ũ gatho nú'ũ pepqui, dra 'ñøhø que dra 'behñã, ma ga pempabi'ũ ra

Maça Ndahi

pa da umba ra ts'edi da ña.

¹⁹ Ne ma ga u't'ahũ 'raya danga nt'udi nuni mahets'i ne nuua ra ximhai, dega ji, ne dega tsibi, ne dega 'bifi.

²⁰ Ma gui hyanthũ ra hyadi hinda ma da unga ra ñot'i, ma da 'mexuui.

Nura zana ngu ma da nji.

Nepũ de gue'a ja da zøhø nú'a ra pa de rá 'ñehe ra Zidada, gue'a ra pa ma da hneca rá danga ts'edi'a strá nsunda.

²¹ Ne gatho nú'ũ to'o da 'yapa ra Zidada da mpøhø, da pøhø'a.

²² Nú'ahũ gyá me Israelhũ,

'yødehũ nuya ya noya ma ga xi'ahũ:

Nu'ahú guí pahũ gue ra Jesu nú'a mrá me Nasare bi 'yøt'a gatho nú'ũ ya t'øt'e ne gatho nú'ũ ya nt'udi bi 'yøt'e con gue'ahũ po rá ts'edi Ajuã, ngu guí paschũ, y njabũ bi hnequi gue Ajuã xqui mehni'a.

²³ Pe nu'a bri da ja ri 'yehũ, nepũ nu'ahũ gá daphũ ja yá 'ye ya

'yøt'ats'oqui pa bi pont'a ja 'nara pont'i asta himbi du. Pe gatho nú'a bi nja, bi njabũ ngue'a Ajuã go bi bense da njabũ y nú'a gue'a mrá paha'a.

²⁴ Nu'ahũ gá hyohũ ra Jesu, pe nu Ajuã go gue'a bi 'yøt'e pa bi yopa nte ma'na'qui de ra du, ngue'a nura du otho rá ts'edi pa da zami'a.

²⁵ Ra ndã Davi xqui ma de gue'a ne xqui 'ñena:

Nuga dí paði gue Ajuã nzantho 'bui con gueque

pa da maxcagui ne da ñangagui.

²⁶ Hangue nuga xi drí johya ne dí ña co nura johya dí p'e'tsi.

Ne dí tø'mi gue nu xcrá tu, ma ga yopa nte de ra du.

²⁷ Ngue'a nu'i, ma Dada'i, hingui ma gui hopi ja da gohni ma te ja ra du,

nixi gui hopi da 'ya ma ndo'yo
ja ra hai, ngue'a go ri hmaça
'begogui.

²⁸Ngue'a nu'i xcá 'ñutca ra 'ñu
dega te,
ne ma gui 'raca 'nara danga
johya nu xcrá 'bupə mahets'i
con gue'e.

Guehna bi mąga ra Davi ja ra Maça
T'ofu.

²⁹Nú'ahə ma cu'ihə xcá
munts'ihəua, xi majuani dí xi'ahə, xa
du ma xitahə ra ndə Davi ne bi
nt'agui'a, ne jaua rá nt'agui asta
mapaya.

³⁰Ra Davi mra 'mehni Ajuə hangue nu'á
bi ma nú'a mri 'bedi da nja. Ne mi pađi
gue mi ma da 'mə 'nará t'ə pa drá
mpote'a, ngue'a njabə xqui ñə'tuabi
Ajuə. Y nú'a ra t'ə'a go di gue'a ra Cristo
nú'a xqui ñə'tuabi da mehni pa da ndə.

³¹Hangue nura Davi 'ñena ya xqui
hyanda nú'a bi nja 'mefa, ne bi 'yofu
gue mi pe'tsi da e da yopa nte ra
Cristo nú'a xqui hñuts'i Ajuə pa da
ndə, ne himi ma ja da gohni rá te ja ra
du, nixi rá ndo'yo nehe hinda 'ya ja ra
hai.

³²Y nuna ra Jesu dí mañhe, nuje dí
dahe majuani gue Ajuə bi 'yot'e pa bi
yopa nte de ra du.

³³Hangue nubya po rá ts'edi Ajuə ra
Dada, bi ma pa mahets'i, ne ja bí
huhni ja rá 'ñei ra Dada. Ne bá pehna
ra Maça Ndəhi ngu nú'a xqui ñəgui
Ajuə ra Dada. Hangue gathu nú'a guí
hanthə ne guí əhubya, go ra Maça
Ndəhi ət'a njabə.

³⁴Pe ra ndə Davi hingo bi njuts'i pa
mahets'i, pe nu'á bi mañ'a bi 'ñena:

Ajuə ra Dada bi 'ñemba ma zi
Hmu:

“Bá ehe gui hñudiua ja ma 'ñei,

³⁵asta hinga tsñ'a'i gathu ri
ncontra pa da gohi'ə ja nga'ti
ri ua.”

³⁶Nubyá, mahyoni da bađi gathu
ya me Israel gue Ajuə ra Dada xa

hñuxa ra Jesu pa go di gue'a dra Hmu
ne da ndə ngue'a go gue'a ra Cristo
xpá pehni'a. Y go gue'a gá ponthə ja
ra pont'i ne asta hingá hyohə.

³⁷Ha nu mi 'yode nú'a bi mąga
ra apostol Pedro, nú'ə ya ja'i mi
'buhni xi bi du yá mui, ne bi
'yambabi ra apostol Pedro ne nú'ə
ma'ra ya apostol, bi 'ñembi:

—Zi cuhə, nu'bú çxi te rá 'be
mahyoni ga əthebya?

³⁸Nepə ra apostol Pedro bi
'ñembabi:

—Ñobrihə ne gui nxistehehə
gathu'ihə de rá thuhu ra Zidada
Jesucristo pa njabə dra pun'a ri
ts'oquihə. Ne njabə hə, Ajuə da
pen'a'ihə ra Maça Ndəhi pa da 'mə ja
ri corasohə.

³⁹Ngue'a nuna hñə'tingə pa gue'ahə ne
pa ri baťsihə ne pa gathu ma'ra ya ja'i
'bə ja rá ngəni ra ximhai nú'ə da
zohna Ajuə ma Hmuhə.

⁴⁰Ra apostol Pedro bi sigui bi
zofu ya ja'i co ndunthi ma'ra ya noya
ne bi 'ñembabi:

—Mpəhəhə pa hinda zə'ahə rá
cə Ajuə nú'a ma da zəđi nú'ə hingui
ne da mpəhə.

⁴¹Nepə gathu nú'ə to'o bi hñəni
nú'a ra ts'ofu'a bi nxistehe 'bestho.
Hangue nura pa'a bi hñuxa ngu má
hñu 'mo ya gamfri.

⁴²Y nu'ə bi 'yot'a gathu nú'a bi xipabi
ya apostol. Ne mi 'bə'ə co 'nadra
mfeni, ne nzəntho mri munts'a
mahyegui pa da zi ra Maça Nt'oxi ne
pa mi apabi Ajuə.

Yá 'mui ya mudi gamfri

⁴³Ne gathu ya mengu de guehni
xi bi ntsu ngue'a xqui hyanda ya
apostol mi ət'a ndunthi ya danga
nt'udi ne ya danga t'ot'e co rá ts'edi
Ajuə.

⁴⁴Ne gathu nú'ə ya gamfri mi 'bui
'nadbə ne mri mfax'ə 'na ngu ma'na
pa hinte da 'bepi'ə.

45 Ne mi pa gatho nú'a te mi pe'tsi'u ne mi hecuabi gatho nú'u ma'ra ya zi hyoya cu nú'u mi othobi.

46 Ne hyastho 'nara pa ngu 'nara pa mri munts'a ja ra nija co 'nadra mfeni. Ne mi tsi ra Maça Nt'oxi ja yá ngu'u, ne mri ñuni'u mahyegui co ndunthi ra johya ne co 'nara hoga mfeni.

47 Ne mri nsunda Ajuá mahyegui. Ne ma'ra ya ja'i mi handi te mi ø't'e'u, nu'bú nuya ja'i'u mi numahño'u. Ne 'nara pa ngu 'nara pa mi 'yo mi camfri ma'ra ya ja'i nú'u mi zofo Ajuá, ne mri munts'a 'nadbú'u co nú'u ya mædi gamfri.

Bi t'øthe 'nara zi doua

3 ¹ 'Nara pa ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua mri ma pa ja ra ndañija ngu nzanga hñu nde, ya mi gue'a ra ora pa ra søcambeni ja ra nija.

² Y nuni ja ra gosthi nija nú'a mrá thuhu Mahotho, ja xqui hñudini 'nara 'ñøhø mrá doua desde xqui 'mæi. Mi ts'ixa hyastho pa ja mi t'ehni pa mi apabi ra boja gatho nú'u to'o mi thohni mi cút'a mbo ra ndañija.

³ Nu'bú nu'á bi hyanda ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua de mi ma da yút'a ja ra ndañija, bi 'yapabi ra boja.

⁴ Nepu nura Pedro ne ra Xuua bi gohi bi 'mai bi hyanda nú'a ra zi meti, ne ra Pedro bi 'ñembabi:

—Hyandgahe.

⁵ Ne nura zi doua xi bi gohi bi nu'ta nú'u yoho ya apostol, mi hu rá mæi gue mi ma te da umbahma'u.

⁶ Nepu ra Pedro bi 'ñembabi:

—Othogui ra t'axi nixi ra oro pa ga 'ra'a'i. Nú'a dí pe'tsi gue'a ma ga 'ra'i. De rá thuhu ra Jesucristo nú'a mrá me Nasare dí xi'a'i gui 'bai gui 'yo.

⁷ Nepu bi mipa rá 'yæ ra 'ñei ne bi 'ba'mi, ne 'bestho bi nja yá ts'edi yá ua ne yá gut'egui.

⁸ Y nura ora'a 'bestho bi 'yenga 'nara sagui ne bi 'mai xá hño, nepu bi 'ño,

ne bi mæui ya apostol pa mbo ra nija xi mi ensagui mi xøcambeni Ajuá con gatho rá johya.

⁹ Y gatho ya ja'i bi hyanda nú'a mrá doua gue ya mi 'yo ne mi xøcambeni Ajuá.

¹⁰ Nepu nu'á 'bestho bi badi gue go mi gue'a mrá douahma nzantho mi hudi mi a ra boja ja ra gosthi nija mrá thuhu Mahotho. Ne xi bi 'yø'u de nú'a xqui nja.

Ra apostol Pedro bi mamba rá noya Ajuá ja ra porta rá thuhu rá Porta ra Salomó

¹¹ 'Mefa nú'a ra 'ñøhø mrá doua himi ne da 'uegue de ra apostol Pedro nixi de ra apostol Xuua. Y gatho nuya ja'i mi 'yo de guehni xi mri 'yø de nú'a xqui hyandi, hangue bi dama munts'i'u ja ra porta rá thuhu ra Porta de ra Salomó nuni habu mi 'bai ra Pedro ne ra Xuua co nú'a mrá doua.

¹² Y nu mi hyanda ra Pedro nú'u ya ja'i xqui munts'ini, bi 'ñembabi:

—Nú'ahu gyá me Israelhu, çhanja xi grí 'yøhu, ne hanja xi guí nætcahe 'ñena gue co ma ts'edisehe go stá japhe xa 'ño nuna 'ñøhø, o 'ñena ngue'a gue por dí 'yohe xá nt'axi gue por gue'a stá japhe da ñani?

¹³ Nú'a ra Ajuá mi xøcambeni ra Abrá ne ra Isaac ne ra Cobo ne gatho nú'u ma'ra ndu ma xitahu, nú'a go guet'a ra Ajuá bi japi bi 'ño nuna ra 'ñøhø po rá thuhu ra Jesucristo nurá T'u'a, pa njabu da hneca rá ts'edi nura T'u'a. Nú'a go gue'a gá daphu ya nda, ne gá mañhu ja rá thandi ra Pilato gue hinda thegui, masque ra Pilato go mi nehma xa hyegui'a.

¹⁴ Pe nu'ahú hingá nehú, masque go gue'a rá hmaca T'u Ajuá nú'a hinte ma ts'oqui xqui 'yø't'e. Pe nu'ahú gá eñhu gue ma'na xá hño dra thøgue 'nara hyote.

¹⁵ Nepu nu'ahu gá hyohu nú'a to'o ri 'racju ra te, pe Ajuá bi 'yø't'e pa da

yopa nte de ra du. Nuje go dá hanthe bi yopa nte, hangue dí damajuanihe de gue'a.

16 Nuna 'ñòhø guí hanthú ne guí pahú gue mrá douahma, go ra Jesu bi 'yòthe ngue'a dí camfrihe'a. Hangue bi njabú ngu guí hanthúbya.

17 Nubyá, nú'ahú ma cu'ihé, dí pahé xá hño gue gá dahú ra Jesu ngue'a hinte nguí pahú, ngu nú'ú ma ndahú nehe himbi zo yá mfeni nehe nú'a bi 'yòt'e, hangue gá mfaxhú gá hyohú ra Jesu.

18 Pe nu Ajuá bi 'yòt'e da nja ngu nú'a xqui xipa yá 'mehni maya'bu ne xqui 'yofo'ú gue nura Cristo nú'a rá 'mehni pa e da ndá mi pe'tsi da thogui ndunthi ya úgui asta rá du'a.

19 Hangue nubyá mahyoni gui ñobrihú ne gui yopa jonihú co Ajuá pa da pun'a ri ts'oquihú, y nu'bu há, nu'á da 'ra'a'ihú 'nara 'ra'yo mfeni ne 'nara hoga'mú.

20 Ne da yopa pen'a'ihú ra Jesu nú'a to'o ra Cristo nú'a xqui hñuts'i'a pa da ndá.

21 Ne nu'á xi majuani bi yopa mengui mahets'i pa ja dua 'buhni asta hinda zø ra pa da yopa hoca Ajuá gatho, ngu nú'a xqui xipa maya'bu yá maça 'mehni da ma.

22 Ngu bi mąnga ra Moise bi xipa ndu ma xitahú bi 'ñembi: “Nú'a Ajuá ma zi Hmuhú ma da hñux'ahú 'na de gue'ahú pa drá 'mehni'a ngu xa hñuxcagui nehe, y nú'á ma gui 'yòtehu nú'a da xi'ahú.

23 Ne gatho nú'ú to'o hinda ne da gamfri bi rá noya nú'a ra 'mehni'a, nu'ú dra huati ne da 'medi de ja yá hnini.”

24 Gatho nú'ú ma'ra yá 'mehni Ajuá desde ra Samue pa xqui 'ñecua, xqui ma nehe de nuya pabya dí 'buhú.

25 Y nú'ú ya hñá'ti bi mąnga nuya 'mehni'ú, gue'ú pa gue'ahú. Y nú'ú ya japi de ra cohi xqui gohui Ajuá ndu

ma xitahú, nehe gue'ú pa ri hñohú. Hangue Ajuá bi 'ñembabi ra Abrá: “Po 'nari 'roho ma da 'ñehe 'mefa, ma ga japi gatho ya ja'i de rá nguni ra ximhai.”

26 Y nu'ahú go yá mudi'ihú bá pen'ahú rá T'ú Ajuá pa bi zo'ahú gui ñobrihú de ri ts'oquihú pa njabú da jap'a'ihú.

Ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua bi jot'a fadi ne bi ñgui ya ndá

4¹ Ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua mi 'buhniho ja ra ndanija mi zofa ya ja'i. Nepu bi zoni 'raya macja ne ra ndá de ya nsunija, ne ya saduceo nú'ú himi camfri gue da yopa nte nú'ú ya xa du.

2 Nepu nu'ú bi bø yá cue ngue'a ra Pedro ne ra Xuua mi xipabi ya ja'i gue ra Zidada Jesu xqui yopa nte de ra du, hangue mi utuabi'ú gue gatho ya ja'i ma da yopa nte.

3 Nu'bu nuya ja'i'ú 'bestho bi gu nts'ahni ra Pedro ne ra Xuua, ne bi zits'i pa bá cot'a fadi. Y asta rá hyax'a mi ma da nhyanthya, ngue'a nú'a ra pa'a ya bi nde.

4 Pe ya xi mi ndunthi nú'ú to'o xqui 'yode ne xqui gamfri nú'a mi mąnga ra Pedro. Ya ngu mi cut'a 'mo ya 'ñòhø xqui gamfri, y himi pa 'mede ya 'behña nixi ya bątsi.

5 Nurá hyax'a bi munts'a nuni Jerusale nuyá ndaxjua ndá ya xodyo ne ya xahnate de ra ley ne gatho ma'ra ya ndá gá xodyo.

6 Gatho'ú bi munts'a mahyegui co ra Anás nú'a to'o mrá dąnga ndá gá macja, nehe mi 'buhni ra Caifá ne ra Xuua ne ra Jandro, ne gatho ma'ra ya 'ñòhø nú'ú mi ja te yá njauí ya dąnga ndá gá macja.

7 Nepu nu'ú bi manda bá ts'i ra apostol Pedro co ra apostol Xuua ne bri 'ba'ma madetho de gue'ú pa bi t'ambabi, ne bi t'embabi:

—¿To'o yá 'mehni'ihú, ne to'o rá ts'edi guí hąmpahú pa guí øthú njabú?

⁸ Nu'bu' ra Pedro mi hampa rá ts'edi ra M̄aca Nd̄ahi pa bi d̄adi ne bi 'ñena:

—Nú'ah̄u gyá nd̄ah̄u de ma hninih̄u Israel,

⁹ ya gue guí angahe de nú'a ra hño bi t'ø'tua nuni ra zi 'ñøhø mrá doua,

¹⁰ ma ga xi'ahe hanja bi za bi ñani, pa gui pah̄u ne gatho nú'u ma'ra ya me Israel. Nuni ra zi 'ñøhø guí hanth̄u 'bahni, nuni bi ñani de rá thuhu ra Jesucristo nú'a mrá me Nasare nú'a gá ponth̄u ja 'nara pont'i, pe nu'á bi 'yø't'e Ajuá pa bi yopa nte de ra du.

¹¹ Nú'á go gue'a gá utsah̄u, nja ngu nú'u ya hyøngu mi 'b̄ui maya'bu bi føthm̄ab̄u ra m̄udi do nú'a mi ma xa hyoca rá nija Ajuá. Pe nubyá go gue'a ra m̄udi do bi megui Ajuá pa bi hyø rá nija.

¹² Jo'o ma'na to'o da za da pøhøguih̄u, hønse ma zi Hmuh̄u ra Jesu, ngue'a jo'o ma'na to'o bá 'behni nuua ja ra ximhai pa da pøhøguih̄u, hønse ra Jesu go gue'a bá 'behni ne go gue'a tsa da pøhøguih̄u.

¹³ Nu'bu' nuya nd̄a mi 'b̄uhni xi bi 'yø ngue'a bi hyandi gue ra Pedro ne ra Xuua himi tsu, ne mi pādi gue himyá 'ñøhø dega d̄anga mf̄adi ngue'a myá hyoya ja'i. Pe bi bādi'u gue mi gue'u 'raya 'ñøhø xqui 'ñoui ra Jesu.

¹⁴ Pe nu'ú himbi za te bi d̄atuabi ra Pedro ngue'a bi hyandi mi 'bahni con gue'u nú'a ra zi doua xqui ñani.

¹⁵ Nu'bu' nú'u ya nd̄a bi 'bepabi ra Pedro ne ra Xuua ne nú'a ra 'ñøhø mrá doua da bøhm̄a de hab̄u xqui munts'i'u, ne bi 'ñu'ti'u 'na ngu 'na, ¹⁶ ne bi 'ñémbi:

—Xibya, ¿te ga øth̄u co nuȳu ya 'ñøhøyu? Ngue'a nú'a xa 'yø'tua nuna 'ñøhø mrá doua, ya pādi gatho ya ja'i nuua ja ma hninih̄u Jerusale, y hingui tsa ga cønih̄u.

¹⁷ Ha nujú ya hindí neh̄u da f̄adi de guehna hab̄uraza, hangue ma ga

hø'tuah̄u ra hñ̄a gue ya hinte da sigui da m̄a, ne ya hinto da zofo de rá thuhu ra Jesu.

¹⁸ Nep̄u bi ts'ohna ma'na'qui ra Pedro ne ra Xuua ne nú'a ra 'ñøhø mrá doua, ne bi t'embabi'u:

—Ya ote ma xqui mañh̄u, ne ya oxqui ma gui zofoh̄u ma'ra ya ja'i de rá thuhu ra Jesu.

¹⁹ Nu'bu' nura Pedro ne ra Xuua bi d̄adi ne bi 'ñena:

—¿Ha gue guí beñh̄u xá hño njab̄u ja rá thandi Ajuá gue go rí 'ñepi ga ø't'ahe ri pahah̄u que rá paha Ajuá?

²⁰ Ngue'a nuje hinda za to'o da hñ̄agahe ga mañhe de nú'a stá hanthe ne nú'a stá øhe.

²¹ Nu'bu' nú'u ya nd̄a hinte bi 'yø'tuabi ra Pedro ne ra Xuua, hønse bi xipabi gue ya hinda sigui da zofo ya ja'i, nep̄u bi hyeguiho. Himbi za te bi 'yø'tuabi ngue'a mi tsu ya ja'i xa bø yá cue, ngue'a gatho ya ja'i xi mi xøcambeni Ajuá po rá ngue nú'a ra 'ñøhø xqui ñani.

²² Ngue'a nú'a ra 'ñøhø xqui ñani ya mi pe'tsa thogui ñote njeya.

Ya gamfri bi 'yapabi Ajuá mahyegui

²³ Nu mi thegui ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua bi ma bá c'a'tsa nú'u ma'ra ya gamfri pa bi metuabi nú'a xqui xipabi ya nd̄a gá macja ne yá nd̄axjua nd̄a ya xodyo.

²⁴ Ha nu mi 'yøde ya gamfri, bi xøcambeni Ajuá co 'nadra mfeni ne bi 'ñena'u:

—Ma zi Hmu'ihe, nu'i go gue'e grá Ajuá gá hoca mahets'i ne ra ximhai ne ra ndehe ne gatho nú'a te ja.

²⁵ Ne nu'i po ra M̄aca Nd̄ahi gá xipa ri 'bego ra Davi da m̄anga njaua:

Ya ja'i bi munts'i pa bi 'ñu'ti'u da 'yø't'a ya nts'o'mui, pe nú'a ra nts'o'mui bi beñ'u da 'yø't'e, hinda za da 'yø't'e.

26 Bi munts'a ya nda de gatho ya hnini de ra ximhai pa bi 'ñu'ti'u da utsa Ajuá ne ra Cristo nú'a xa hñuts'i'a pa da nda.

27 Ngue'a xi majuañi ja nuna hnininga bi munts'a ra nda Erode ne ra Poncio Pilato co ya me Israel ne co nú'u hingyá me Israel, pa bi utsa nuri maça T'u ra Jesu nú'a xcuá pehni pa da nda.

28 Ne bi 'yot'e'u ngu nú'a gá beni ne gá mąnga maya'bu gue mahyoni da nja.

29 Nubya ma zi Hmu'uhe, hyanda nuna te otcahe ya ja'i, ne faxcahe pa hinga ntsuhe ga ñahe de ri maça noya, ngue'a go dí pep'ahe.

30 Ne nu'i go ma gui hñuxa ri 'ye ja ya da'thi pa da ñani'u ne da hyanda ya ja'i. Ne gui 'yot'a ndunthi ya nt'udi ne ya dąnga t'ot'e de rá thuhu ri maça T'u ra Jesu.

31 Ngu xi bi uadi'u bi xocambeni Ajuá, bi hmąnga ra ngu habu xqui munts'i'u, ne gatho nú'u mi 'buhni bi hñąnga rá ts'edi ra Maça Ndañi, ne bi ña nts'edi'u de rá thuhu Ajuá, ne ya hinto mi tsu.

Gatho nú'a mi pe'tsa ya gamfri myá meti 'na ngu ma'na

32 Y gatho nú'u ya xqui gamfri Ajuá mi 'nada yá mfeni, ne mi 'nada yá hmąte'u. Ne mi mfax'u 'na ngu ma'na nú'a te mi ot'tua ra 'bedi, ngue'a gatho nú'a mi pe'tsi'u mrá meti mahyegui, ne ni 'nara cu himi pe'tsa ni 'nara t'ot'e nú'a mrá metise.

33 Ne co ndunthi ra ts'edi mi pe'tsa ya apostol bi damajuani gue xqui yopa nte de ra du ma zi Hmuhə ra Jesu, ne Ajuá xi bi mats'i'u.

34 Ha ni 'na de gue'u hinte mi ot'tua ra 'bedi, ngue'a gatho nú'u to'o mi pe'tsa yá hai ne yá ngu bá pa gatho, ne bá ha gatho nú'a ra boja mi hani de yá hai ne de yá ngu,

35 ne bi umbabi ya apostol. Y nuya apostol go gue'u mi hecuabi cada 'nara gamfri ngu nú'a te mi ot'tua ra 'bedi gue'a mi t'umbabi nehe.

36 Ne mi 'buhni 'nara cu mrá thuhu ra Jose mrá me Chipre mrá levita. Ne bi hñu'umbabi ya apostol dra Berhna, ri bəni da 'ñena Nú'a To'o Hu'mba yá mui ya Ja'i.

37 Nu'a bi pa 'nará hai'a ne bá ha gatho ra boja pa bi umbabi ya apostol.

Ra Ananía ne ra Safira ya hyate

5¹ Pe mi 'bu ma'na ra gamfri mrá thuhu ra Ananía ha nurá 'behña mrá thuhu ra Safira. Nú'á bi pa 'nara hai myá meti'u.

2 Nepu bi beñ'u gue hinda unga gatho ra boja de nú'a xqui pa yá hai, hangue bi zama 'na tui ra boja ra cu Ananía. Ne mi pase co rá 'behña gue xqui zama ra boja. Nu'bu ra cu Ananía bi hñaxa nú'a ra boja bi hyeque pa bá umbabi ya apostol, 'ñena gatho ra boja mi ha, pe hina.

3 Nepu ra apostol Pedro bi 'ñembabi:

—Ananía, ¿hanja xcá hopi xa hya'a'i ra Satá pa xcá hyathma ra Maça Ndañi? Ngue'a hingat unga gatho nú'a ra boja gá hani de ri hai gá pa ngu nú'a gá ma gue mi xogue ra boja.

4 ¿Ha gue hingo ri metihma ra hai? ¿Ha gue hingo ri metihma ra boja nehe? ¿Hanja gá beni gui 'yot'e njabu? Ya xcá nc'uamba ja rá thandi Ajuá, hingue hönse con guecje.

5 Ha nu mi 'yode nuya ya noya ra cu Ananía 'bestho ra ora'a bi dagui bi du. Y gatho nú'u to'o mi 'buhni ne gatho nú'u ma'ra to'o bi 'yode de nú'a xqui nja, gatho'u xi bi ntsu.

6 Nepu nuya bats'ñohə mi 'buhni bi 'mai bá juts'i ne bi mant'i bi duts'i'u pa bi ma bá agui.

7 Nepu xqui tho ngu hñu ora bi zəhə rá 'behña ra cu Ananía nehe habu mi 'bui ya gamfri, pe nu'a nixi mi pađi te xqui nja.

8 Nepu ra apostol Pedro bi 'yambabi de ra boja, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue gue'a bi muui nú'a ra hai gá pahú?

Nu'bu nú'a ra nju bi dadi ne bi 'ñena:

—Haha, gue'a bi muui.

9 Nepu ra Pedro bi 'ñembabi:

—¿Hanja gá cohui 'nara cohi ri dame pa gui hyathmahú rá Maca Ndahi Ajuá? Ndi, 'bapu môte ja ra gosthi nú'u to'o ja bá juadi bá ac'a ri dame, y nubyá e da dux'a'i nehe pa da 'yac'a'i.

10 Y 'bestho nura ora'a ra nju Safira bi dagui bi du ja yá ua ra apostol Pedro. Ha ngu mi yut'a nú'u ya bats'ñohø bi hyandi gue ya xqui du nú'a ra nju nehe, 'bestho bi duts'i'u pa bi ma bá agui nehe habu xqui 'yacuabi'u rá dame.

11 Nepu gatho ya gamfri xi bi hñaxa 'nara danga tsu, nehe gatho nú'u ma'ra to'o bi 'yøde de nú'u ya t'øt'e'u, xi bi ntsu'u.

Bi hnequi ndunthi ya nt'udi ne ndunthi ya danga t'øt'e

12 Nuya apostol bi 'yøt'a ndunthi ya nt'udi ne ndunthi ya danga t'øt'e ja yá thandi ya ja'i. Mri munts'a gatho ya gamfri mahyegui 'na mfenitho ja ra porta nú'a rá thuhu ra Porta de ra Salomé.

13 Gatho nú'u himyá gamfri xi mi tsu da munts'i co ya gamfri, pe nuya ja'i'u mi e'tsua yá nsu'u.

14 Ne 'nara pa ngu 'nara pa mi 'yo mi camfri ndunthi ya ja'i, ya 'ñohø ne ya 'behña.

15 Ne 'yo mi fadi, hangue asta mi thuxa ya da'thi pa mbi 'begui co yá mfdi ja yá hyo ya 'ñu pa nura ora da thohni ra apostol Pedro, hõnse co rá xudi'a da go'ma nú'u ya da'thi, nú'u 'bestho da ñani.

16 Gatho nú'u ya hnini mi ja gueta Jerusale mi pa ya ja'i pa guehni mi

tsixa ya da'thi ne nú'u to'o mi pe'tsa ya ts'ondahi, y gatho mi ñani.

Ya apostol bri ju nts'ahni

17 Nepu bi njuxa ra danga ndá gá macja ne ya saduceo nú'u myá mfats'i'a, ngue'a xi bi bø yá cue'u ngue'a mi ne da nsehe'u ne ya ndunthi ya ja'i mri dena ya apostol. 18 Nepu bi gu nts'ahni ya apostol ne bi got'a fadi.

19 Nepu nú'a ra xuui'a 'nará enxé Ajuá bá ehe pa bi xoca ra gosthi fadi, ne bi pønga pa thi ya apostol, ne bi 'ñembabi:

20 —Rí maha ja ra ndanija ua zofohuni ya ja'i, ne xipabihú ra hoga noya de nuna ra 'ra'yo te.

21 Nepu rá hyax'a xi 'nitho, nu'u bi ma pa ja ra ndanija ngu nú'a xqui xipabi rá enxé Ajuá. Y ngu mi zøni bi yut'a mbo 'bestho pa bi zofoni ya ja'i.

Y de mi zofo ya ja'i ya apostol, nura danga ndá gá macja ne yá mfats'i bi 'yøt'a 'nara hmunts'i con gatho ya ndá de ra hnini Israel. Ne bi mehna to'o mi ma dua tsi nú'u ya apostol mi jot'a fadi.

22 Ha nu mi zønga nú'u ya nzints'ahni ja ra fadi, ya mi jo'oni ya 'yofadi. Nu'bu nú'u bá dama pengui pa bi ma gue ya mi jo'oni'u,

23 ne bi 'ñena'u:

—Dá tsuhe ra fadi xi mi jot'i xá hño, ne nuya nsufadi ja mi 'bahni ja ra gosthi, pe nu ndá xocje ra gosthi hinto dá tsuheni mbo.

24 Nu mi 'yøde njabu nura danga ndá gá macja ne ra ndá de ya nsunija ne ma'ra ya ndá gá macja, xi bi du yá mui, ne himi padi te da beni, y mri 'ñémbi'u:

—Xibya ¿te rí bømbya'a?

25 Nepu bi zøhø 'nara ja'i bi 'ñembabi'u:

—Nú'u ya 'ñohø gá cothmahú fadi, ya bí 'buhni ja ra ndanija bí zofo ya ja'i ma'na'qui.

26 Nu'bú ra ndá de ya nsunija bi meui ya gunts'ahni pa bá yopa jú ya apostol. Bá jú pe hinte bi 'yø'tuabi'ü ngue'á mi tsu xa bø yá cue ya ja'i y xa hyøxa nc'ahni.

27 Nepü bi zixa ya apostol ja ra hmunts'a ndá gá xodyo, ne ja bi 'ba'mni ja yá thandi'ü. Nepü nú'á ra danga ndá gá macja bi 'ñembabi:

28 —¿Ha gue hindá xi'ahé gue ya hinxcá zofohmaḥu ya ja'i ne ya hinxcá ñahmaḥu de rá thuhu ra Jesu? Nu'bú ¿hanja hinxcá 'yøḥu? Ya gatho ya ja'i de guecua Jerusale xcá zofohu de ri noyahü. Ne go guí ne gui hyøxcahe ra thaibya de rá du nú'á ra 'ñøḥø'á.

29 Nu'bú ra apostol Pedro ne gatho ma'ra ya apostol bi dadi ne bi 'ñeñ'ü:

—Nuje ma'na rí 'ñepi ga øthe Ajuá que yá hmanda ya meximhai.

30 Ajuá nú'á to'o mi xøcambeni ndu ma xitahu go gue'á bi 'yø'te pa bi yopa nte ra Jesu de ra du, masque nu'ahü gá ponthu ja 'nara za asta himbi hñu ri maíhu gá hyohü.

31 Y nubyá Ajuá xa 'ñegui ja rá 'ñei pa da ndá. Y nú'á go gue'á ra Pøḥøte zo'ahü gatho nú'ahü gyá me Israelhu pa gui ñobrihu de ri ts'oquihu ne da pun'ahü.

32 Nuje dí dahe majuañi de gue'á, ne ra Maça Ndahi ri damajuani de gue'á nehe. Nehe Ajuá ri umba ra Maça Ndahi nú'ü to'o øte'á.

33 Ha nu mi 'yøde njabu ya ndá xi bi bø yá cue ne asta mi ne xa hyohma ya apostol.

34 Pe mi 'buhni 'nara 'ñøḥø mrá fariseo mrá thuhu ra Gamalie, nú'á mi 'nara xahnate de ra ley, y gatho ya ja'i xi mi numahño'á. Nu'á bi 'mai ne bi manda dra pønga 'na zi ora nuya apostol.

35 Nepü nura Gamalie bi 'ñembabi gatho nú'ü ya ja'i xqui munts'ini:

—Nú'ahü compahü de Israel,

beñhu 'met'o xá hño nú'á guí ne gui 'yø'tuahü nuya 'ñøḥø'ü.

36 Beñhu gue pe'tsa 'raya pa bi nanga 'nara 'ñøḥø mrá thuhu ra Teuda mi hu rá müi gue mi pe'tsa 'nara nsu ne mi ne da ndangui de ma'ra, hangue bi dena ngu goho nthebe ya 'ñøḥø. Pe nura Teuda bi tho, ne gatho nú'ü to'o mri 'ñoui bi nxani ne bi nhuati gatho'ü.

37 Nepü 'mefa de gue'á bi 'mü ma'na ra 'ñøḥø mrá thuhu ra Juda mrá me Galilea. Ne nú'ü ya pa dega nthuxa thuhu, nu'á bi 'yu'ta ndunthi ya ja'i pa go bri theni'á. Ne 'mefa nu'á bi tho nehe, ne bi nxanga gatho yá ja'i nú'ü mri 'ñoui.

38 Hangue nuga dí xi'ahü, ma'na xá hño hyehü dí 'yobü nuya 'ñøḥø'ü. Nu'bü nú'á øt'e'ü go xa bensehe, pe'tsi ga hanthu da nhuati nehe.

39 Pe nu'bü go rá meti Ajuá nú'á øt'e'ü, nu'bú hinda za gui hñacuahü. Ngue'á 'bü gui 'yøthu njabu, ja ra uenda go grí ntuhü co Ajuá.

40 Y nú'ü mi 'buhni ja ra hmunts'i bi 'yøde nú'á ra ts'ofø'á. Hangue bi yopa cø'ta mbo ya apostol pa hønse bi na'mbabi ne bi yopa hyø'tua ra hñá gue ya hinda sigui da ñá de rá thuhu ra Jesu, nepü bi hyegui bi ma'ü.

41 Y de mi bønga ya apostol de guehni, xi mri johya'ü ngue'á Ajuá xqui umba nsequi da tho 'nara 'betsa po rá thuhu ra Zidada Jesu.

42 Ha hyastho himi tsaya'ü da zofo ya ja'i de ja ra ndanija, ne mi pa ja ya ngu mi mangua ra hoga nt'øde de ra Zidada Jesucristo.

Bri thahna yoto ya maste

6 ¹ Nuya pa'ü mri xu ma'ra ya gamfri. Ne mi 'buhni 'raya cu mi ñá griego. Nepü nu'ü bi 'ñembabi nú'ü ya cu mi ñá de yá hñáqui ya xodyo, ne mi ambi hanja himi t'umbabi te da zi xá hño nú'ü yá

viuda ya griego ra ora mi t'umba te da zi ya hyoya ne nú'ú ma'ra ya viuda, ngue'a nu'ú hyastho mi t'umbi te da zi.

² Nepu nú'ú 'ret'amayoho ya apostol bi zohna gatho ya cu pa bi munts'i ne bi 'ñembabi'ú:

—Ma zi cu'ithe, nuje dí 'búhe pa ga māñhe rá noya Ajuá, ne hingui tsa ga tsayahe ni 'na ora pa da za go ga hecuahé nú'á te da zi nú'ú hingui tsupabi.

³ Hangué mahyoni gui huañhu yoto ya cu de guecjú nú'ú xcá hanthú 'yo xá hño ne hampa rá ts'edi ra Māca Ndahi ne xi di ja yá mfadi. Nú'ú go gue'ú dyá uenda da me nuna 'befina.

⁴ Ha nuje ma ga sigui ga aphe Ajuá ne ga māmfé rá noya'á.

⁵ Ha nu mi 'yode bi sipa njabu ya cu, gatho xi bi ho'ú. Rá mudi, bri huahna ra cu Teba nú'á mi pe'tsa ndunthi ra jamfri ne mi hampa rá ts'edi ra Māca Ndahi. Nepu bi huahna ra cu Lipe, ne ra cu Procoro, ne ra cu Nicano, ne ra cu Timu, ne ra cu Parmena, ne ra cu Cula nú'á ra me Antioquía xqui nxodyo ngue'a xqui demba yá ley'ú.

⁶ Ne bi ts'ixa pa habu mbi 'bui ya apostol pa bi 'yapabi Ajuá por gue'ú. Nepu ya apostol bi hñuxa yá 'ye ja nú'ú ya cu xqui thahni.

⁷ Y njabu ma'na mri ntunga rá noya Ajuá, ne mri xu ndunthi ya gamfri nuni Jerusale, ne ndunthi ya macja bi gamfri rá noya Ajuá nehe.

Ra Teba bri ju nts'ahni

⁸ Ha nura cu Teba xi mi hampa rá ts'edi Ajuá ne mi ja rá mfadi pa mi pepa rá 'befi Ajuá, mi ø't'a ya danga t'ø't'e ne ya nt'udi de ja yá thandi ya ja'i.

⁹ Y nuni ja yá nija ya xodyo nú'á mrá thuhu ya Nzai 'Bego xa Thøgue, ja mi 'buhni 'raya 'ñøhø nú'ú mri 'ñoui 'raya me Cirene, 'raya me Alejandría, 'raya

me Cilicia, ne 'raya me Asia, gatho'ú bi mudi bi ntsanoyau ra cu Teba.

¹⁰ Pe nu'ú himi tsa te da datuabi'á ngue'a nu'á mi ha ra hoga mfadi ne mi hampa rá ts'edi ra Māca Ndahi pa mi ña.

¹¹ Nepu nú'ú ya ja'i'ú bi 'yu'ta 'raya 'ñøhø ne bi gu'tuabi pa da mānga ya nc'uamba ne da 'ñena njaua: “Nuje stá øhe gue nura 'ñøhø'á xa ñama'ñu de ra Moise ne de Ajuá.”

¹² Hangué bi bø yá cue yá ndaxjua nda ya xodyo ne ya xahnate de ra ley ne gatho ya ja'i. Nepu bri ju ra cu Teba bi ts'ixa ja ra hmunts'a nda gá xodyo.

¹³ Ne bri japabi 'raya ja'i da hyøxa ra thai ra cu Teba ne bi 'ñena'ú:

—Nuna 'ñøhøni hingui tsaya ñama'ñu de nuna ra māca nija ne de rá ley ra Moise.

¹⁴ Nuje go stá øhe nú'á xa maní xa 'ñena gue nú'á ra Jesu mrá me Nasare ma da huata nuna nija ne ma da pata ma nzaihu nú'ú bi 'ñutcahu ra Moise ga øthu.

¹⁵ Nepu gatho nú'ú to'o mi 'buhni ja ra hmunts'i xi mi heta ra cu Teba ne mi handuabi rá hmi gue mi ngu rá hmi 'nará enxé Ajuá.

Ra Teba bi mamba rá noya Ajuá

7 ¹ Nepu de gue'a ra danga nda gá macja bi 'yambabi ra cu Teba ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue xi majuani xcá ñama'ñu de Ajuá ne de ra Moise?

² Nu'bú ra cu Teba bi dadi ne bi 'ñena:

—Nú'ahu ma cu'ihu, ne nú'ahu ma nda'ihu xcá muntshua 'nadbú, 'yøhu núna ma ga xi'ahu. Ajuá nú'á xá nsunda bi zofu ndu ma xitahu ra Abrá nú'bu hinxqui matho pa ja ra hai Arán ne mi 'buhniho Mesopotamia.

³ Ne bi 'ñembabi: “Pøni de guecua ri hai, tsopu nú'ú ja te ri njauí, ne grí ma pa ma'na ra hai nú'á ma ga u't'a'i pa ja gui 'buhni.”

4 Nu'bu' bi bōni de guehni habu mi 'bui, habu myá hai ya Caldeo, ne bi ma pa bá 'bu ja ra hai Arán. Ha nu mi du rá dada, Ajuá bá tsi pa guecua habu dí 'buhubya, ja bi 'mucua nehe'a.

5 Pe nu Ajuá himbi umbabiu ni 'na xeni ra hai pa drá meti'a, pe xqui ña'tuabi gue nuna hai habu dí 'buhubya go drá meti'a 'mefa ne gatho yá ja'i de rá ji'a nú'cu da 'mui 'mefa. Pe nuya pa'u ra Abrá hinxqui me'tstho ni 'nara batsi.

6 Y Ajuá bi 'ñembabi'a: "Nuri batsi ri 'beto ne ri mbong'beto ma da 'mu ja 'nara hai habu hindyá meti'u ngue'a dya nzøhøtho de guehni. Ne ja ma da 'muhni'u ngu goho nthebe njeya, ne ma da 'megotho'u, ne ma da 'ø'tua ndunthi ra nts'o'mui."

7 Nehe bi 'ñembabi Ajuá: "Nuga go ma ga ha'mba nguenda ya ja'i de nú'a ra hnini habu ma da 'meço'u. Ne 'mefa ma ga yopa tsi de guehni pa da 'ñehe da mepcagui de guecua."

8 Nepu Ajuá bi gohui 'nara cohi ra Abrá, ne bi manda gue gatho yá batsi yá 'beto ne yá mbong'beto da me'tsa 'nara seña ja yá ndo'yo de nú'a ra cohi bi gohi. Hangué nu mi 'mui rá t'u ra Abrá nú'a mrá thuhu ra Isaac, nurá hñato ma pa de xqui 'mui bi 'yø'tua nú'a ra seña xqui gohui Ajuá da 'yø't'e. Ne guet'a bi 'yø't'a ra Isaac co rá t'u nú'a mrá thuhu ra Cobo, ne guet'a bi 'yø't'a ra Cobo co nú'u 'ret'amayoho yá t'u, y go gue'u yá dada nú'u 'ret'amayoho ya 'mui de Israel.

9 Nepu nú'u yá t'u ra Cobo xi bi utsa 'na de nuyá cu nú'a mrá thuhu ra Jose. Hangué nu'ú bi papabi ya me Egipto nú'a yá cu'u, ne bi ts'its'i pa guehni. Pe Ajuá himbi hyese'a.

10 Hangué xi bi ñani de ja yá ts'othogui bi thogui, ne bi umba ndunthi ra mfadi ne bi mats'i pa njabu ra Faraó bi hopa rá 'mui. Ra Faraó go gue'a mrá nda de Egipto. Nepu ra

Faraó bi umba 'nará nsu ra Jose pa bi gohi ngu rá ñoho de gue'a, ne bi manda maxøgue ja rá ngu ra Faraó.

11 'Mefa bi nja 'nara danga thuhu nuni Egipto ne nuni Canaán, ne bi nja 'raya danga dumui, ne bi 'ñotho te bi zi ndu ma xitahu. Himi tsædi habu da dai ngue'a mi otho te da dañ'u.

12 Nepu ra Cobo bi 'yøde gue mi ja ra trigo nuni Egipto, hangué bi mehna yá t'u pa guehni. Gue'a ra mædi 'mi'qui bi ma pa Egipto.

13 Nepu nurá ño'qui bi ma'u, ra Jose bi xipabi'u to'o mi gue'a pa bi badi'u gue go mi gue'a myá cu. Hangué nura Faraó bi batuabi yá ja'i ra Jose.

14 Nepu nura Jose bá pempa ra noya rá dada pa da ma da 'mu Egipto con gatho ma'ra yá ja'i. Nu'ú mi hñu'rate ne 'ret'amacut'a.

15 Nepu 'bestho bi ma'u pa Egipto. Y nepu ja bá tuni'a, ne ja bá tuni gatho yá t'u, y nú'ú go gue'u ndu ma xitahu.

16 Ne 'mefa de ya xqui thogui ndunthi ya jeya de xqui du'u, bá thampa yá ndo'yo'u de guehni pa e bi t'acua ja yá hai nuni Siquem 'nara hnini de Canaán. Ne bi t'acuabi nuyá ndo'yo ja 'nara nt'agui xqui danga ndu ra Abrá xqui damba yá t'u ra Amor nuni Siquem.

17 Y ya xqui nxanda ndunthi yá t'u yá 'beto ne yá mbong'beto ra Cobo nuni Egipto, ne ya mi ma da zø ra pa da hñanga nú'a ra hñati xqui xipabi Ajuá ra Abrá.

18 Nepu de nú'u ya pa'u bi 'mu ma'na ra nda nú'a himi padi to'o mi gue'a ra Jose ne te xqui mæfi'a, ngue'a ya mi pe'tsa ndunthi ya jeya xqui du'a.

19 Nú'a ra nda'a xi bi 'yø'tua ra nts'o'mui nú'u ndu ma xitahu. Ne bi manda dra japi da 'yei gatho yá zi 'uene nú'u myá ts'unt'u, pa njabu da du gatho'u.

20 Y gue'u ya pa bi 'mu ra Moise, y Ajuá xi mri hopa rá 'mui. Nu'á bi tede

rá dada ne rá nana hñu nzana ja yá ngu'ũ.

21 Nepũ bi thogui nú'ũ hñu nzana, nu'ũ bi ma bá ei ngue'a njabu xqui manda ra Faraó da t'øt'e. Pe 'nará t'ixu ra Faraó bá jaxa ra Moise de habũ xqui t'ei, nú'a mrá zi 'u'enetho, pa bi tede, ja ra uenda go mrá batsi'a.

22 Hangue ra Moise bi te ne bi batua yá mfadi ya me Egipto, ne xi mrá nimfeni, ne mi ha ra ts'edi pa da ña ne pa te da 'yøt'e.

23 Nepũ de ya mi pe'tsa ñote njeya ja bi zo rá mfeni da ma da c'a'tsa ya me Israel nuyá ja'i pa bá nu te ngra 'mũ'ũ.

24 Nepũ ngu mi zøni habũ mi 'bu yá ja'i, bi hyanda 'nara me Egipto mi na'mbabi 'na de gue'ũ. Hangue pa bi za bi ñanga rá ja'i, ra Moise bi hyo nú'a ra me Egipto.

25 Nura Moise mi beni yá ja'i'a xa unga nguenda gue Ajuã xqui mehni'a pa da ñani'ũ, pe nu'ũ himbi zo yá mfeni ua mrá 'mehni Ajuã ra Moise.

26 Nepũ rá hyax'a bi yopa thohni ra Moise, ne bi hyanda yoho ya me Israel mri ntunsehẽ. Ne mi ma da hyeque'ũ ne bi ñembabi: "Nu'ahú gyá me Israelhũ, ne grí ncuũ. ¿Hanja grí ntunsehũ 'na ngu ma'na?"

27 Nepũ nú'a to'o mi na'mba nú'a ma'na, bi umba 'nara nt'ent'i ra Moise ne bi ñembabi: "¿To'o xa hñux'ague dega nzaya ne dega ndã pa go gui hñagahe nú'a dí øthe?"

28 ¿Ua gue guí ne gui hyogagui nehe ngu gá ø'tua ra me Egipto mande?"

29 Nu mi 'yøde njabu ra Moise xi bi ntsu, ne bi 'bat'i bi ma pa ja 'nara hai rá thuhu Madián, y ja bá 'bũhni dega nzøhø, y ja bá nthatini ne bi me'tsa yoho yá t'ũ.

30 Ne ya xqui thogui ñote njeya de xqui bonga ra Moise de Egipto pa bá 'bu ja ra hai Madián, nepũ 'nara pa xqui bonga de rá ngu mbi 'yo asta ja rá ua 'nara t'øhø rá thuhu Sinaí. Ne

de guehni bi hyanda 'nara 'bai gá ndapo mi zø 'nara faspi madetho de gue'a, ne mi 'bahni 'nará enxẽ Ajuã madetho de ra faspi.

31 Nepũ nura Moise himbi badi há bi nja, pe bi uat'a ja ra faspi pa bi hyandi te rá 'be'a, ne bi 'yøde bi ña Ajuã y bi ñembabi:

32 "Nuga go gueque rá Ajuãgui ra Abrá, ra Isaac, ra Cobo, ne gatho nú'ũ ma'ra ndu ri xitahu." Nu'bú ra Moise asta mri huat'i co ra ntsu hangue ya himi nehma da sigui da hyanda nú'a ra faspi mi handi.

33 Ha nu Ajuã bi ñembabi: "C'o'ta ri zesthi ngue'a nuua habũ guí net'i guehna 'nara maça hai xá nt'axi.

34 Xi majuañi stá handa nuya ts'othogui thogui ma ja'i nuni Egipto, ne stá øtua yá ts'oni'ũ, ne stá ehe pa ga ñani. Nubya ma ga peñ'a'i gui yopa penga Egipto." Njabũ bi xipabi Ajuã ra Moise.

35 Masque nuyá ja'i ra Moise xqui utsa'a ne xqui ñembi: "¿To'o xa hñux'ague dega nzaya ne dega ndã pa go gui hñagahe nú'a dí øthe?", pe xi majuañi go Ajuã xqui mehna ra Moise pa da ndã ne pa da zinga nú'ũ yá ja'i mbi o ja yá 'ye ya me Egipto, ngue'a njabu xqui xipa rá enxẽ Ajuã nú'a bi hnequi madetho de 'nara faspi nuni ja rá ua ra t'øhø Sinaí.

36 Nepũ ra Moise bá penga pa Egipto pa bá tsinga gatho ya me Israel nú'ũ mbi 'bũhni. Ne bi 'yøt'a ndunthi ya danga t'øt'e ne ya nt'udi nuni Egipto ne ja ra Thenga Ndehe, nehe bá øt'a nuni ja ra mbonthi habũ bá 'yo'ũ ñote njeya.

37 Go guet'a ra Moise nú'a bi xipabi yá ja'i nú'ũ myá me Israel bi ñembi: "Ajuã ma da hñux'ahu 'na de gue'ahu pa drá 'mehni'a ngu xa hñuxcagui nehe. Y nú'a ma gui 'yøtehũ nú'a da xi'a'ihu." Njabũ bi xipa ra Moise yá ja'i.

38 Nura Moise go guet'a mi ñouí ya me Israel nuni ja ra mbonthi, ne ja bi

munts'ini'ü ja ra t'øhø Sinaí. Ne ja bi ñaui ra Moise rá enxé Ajuá. Nepü ra Moise bi xipa ndu ma xitahü ngu nú'a xqui xipa ra enxé. Njabü ra Moise bi hñanga ra noya dega te pa bi 'racjü nehe.

³⁹ Pe nú'ü ndu ma xitahü himbi ne bi 'yøta ra Moise, ne himi ne go da nda de gue'ü, ne bi benga ja yá mfeni gue ma'na xá hño da mengui pa Egipto.

⁴⁰ Ha nu mi ma ra Moise bá ñaui ra enxé, nu'bü nuya ja'i bi 'ñembabi ra Aarón: “Stá beñhe gue xá hño 'bü ga hocjü 'rama ajuahü pa go gue'ü dri 'bet'o de guecjü, ngue'a nura Moise hønse bá jugaguihü de Egipto pa e bi hyegahüua ja ra mbonthi, ha nu'á, hadifa'a te xua ja'a.”

⁴¹ Hangué nu'ü bi hyoca 'nara t'üntfani dega böja, ne bi thopabi ya mbo'oni pa bi t'umbabi'a, ne mri nsunda'ü, ne xi mri johya ngue'a bi hyandi gue mi mahotho nú'a ra c'oi xqui hyocse'ü.

⁴² Hangué nu Ajuá 'bestho bi 'uegue de gue'ü, ne bi hypü da nsunda ya tsø ne ra zana ne ra hyadi. Njabü bi 'yofo maya'bü 'na de yá 'mehni Ajuá nú'a ena njaua:

Nu'ahü gyá me Israelhü,
¿ha'mü rá 'nandi gá hyohü
'raya mbo'oni pa gá ñatcahü
de nú'ü ñote njeya gá 'yohü ja
ra mbonthi?

⁴³ Hinhya'mü gá øtcahü njabü.

Nu'a nguí øthü, ngrí ndudehü
nú'ü ri c'oihü gá hocjü pa gui
nsundahü,
'na nguí hu'mbabiü ra Moloc,
ha nu'a ma'na gá hocjü ngu
'nara tsø, nguí hu'mbabiü ra
Renfán.

Hangué nubya ga pøn'a'ihü
de ri haihü pa ga pøn'ahü asta
thogui de ra hai Babilonia.

Guehna bi xipa Ajuá ya me Israel.

⁴⁴ Nú'a ra mbonthi habü bi 'ranga ndu ma xitahü, ja guehni xqui hocni'ü 'nara ngu dega dutu habü mi 'be'tsa nú'a ra xingdo habü mi nt'ofu nú'ü

'ret'a ya hmanda. Nú'a ra ngu'a bi thoqui ngu xqui xipa Ajuá ra Moise da hyoqui, ne ngu nú'a xqui 'ñutuabi.

⁴⁵ Nepü 'mefa nú'a ra ngu'a bi gohui ndu ma xitahü nú'ü mri zi ra Josue. Nepü bá ha'ü pa nuua habü bi ntuncui ya ja'i nú'ü himyá me Israel nú'ü bi guui Ajuá de guecua nú'bü mi zøcua nú'ü ndu ma xitahü. Y ja nura ngu'a ja bi nsundani'ü Ajuá asta mi 'müi ra Davi nú'a bi nda.

⁴⁶ Y Ajuá xi bi hopa rá 'müi'a. Y ra Davi mi nehma xa hyoca 'nara ngu pa habü dra nsunda hmaha Ajuá nú'a rá Ajuá ndu ma xitahü ra Cobo. Pe himbi za bi hyoqui.

⁴⁷ Pe nu 'nará t'ü ha, nú'a mrá thuhu Salomó, nu'á ha, go gue'a bi hyocua rá ngu Ajuá nú'a mi behma da hyoca rá dada.

⁴⁸ Masque nu Ajuá bí 'büi maña mahets'i, hingui 'bü ja 'nara ngu nú'a xa thoqui co yá 'ye ya ja'i, ngu bi 'ñenga ra badi Isaía gue Ajuá mi ena njaua:

⁴⁹ Nuua mahets'i ja guecua ma
hudiga habü dí 'büi dega nda,
ha nu ja ra ximhai ja guehni dí
tøta ma ua.

Nehe ena: ¿Te ma ngu nú'a ra
ngu ma da thogaga 'bü?

O ¿habü ma ga 'büca 'bü?

⁵⁰ ¿Ha gue hingue co ma ts'edi stá
hocaga gatho nuya t'øt'e ja ja
ra ximhai?

⁵¹ Y ra cu Teba bi sigui bi
'ñembabi ya ja'i: Pe nu'ahü nzantho
xi xcá njahübü, xi xá me ri mfenihü,
hingui ne gui 'yøhü. Gui njahü ngu
nú'ü ya ja'i hingui pa Ajuá, ngue'a
nu'ahü hingui ne gui 'yøthü nú'a
xi'ahü ra Maça Ndañi ngu mi nja ndu
ma xitahü nehe.

⁵² ¿Hangu hma yá 'mehni Ajuá bi
t'ø'tua ra nts'ø'müi? Y nú'ü ndu ma
xitahü go gue'ü bi 'yøt'a njabü. Nú'ü
go gue'ü bi hyo nú'ü to'o mi ma desde
rá müdi gue mi ma da 'ñehe nú'a ra

hoja'i hinda ma da 'yøt'a ni 'nara ts'oqui. Ha nu mi zøhø'a, go gue'ahø gá dahø ne gá hyohø.

⁵³ Nu'ahø gá hñãñhø ya hmanda nú'a e bi zogahø yá enxø Ajuã, pe hinxcá ne xcá 'yøthø ngu nú'a bi hmanda'ihø.

Rá du ra Teba

⁵⁴ Nepø mi 'yøde njabø nuya ja'i nuya noya'u, xi bi bø yá cøe nts'edi co ra cu Teba.

⁵⁵ Pe nura cu Teba mi hampa rá ts'edi ra Mãca Ndãhi, ne bi nøxa pa mahets'i ne bi hyandua rá nsunda Ajuã, nehe bi hyanda ma zi Hmuhø ra Jesu mi 'bahni ja rá 'ñei Ajuã.

⁵⁶ Nepø ra cu Teba bi 'ñemba ya ja'i: —iNdi! Dí handa mahets'i xogui, nehe dí handa Nú'a To'o e bi Nja'i bi 'bai ja rá 'ñei Ajuã.

⁵⁷ Y nura ora'a gathø nú'u ya ja'i mi 'bahni bi go'ta yá gu ne bi dø ya hmafi, ne bi nest'ihø ri gathø bi mfats'i bi mihi ra cu Teba.

⁵⁸ Nepø de guehni nuya ja'i'u bi pønga ra cu Teba de ra hnini, nepø bi c'ahni. Ne mi 'bahni 'nara basja'i mrá thuhu ra Saulo, nú'á nehe go gue'a bi hyandua rá du ra cu Teba, nehe go gue'a mi supa yá he ya hyote nú'u xqui hñãqui pa bi za bi hñote'u.

⁵⁹ Y nú'a ra ora mi thøxa ya nc'ahni ra cu Teba, nu'á bi 'yapabi Ajuã ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i Jesu, dí a'i gui hñãni ma te ja ri mãca 'yøbya.

⁶⁰ Nu'bú nu'á bi ndandiñahmu ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, oxqui hãmba nguenda nuyø ya ja'i de nú'a øtcagui.

Y ngu bi uadi bi mangu njabø, 'bestho bi du.

Ra Saulo xi bi 'yø'tua ndunthi ra nts'o'mui nuya gamfri

8 ¹ Ha nura Saulo xqui dã rá hñã gue da tho ra cu Teba.

Nepø 'bestho nú'a ra pa'a bi mudi bi nja 'nara danga nt'atsate contra

nú'u xqui gamfri Ajuã nuni Jerusale. Ne bi nxanga gathø ya gamfri habøraza maxøgue ra hai Judea ne Nsamaria, hønse ya apostol himbi bønga de Jerusale.

² Y nu 'raya cu xi mi ja yá jamfri co Ajuã, go gue'u bi 'ñioni pa bi 'yagui ra cu Teba, ne xi bi nzoni ndunthi ngue'a xi mri maði'u.

³ Ha nura Saulo xi bi 'yø'tua ndunthi ra nts'o'mui ya gamfri, ne 'rama'na ra ngu mi cut'i pa mi juca ya 'ñøhø ne ya 'behñã pa da zits'i da got'a fadi.

Bi hmamba rá noya Ajuã nuni Nsamaria

⁴ Ha nú'u ma'ra ya gamfri xqui 'bat'i ne xqui nxani, go gue'u mi 'yo mi mamba rá noya Ajuã habøraza.

⁵ Ha 'na de gue'u mrá thuhu ra Lipe bi ma pa ja 'nara hnini nuni Nsamaria pa bá xipa ya ja'i de ra Zidada Jesucristo.

⁶ Y nuya ja'i de guehni mri munts'i pa mi huxa nt'øde xá hño de nú'a mi mangu ra cu Lipe, ne mi handi'u nú'u ya nt'udi mi øt'e'a.

⁷ Ngue'a nu'á mi emba ya ts'ondãhi nú'u to'o mi pø'tsi, ne nuya ts'ondãhi asta mi mafi da bøni. Ne ndunthi ya ts'onate mi øthe'a.

⁸ Hangue njabø bi me'tsa 'nara danga johya nú'a ra hnini'a.

⁹ Ne mi 'bahni 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Simu nú'a mrá 'ñete de nú'a ra hnini'a. Nura 'ñete'a xi xqui hyat'a ndunthi ya me Nsamaria, ne xi mri 'ñets'i co nú'a rá mfaði mi paði.

¹⁰ Ne gathø nuya ja'i de guehni notsi ndangui xi mi huxa nt'øde de nú'a mi mangu nú'a ra 'ñete'a, ne mi eñ'u:

—Nura 'ñøhø'a hampa rá danga ts'edi Ajuã.

¹¹ Ne gathø ya ja'i xi mi huxa nt'øde ngue'a ya ya'mø xqui hyat'i'u co rá nt'ete.

¹² Pe nu mi zønga ra cu Lipe ja nú'a ra hnini'a bi mangu ra hoga nt'øde de rá hmanda Ajuã ne bi mã de ra Zidada

Jesucristo. Nepu gatho ya ja'i bi gamfri ne bi nxistehe, ya 'ñøhø ne ya 'behña.
 13 Nehe nú'a ra 'ñete mrá thuhu ra Simu bi gamfri bi rá noya Ajuá ne bi nxistehe. Ne nzantho bi 'ñoui ra cu Lipe, mi handa nú'u ya nt'udi ne ya danga t'ø't'e mi ø't'e, ne nu'á xi mri 'yø de nú'a mi handi.

14 Nepu mi baði nú'u ya apostol mi 'bñni Jerusale gue ya me Nsamaria ya xqui hñanga rá noya Ajuá, 'bestho bi mēhna ra apostol Pedro ne ra apostol Xuua pa guehni.
 15 Y ngu mi zøñ'u bi 'yapabi Ajuá po ya gamfri de guehni Nsamaria pa bi za bi hñanga ra Maça Ndahi,

16 ngue'a ni 'na de gue'u hinxqui hñani thoho ra Maça Ndahi, hønse xqui nxistehe de rá thuhu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

17 Hangué ra Pedro ne ra Xuua bi hñuxa yá 'ye ja ya gamfri, nepu nu'á 'bestho ra ora'a bi hñanga ra Maça Ndahi.

18 Ha nu mi hyanda ra Simu nú'a mrá 'ñetehma gue xqui hñanga ra Maça Ndahi nú'u to'o xqui hñu'tsua yá 'ye ra Pedro ne ra Xuua, hangué nu'á asta bi ña'tuahma ra boja nú'u ya apostol,

19 ne bi 'ñembabi:

—'Racaguihu nehe nú'a ra ts'edi guí hahu, pa njabu necagui da za ga huxa ma 'ye ja ya ja'i ne nu'á da hñanga ra Maça Ndahi.

20 Nepu ra Pedro bi baði ne bi 'ñembabi:

—Ma'na xá hño 'mēdiui ri boja. ¿Hanja xcá beni gue rá ts'edi Ajuá da za da thai co ra boja?

21 Hinguí pe'tsa ra nsequi nixi rí 'ñep'a'i guí pefi nuna 'befina, ngue'a hingui ho núna xcá beni de ja rá thandi Ajuá.

22 Hangué nu'a mahyoni guí 'yø't'ebya, ntsø'mi de nú'a ri ts'oqui xcá beni, ne 'yapabi Ajuá pa xahma da pun'a'i de nú'a ra ts'omfeni xcá beni.

23 Ngue'a nuga dí handi gue xi 'nagrá ts'omfeni ne 'nagrá 'yø't'ats'oqui.

24 Nepu nú'a ra Simu bi baði ne bi 'ñena:

—'Yaphu ts'u Ajuá por gueque, pa hinda njabu ngu nú'a xcá ma.

25 Ha nú'u ya apostol ngu bi damajuani'u de ma zi Hmuhu ra Jesu ne bi mamba rá noya Ajuá, bi bñni'u de nú'a ra hnini'a. Ne bi thohni ja ma'ra ya t'uca hnini de Nsamaria mi mangua ra hoga nt'øde de ra mpøhø. Nepu nu'á bi yopa menga Jerusale.

Ra Lipe bi xi'tsa 'nara me Etiopía

26 'Mefa de gue'a 'nará enxé Ajuá bi zofu ra cu Lipe ne bi 'ñembabi:

—Lipe, stá ehe ga peñ'a'i grí ma grí cai, ju nú'a ra 'ñu nexa Jerusale pa rí zønga asta ja ra hnini Gasa.

Nú'a ra 'ñu'a thogui ja 'nara mbonthi.

27 Nepu ra cu Lipe 'bestho bi gu ra 'ñu bi ma. Ne de má 'ñu bi nthēui 'nara 'ñøhø mrá me Etiopía. Nú'á mrá eunuco, ne mi gue'a 'namrá danga mfats'i nú'a ra 'behña mrá nda nuni Etiopía ne mrá thuhu ra Candace. Nura 'ñøhø'a go gue'a mrá me'sboja de ja rá ts'utbi nú'a ra 'behña mrá nda. Y nu'á xqui mengui xqui xøcambeni Ajuá nuni Jerusale.

28 Ne ya mri menga pa ja rá hai ne mri zi rá carro mri gut'a ya fani. Nuni ja mi huhni mi he'ta ra Maça T'ofu nú'a bi 'yofo ra baði Isaía.

29 Nepu ra Maça Ndahi bi 'ñemba ra cu Lipe:

—Rí ma ua tsu nuna carro xa mani ne rí meui.

30 Nepu nura cu Lipe bi nest'ihi bi ma bá tsu nú'a ra carro, ne bi 'yøde nú'a ra 'ñøhø mi he'tua rá t'ofu ra baði Isaía, ne bi 'ñembabi:

—¿Ha gue guí paði te rí bonga nú'u ya noya guí he'ti?

31 Nepu nu'á bi baði ne bi 'ñena:

—¿Hanja da za ga paði te rí bñni 'ba hinto da 'ñutcagui?

Ne bi 'ñemba ra cu Lipe:
—Bá pøxa ja ra carro ne bá e ga huhui.

³² Y nú'a ra xeni de ra Maça T'ofu mi he'ti'a nu habu ena njaua:

Nú'a bi ts'its'i nja ngu 'nara zi deti pa da tho;
ne 'besthó himbi xoxa rá ne nja ngu 'nara zi deti bi 'begui pa da t'axi.

³³ Mri 'ñenda ya ja'i, ne hinto bi ñani;
ha nú'u yá ja'i xi bi nts'o'mui, ne bi thacua rá te de guecua ja ra ximhai.

Njabu mangu ra Maça T'ofu.

³⁴ Nepu nú'a ra me Etiopía bi 'ñembabi ra cu Lipe:
—Dí bante'i gui xicagui de nú'a rá 'mehni Ajuá, ¿ha gue mi ma de guesé'a, o mi ma de ma'na ra ja'i?

³⁵ Nepu nura cu Lipe bi mudi bi ña, ne bi xipabi gatho ra hoga nt'ode de ma zi Hmuhu ra Jesu desde habu mi he'ta ra me Etiopía go gue'a 'nara xeni de ra Maça T'ofu nú'a xqui 'yofo ra badi Isaía.

³⁶ Nepu de mi 'yo'u ja ra 'ñu bi zonga habu mi ja 'nara mothe, ha bi 'ñenga nú'a ra me Etiopía:

—Jani 'nara zi mothe po ra dehe. ¿Ha hinda za ja ga nxisteheni?

³⁷ Ha nura cu Lipe bi 'ñembabi:
—'Bu xi guí camfri con gatho ri mfeni da za, hanja hina.

Nura me Etiopía bi 'ñena:
—Haha, dí camfri gue ra Jesucristo go gue'a rá T'u Ajuá.

³⁸ Nu'bú nu'a bi 'bepa rá 'bego bi 'ba'ma ra carro, nepu bi gai ri yoho'u, ne bi yat'a mbo ra dehe. Nepu ra cu Lipe bi xi'tsa nú'a ra cu me Etiopía.

³⁹ Y nu mi bøxa ra cu Lipe de ja ra dehe, bi 'metho ngue'a rá Maça Ndahi Ajuá bi zits'i. Nepu nura cu me Etiopía ya himbi yopa hyanda ra cu Lipe ma'na'qui. Y ya mri sehe'a bi sigui bi

ne rá 'ñu co ndunthi ra johya mi pe'tsi.
⁴⁰ Nepu nura cu Lipe bi zonga nuni Asoto, ne de mi 'rani de guehni bi mudi bi mangu ra hoga nt'ode asta bi zonga nuni Cesarea.

Ra Saulo bi gamfri ra Zidada Jesu
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 ¹ Ha nuya pa'u ra Saulo mi hu'tsa ya gamfri da hyo, ne bi ma bá nu ra danga nda gá macja.
² Bi ma bá a nsequi pa da ma nuni ja yá nija ya xodyo nuni Ndamasco pa da gu nú'u ri demba rá jamfri ra Zidada Jesu, gue dra 'behña gue dra 'ñøhø, ne dua tsi pa Jerusale da got'a fadi.
³ Ne de mri ne ra 'ñu ya mi ma da zonga Ndamasco, mi damfri bi got'atho 'nara ñot'i asta mi huexqui nú'a ra hyats'i mri 'ñiehe de mahets'i.
⁴ Nepu ra ora'a 'bestho bi dagui ma'memfo ja ra hai. Ne bi 'yøde 'nara noya mi ena:

—Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongagui pa gui 'yøtca ra nts'o'mui?

⁵ Nu'bú ra Saulo bi dadi ne bi 'ñena:

—¿To'o'i, zi Hmu?

Nu'a bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga go gueque drá Jesu. Ha nu'i guí hongui pa gui 'yøtcagui ra nts'o'mui ngue'a guí honi pa gui 'yø'tua ra nts'o'mui nú'u to'o xa gamfrigui. Pe nu'i go grí 'ñunse, guí nja ngu nú'a øt'a ra ndamfri ora tica ra nsamboi.

⁶ Y ra Saulo asta mri huat'i co ra ntsu ne bi 'ñena:

—Ma zi Hmu'i, ¿te rá 'be guí ne ga øt'ebya?

Nu'bú ra Zidada bi 'ñembabi:

—Nangui ne rí ma ja ra hnini, nuni ja guehni ma da si'a'i nú'a rí 'ñep'a'i gui 'yøt'e.

⁷ Y nú'u ya 'ñøhø mri 'ñoui ra Saulo xi bi ntsu ngue'a nu'ú xqui 'yøde nehe nú'a ra noya pe hinxqui hyandi ua to'o mi 'bahni.

⁸ Nepə nura Saulo bi nangui de ja ra hai, ne xi mri zøthmā yá da pe himbi za bi hyandi. Hangue bri juhni bi ts'its'i pa asta ja ra hnini Ndamasco. ⁹ Y nuni ja bá 'bühni hñu pa ne himi handi. Y nú'ə hñu pa ni ts'ə hinte bi zi.

¹⁰ Nuni Ndamasco mi 'bühni 'nara gamfri mrá thuhu ra Ananía, y nura Zidada Jesu bi zofo ngu dega t'i ne bi 'ñembabi:

—¡Nugue Ananía!

Nu'á bi dādi:

—¿Te'á, zi Hmu?

¹¹ Ha nura Zidada bi 'ñembabi:

—Rí ma, jə nú'á ra 'ñu rá thuhu ra Juá'ñu, ne thogui ja rá ngu ra Juda, ne ja gui 'ñanini ra Saulo nú'á ra me Tarso. Nu xcrí tsøni gui tsədi di øt'a rá səcambeni.

¹² Nu'á ya stá xipabi ngu dega t'i gue ma da tsøni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Ananía, ne da hñu'tsua yá 'ye pa da yopa hyandi.

¹³ Nu mi 'yøde njabə ra cu Ananía bi dādi ne bi 'ñena:

—Zi Hmu, stá øde ndunthi de nú'á ra 'ñøhø'á gue xi mi ø'tuabi ndunthi ra nts'o'məi ya cu nuni Jerusale.

¹⁴ Ha xa umba nsequi ya ndā gá macja pa da za da gə gatho nú'ə di xøcambeni'i ri thuhu de guecua nehe.

¹⁵ Nepə ra Zidada bi 'ñemba ra cu Ananía:

—Grí ma gui 'yøt'a nú'á dí xi'i, ngue'á go gue'á ra 'ñøhø stá huahni pa da məcagui ne da 'ñutua ma thuhu ya me Israel ne gatho nú'ə hingyá me Israel ne nuyá ndā'ə, pa da bādi'ə to'ogui.

¹⁶ Ne nuga go ma ga utuabi gatho nú'ə ya ts'othogui pe'tsi da thogui po rá ngue ma thuhu.

¹⁷ Nu'bú ra cu Ananía bi ma ne bi yət'a ja ra ngu habə mi 'bə ra Saulo. Ne bi hñu'tsua yá 'ye, ne bi 'ñembabi:

—Zi cu Saulo, ra Zidada Jesu nú'á to'o gá handa ja ra 'ñu nú'á ngrí nehi pa guecua, go gue'á xa məcagui pa da yopa xo ri da ne gui hñānga ra Māca Ndāhi.

¹⁸ Ne 'bestho ra ora'á bi dagui nú'á te mi co'tua yá da, ne 'bestho bi yopa hyandi. Ne nu'á bi 'mai bi ma bá nxistehe.

¹⁹ Ne bi ñuni, nepə bi yopa nja rá ts'edi, ne bi 'mühni 'raya pa co ya gamfri nuni Ndamasco.

Ra Saulo bi mamba rá noya Ajuá ja ra hnini Ndamasco

²⁰ Nepə 'bestho bi ma bá damajuani de ma zi Hmuhə ra Jesucristo ja yá nijā ya xodyo, ne mi mā gue ra Jesu go gue'á rá T'ə Ajuá. ²¹ Y gatho nú'ə to'o mi øde nú'á mi māñ'á xi mri 'yø ne mi eñ'ə:

—¿Ha hingo guehni núni xi mi ø'tua ra nts'o'məi nú'ə to'o xøcambenibi rá thuhu ra Jesu nuni Jerusale? ¿Ha hingo guehni xqui 'ñehe da gə nts'əhni ya gamfri pa da zi'tsua ya ndā gá macja?

²² Pe nura cu Saulo ma'na mi jə rá ts'edi pa da damajuani gue ra Jesu go gue'á ra Cristo rá 'mehni Ajuá ne xqui hñuts'i'á pa da e da ndā. Y nuya xodyo himbi bādi te da beni gatho nú'ə mi 'bühni Ndamasco.

Ra Saulo bi c'ot'i de ja yá 'ye ya xodyo

²³ Bi thogui ndunthi ya pa, nepə bi mudi bi mambi ya xodyo pa da hyohmā ra cu Saulo.

²⁴ Pe nú'á ra cohi bi gohi'ə, bi t'umba nt'øde ra cu Saulo gue nu'ə ma pa ra xuui mi su gatho ya gosthi de nú'á ra hnini'á pa xa thohmā'á.

²⁵ Pe nu mi bādi ya cu njabə, bi 'yent'a ra cu Saulo ja 'nara dānga 'bøts'e pa bri tonts'a dega xuui pa møte de ra jado nú'á mi cot'a ra hnini, pa bi za bi 'bat'i'á.

Nú'á ra pa bi zonga ra
Saulo nuni Jerusale

26 Nu mi zonga ra cu Saulo
Jerusale mi nehma'á da munts'iui ya
gamfri, pe nu'ú mi tsu ngue'á himi
camfri'ú gue nu'á ya mi 'nara gamfri.
27 Pe nura cu Berhna bi zits'i pa habu mbi
'bu ya apostol, ne bi metuabi hanja xqui
hyanda ra Zidada Jesu ja rá 'ñu ra cu
Saulo, ne xqui ñaui. Ne bi metuabi'ú gue
nu'á ya xqui ñá de rá thuhu ra Zidada
Jesu co ndunthi ra ts'edi nuni Ndamasco.
28 Y njabu bi za bi 'múi co ya gamfri
nuni Jerusale.
29 Nu'á himi tsu da ma de rá thuhu ra
Zidada Jesu, ne mi ntsanoyau ya
xodyo nú'ú mi ñaca griego, ha nu'ú mi
ecuabi da hyo'á.
30 Pe nu mi badi njabu ya cu bi zixa ra
cu Saulo pa nuni Cesarea, nepu bi
mehni'ú pa Tarso.
31 'Mefa gatho ya gamfri bi me'tsa
'nara hoga'múi nuni Judea ne Galilea
ne Nsamaria, ne mi zedi yá jamfri, ne
mi 'yo'ú co ndunthi rá ntsu Ajuá, ne
ma'na mri xu ya gamfri co rá mfats'i
ra Maça Ndáhi.

Ra Enea bi ñani

32 Ha nura apostol Pedro bi 'ño bi
zonga gatho ya gamfri, ne bi ma bá
c'á'tsa ya cu nú'ú mi 'buhni Lida.
33 Ne ja bi zuhni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra
Enea, ne ya mi ø'ta hñato jeya xqui
'menga ja ra mfdi ngue'á mi tsu 'nara
hñeni nú'á nixi mi tsa da agra rá ndo'yo.
34 Nepu ra cu Pedro bi 'ñembabi:
—Enea, ra Zidada Jesucristo xa
'yøthe'i. Nangui jaxa ri mfdi.
Nepu nu'á 'bestho bi nangui.
35 Y gatho ya mengu de guehni Lida
ne ya me Sarón bi zogui yá ndaxjua
jamfri ne bi gamfri ra Zidada Jesu co
nú'á xqui hyandi'ú.

Ra Dorca bi yopa nte de ra du

36 Nuni Jope mbi 'bu 'nara 'behña

mrá gamfri nú'á mrá thuhu ra Tabita,
dega griego t'embi ra Dorca. Nú'á
nzantho mi ø'ta ndunthi ra hñoja'i ne
mi faxes ya hyoya.

37 Ha nuya pa'ú bi zu 'nara hñeni ne bi
du. Nepu bi sati ngu myá nzai'ú ne bá
'begui ja 'nara tøngu.

38 Pe de guehni Jope mi guetbu pa ja
ra hnini Lida, ne nuya gamfri de
guehni xqui 'yøde gue ja mbi 'buhni ra
cu Pedro nuni Lida, hangue bi 'behna
yoho ya 'mehni pa dua tsi ne da
'ñembi:

—Dí bante'ihe ga maha 'bestho
pa Jope.

39 Nepu nura cu Pedro 'bestho bi
meui'ú. Ne nu mi zøni bi ts'its'i pa ja
ra tøngu habu xqui munts'a ndunthi
ya viuda mi zoni. Ne bi 'tutuabi ra cu
Pedro nuya pahni ne ma'ra ya he
xqui hyoca ra nju Dorca nú'bu mi
te'á.

40 Nu'bu ra cu Pedro bi 'bepi da bonga
pa thi gatho nú'ú mi 'buhni, ne nu'á bi
ndandiñahmu ne bi 'yapabi Ajuá.
Nepu bi zofu nú'á xqui du ne bi
'ñembabi:

—Tabita, nangui.

Ne nu'á 'bestho bi zø'ta yá da, ne
nu mi hyanda ra cu Pedro bi nangui
bi hñudi'á.

41 Ha nura cu Pedro bi mipa 'nará 'ye
ne bi 'ba'mi. Nepu bi zohna ya viuda
ne ma'ra ya gamfri pa bi 'ñutuabi gue
ya xqui yopa nte.

42 Y gatho de guehni Jope bi nt'øde de
nú'á xqui nja, ne ndunthi to'o bi
gamfri ra Zidada Jesu.

43 Ha nura cu Pedro bi gohi ndunthi
ya pa de guehni Jope ja rá ngu ra cu
nú'á rá thuhu ra Simu dexifri.

Ra apostol Pedro ne ra Cornelio

10 ¹ Mi 'bu 'nara 'ñøhø nuni
Cesarea mrá thuhu ra Neyo
nú'á mrá me Italia ne himrá xodyo,
nehe go mrá ndá de nú'ú ya soldado
myá mengu rá hai'á.

2 Nú'á xi mrá hoja'i ne xi mi tsu Ajuá, ne gatho nú'ú ya mengu rá ngu. Ne mi øt'a ndunthi ra hño ngue'a mi faxa ya xodyo nú'ú xi myá hyoya. Ne nzantho mi xøcambeni Ajuá.

3 Nepu 'nara pa ngu mi nzanga hñu nde bi hyanda 'nará enxé Ajuá ngu dega t'i, bi yat'a habu mi 'bui'a ne bi 'ñembabi:

—iNeyo!

4 Nu mi hyandi xi bi nu'ti ne xi bi ntsu, ne bi 'ñena:

—¿Te'a, zi Hmu?

Nura enxé bi 'ñembi:

—Nuri nt'adi xa 'yøde Ajuá ne nú'ú ri mfaits'i xcá 'yøt'e xa hyandi'a.

5 Hangué nubya pehna 'raya 'mehni pa ja ra hnini Jope pa dua tsi ra Simu nú'a thu'mbabi nehe ra Pedro.

6 Nú'á bí 'bui ja rá ngu ma'na ra Simu nú'a ra dexifri, 'bui guetbu ja rá hyo ra ndehe. Y nú'a ra Pedro go gue'a ma da xi'a'i te rí 'ñep'a'i gui 'yøt'e.

7 Nu mi ma ra enxé nú'a mi ñaui ra Neyo, bi zohna yoho yá 'bego ne 'namrá nzai soldado nú'a mi xøcambeni Ajuá nehe.

8 Go gue'u bi xipabi te 'be'a bi nja, ne bi mehni pa ra hnini Jope.

9 Ha nurá hyax'a de mi 'yo yá 'ñu'u y ya mi ma da zønga ja ra hnini Jope, nu'bú nura ora'a ra cu Pedro bi bøxa ja 'nara tøngu pa da 'yapabi Ajuá nuni ja ra hnini Jope, y mi ngu nde ma pa nura ora'a.

10 Y xi mi tsu 'nara thuhu y ya xa nehma xa ñuhma, pe ja mi thocuabi te da zi. Y nú'a ra ora'a bi hyanda 'nara nt'udi ngu dega t'i.

11 Ne bi hyandi bi xogui mahets'i ne bá ja'ma pa ja ra hai 'ñena 'nara danga dutu mi thu'tsa gatho goho yá ñani.

12 Y ja nú'a ra dutu'a mbra cuni gatho ya mbo'oni ne gatho ya zu'ue nú'ú ja goho yá ua, ne ya qu'eña ne ya ts'int's'u.

13 Nepu bi 'yøde 'nara noya bi 'ñena:

—Pedro, ja nuyu ya mbo'oni ne ya zu'ue ne hyo pa gui tsi.

14 Nu'bú nura cu Pedro bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina, zi Hmu, ngue'a hinhya'mu stá tsi nú'a xá nts'o ne hingui t'axi.

15 Ne nú'a ra noya'a bi 'ñemba ma'na'qui:

—Oguí embi xá nts'o nú'a xa xuca Ajuá ne xá nt'axi.

16 Bi njabu hñu'qui, nepu bi bøxa ma'na'qui pa mahets'i nú'a ra dutu.

17 Ha nura cu Pedro mi 'buhni mi 'yo rá mfeni ne mi ne da badi te mri bønga nú'a ngu ra t'i xqui hyandi.

Nura ora'a bi zøhø yá 'mehni ra Neyo ja ra gosthi, xqui 'ño xqui 'ñani habu mi ja rá ngu ra Simu dexifri.

18 Ha nu mi zøni ja nú'a ra ngu'a bi 'ñani ua ja mi 'buhni ra Simu nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Pedro.

19 Pe nura cu Pedro tobya mi oda rá mfeni nú'a ngu ra t'i xqui hyandi, ne ra Maça Ndahi bi 'ñembi:

—Bi zø hñu ya 'ñøhø hoñ'a'i.

20 'Bai cai rí mui'u. Ne ote xqui ma gui tsu, ngue'a go stá penca'u.

21 Nepu ra cu Pedro bi gai habu mi 'ba nú'ú yá 'mehni ra Neyo, ne bi 'ñembi:

—Nuga go gueque guí honju. ¿Te xqui 'beñ'ahu?

22 Nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Xpá mencahe ma nda gá soldadohe ra Neyo, 'nara hoga 'ñøhø xi tsu Ajuá, ne gatho ya xodyo ñamahño de gue'a. Y 'nará enxé Ajuá bi xipi gue mahyoni da mehni to'o da e da zix'a'i pa gui ma ja rá ngu'a, pa da 'yøde nú'a ma gui xipabi.

23 Nepu ra cu Pedro bi umba ntsaya'u habu mi 'bui'a, ne ja bi 'ñoxini'u con gue'a nú'a ra xuui'a. Ha nurá hyax'a ra cu Pedro bi ma con gue'u ne bi me ma'ra ya cu nú'ú mi 'buhni Jope.

24 Y rá hyax'a bi zøñ'u nuni Cesarea habu mi 'bu ra Neyo mi

tø'mi, ne xqui zohna gatho nú'x ja te myá njauí, ne nú'x xi myá hmadi'a.

25 De mi zonga ra cu Pedro ja rá ngu ra Neyo, nu'á bi bõni pa da dadi, ne bi ndandiñahmu ja yá ua'a.

26 Pe nura cu Pedro bi 'ba'mi ne bi 'ñembabi:

—'Bai, ngue'a nequi 'nadrá 'ñøhø nehe ngu'atho.

27 Y de mi ña'x bi yut'a ri yoho mbo ra ngu, ne mi 'buhni ndunthi ya ja'i xqui munts'i.

28 Nepu ra cu Pedro bi 'ñembabi'x:

—Nu'ahx guí paxu gue núje dyá xodyohe hingui tsa ga nthantshe co nú'ahx hinguá xodyohx, y nixi tsa ga cæthe ja ri nguhx, ngue'a 'rama'na'ño ma jamfrih. Pe Ajuá xa xicagui gue hinga embabi xá nts'o o hingui t'axi ni 'nara ja'i.

29 Hangue ngu mi xicagui ya 'mehni gue ga eheua, 'bestho duá ehe nsinque te dá ma. Ne dí ne ga padi pa te uá tsigaguih.

30 Nu'bu' ra Neyo bi datuabi ne bi 'ñembi:

—Øt'a goho ma pa ngu ra zi orabya ndí 'bæcua ja ma ngu stí ayuna ne ndí apabi Ajuá ngu ma nzai dega nde, ndá thamfri dá handa 'nara 'ñøhø mi he 'raya dutu asta mi huexqui.

31 Ne bi 'ñengagui: “Neyo, Ajuá xa 'yøt'a'i ri t'adi ne xa hyanda nú'a xcá 'yøt'ua ya hyoya xcá fats'i.

32 Pehna pa ja ra hnini Jope to'o ma dua tsi ra Simu nú'a xa thu'mbabi nehe ra Pedro. Nu'á bí 'bu ja rá ngu ma'na ra Simu ra dexifri nú'a bí 'bu guetbu ja rá hyo ra ndehe. Y nu sta zø'a ma gui ñaui pa da zo'a'i,” njabü bi 'ñengagui.

33 Hangue 'bestho dá pempu to'o bá hoñ'a'i, ne xá hño'a xcá ehe. Y nubya dí 'buheua gatho ja rá thandi Ajuá, ne dí ne ga øhe gatho nú'a xa xi'a'i pa gui xicje.

Ra apostol Pedro bi mamba rá noya Ajuá ja rá ngu ra Cornelio

34 Hangue nura cu Pedro bi madi bi ña ne bi 'ñena:

—Nubyá ha, stá padi gue xi majuani Ajuá hingui huahna ya ja'i 'ra co ma'ra.

35 Ngue'a nú'a ri madi gatho nú'x to'o 'yo ja rá ntsu'a ne øt'a nú'a xá hño, masque habæraza dya mengu.

36 Ajuá bi zocje núje dyá me Israelhe pa dá mádihe con gue'a po ra Zidada Jesucristo nú'a to'o ma Hmuhx drí gathohx.

37 Ngu guí pæsehü nú'a bi nja nuni ja ma haihe núje dyá xodyohe, ra Xuua bi 'yøt'a ra sistehe, 'mefa ma zi Hmuhx ra Jesu bi fæta rá 'befi nuni Galilea ne bi 'ño gatho ja ra hai Judea.

38 Ne guí pæsehü gue Ajuá bi umba ra Mæca Ndæhi ra Jesu nú'a mrá me Nasare pa bi umba ra ts'edi. Nú'a bi 'ño bi 'yøt'a ra hño, ne bi 'yøthe gatho nú'x mi hñeni ne mi pe'tsa ya ts'ondæhi. Ra Zidada Jesu mi øt'a njabü ngue'a Ajuá mi 'bæi con gue'a.

39 Y nuje go drí damajuanihe gatho nú'a bi 'yøt'a ra Zidada Jesu nuni ja ya t'æca hnini Judea ne ja ra dænga hnini Jerusale. Y 'mefa nu'á bi ts'æta ja 'nara pont'i asta himbi tho.

40 Pe Ajuá bi 'yøt'e pa rá hñupa bi yopa nte, ne bi 'yøt'e pa bi hnecanja'i pa dá hanthe ma'na'qui.

41 Pe hingo gatho ya ja'i bi yopa hyant'a, hønseguihe dá hanthe, ngue'a Ajuá xqui huancahe desde rá madi pa ga dahe majuani de gue'a gue nú'a bi yopa nte ma'na'qui de ja ra du. Y nu de ya xqui yopa nte de ja ra du, dá yopa ñuñhe ne dá ntsithehe con gue'a.

42 Nepu nu'á bi 'bepcahe ga zoføhe ya ja'i ne ga dahe majuani gue Ajuá go xa hñuts'i'a pa da hña'mba nguenda nú'x te, ne nú'x xa du.

43 Nehe gatho yá 'mehni Ajuá mi 'bæi desde rá madi bi damajuani de ra

Zidada Jesu gue nu'a tó'o da gamfribi rá thuhu dra pumbabi yá ts'oqui.

**Bi hñanga ra Maça Ndahi nú'x
hingyá xodyo**

44 Ha de mi mąnga ra cu Pedro nuya ya noyaya, bá çai ra Maça Ndahi ne bi yut'a ja yá coraso gatho nú'x to'o mi øde nú'a mi mąnga ra cu Pedro.

45 Ha nú'x ya xodyo myá gamfri nú'x bá 'ñoui ra cu Pedro, xi bi 'yø ngue'a xqui hñanga ra Maça Ndahi nehe nú'x himyá xodyo.

46 Ngue'a bi 'yøde mi ñā nehe de ma'ra ya hñāqui nú'x himi padi, ne mri xøcambeni'x Ajuā.

47 Nepu nura cu Pedro bi 'ñena:

—¿To'o ja da hñacuabi da nxistehe nú'y to'o xa hñanga ra Maça Ndahi ngu stá hañhū?

48 Nu'bú ra cu Pedro bi 'bepabi'x da nxistehe de rá thuhu ra Zidada Jesucristo. Nepu nu'ú bi bantebi ra cu Pedro gue da gohi con gue'x ma'ra ya pa.

**Ra apostol Pedro bi xipa ya gamfri me
Jerusale de rá ts'edi Ajuā**

11 ¹ Bi 'yøde nú'x ya apostol ne ma'ra ya gamfri mbi 'bu Judea gue ne nú'x himyá xodyo ya xqui hñanga rá noya Ajuā.

² Ne mi menga ra cu Pedro pa Jerusale, ja bá nuuini nú'x yá mixodyoui ya myá gamfri pe mri denbatho yá nzai ya xodyo. Nú'ú bi zai ra cu Pedro,

³ ne bi 'ñembabi:

—¿Hanja xcá cut'a ja yá ngu nú'x ya 'ñøhø hingyá xodyo ne xcá ñuni con gue'x?

⁴ Nu'bú ra cu Pedro bi metuabi gatho nú'a xqui nja desde ra mudi ne bi 'ñembabi'x:

⁵ —Nuga ndí 'buhni ndí apabi Ajuā ja ra hnini Jope, ne dá handa 'nara nt'udi ngu dega t'i. Bá ja'mi de

mahets'i 'ñena 'nara dąnga dutu mi thu'tsa gatho goho yá ñāni, ne bi zøhø habu ndí 'bui.

⁶ Ne dá handa xá hño te mi cūni, dá handi mi cū gatho ya mbo'oni ne gatho ya zu'ue nú'x ja goho yá ua, ne ya qu'eñā ne ya ts'int's'x.

⁷ Ne dá øde 'nara noya bi 'ñengagui: “Pedro, ju nuyx ya mbo'oni ne ya zu'ue, ne hyo pa gui tsi.”

⁸ Ne dá embabi: “Hina, zi Hmu, ngue'a hinhya'mu stá tsi nú'a xá nts'o ne hingui t'axi.”

⁹ Nepu nú'a ra noya de mahets'i bi yopa ñā ne bi 'ñengagui: “Oguí embabi xá nts'o nú'a xa xuca Ajuā ne xá nt'axi.”

¹⁰ Bi njabu hñu'qui, nepu bi njats'i pa mahets'i nú'a ra dutu.

¹¹ Ha nú'a ra ora'a bi zøhø ja ra ngu habu ndí 'bui hñu ya 'ñøhø xqui 'behni de Cesarea pa da zixcagui.

¹² Y nura Maça Ndahi bi 'ñengagui ga me'be'x, masque himyá xodyo. Nehe dá me'be nú'x má 'rato ya cu, ne dá tsøñhe dá cuthe ja rá ngu nú'a to'o xqui mehna ya 'mehni da zixcagui.

¹³ Nura 'ñøhø'a bi xicje hanja xqui hyandua 'nará enxē Ajuā de guehni ja rá ngu gue nu'a bi 'ñembabi 'na: “Pehna 'raya 'mehni pa ja ra hnini Jope pa dua tsi ra Simu nú'a xa thu'mbabi nehe ra Pedro.

¹⁴ Nu'a go da xi'a'i hanja da za gui mpøhø ne gatho ya mengu ri ngu.”

¹⁵ Ha nu ndá fudi dá ñā, bi hñāni'x ra Maça Ndahi mahyegui ngu dá hañhe ra mudi nehe.

¹⁶ Ra ora'a dá beni de nú'a xqui mąnga ma zi Hmuhú nú'bú bi 'ñena: “Ra Xuua mi xi'tsate co ra dehe, pe nu'ahú ma gui nxistehehū co ra Maça Ndahi.”

¹⁷ 'Bu Ajuā njabu rá paha xa umbabi'x ra Maça Ndahi ngu bi 'racaguihū núju dí camfrihū ma zi Hmuhú ra Jesucristo, to'oguiğa pa go ga hacua rá 'befi Ajuā.

¹⁸ Ha nu mi 'yøde njabũ nú'ũ ya cu mi 'bũhni Jerusale, ya bi go'tatho yá ne, ne bi nsunda Ajuã bi 'ñena:

—¡Njabũ rá paha Ajuã gue da ñobri nehe nú'ũ hingyá xodyo pa da me'tsa ra te pa nzãntho ngu nú'ã dí pe'tshũ nehe!

Ya gamfri me Antioquía

¹⁹ Desde bi tho ra cu Teba, bi mudí bi t'ũtsa nú'ũ ma'ra ya gamfri. Hangue nu 'ra de gue'ũ bi 'bat'i gá ma Fenicia, ha nu ma'ra Chipre, ha nu ma'ra Antioquía. Y nu habũ gá ma'ũ bá zo yá mixodyoui de rá noya Ajuã, hinto ma'ra bá zofu.

²⁰ Pe mi 'bũ 'raya cu myá me Chipre ne nu ma'ra myá me Cirene, nú'ũ bi zõnga ja ra hnini Antioquía, y bi zofu nehe nú'ũ ya ja'i himyá xodyo de ra hoga nt'øde de ra Zidada Jesu.

²¹ Ajuã bi umba ra ts'edi'ũ ne bi mats'i, ne ndunthi ya ja'i bi hyepũ yá ndãxjua jamfri ne bi gamfri ra Zidada Jesu.

²² Ne mi bãdi ya gamfri nú'ũ mi 'bũhni Jerusale de nú'ã mbi ja de guehni Antioquía, hangue nu'ũ bi mehna ra cu Berhna pa guehni.

²³ Ne nu mi zõñ'ã bi hyandua rá 'befi Ajuã, nu'bũ nu'ã bi bãdi gue Ajuã xqui jãpi'ũ, ne nu'ã xi bi johya. Ne bi zofu gatho nú'ũ xqui gamfri de guehni gue xá hño da sigui da gamfri Ajuã co yá mfeni strá nt'axi ne da zedi yá jamfri.

²⁴ Ngue'ã nú'ã ra cu Berhna 'namrá hoga cu mi hãmpa rá ts'edi ra Mãca Ndãhi ne xi mi ja rá jamfri. Y ndunthi ya ja'i bi gamfri ra Zidada por gue'ã.

²⁵ Nepũ ra cu Berhna bi ma pa Tarso pa da hyonga ra cu Saulo, ne de mi zudi bi zits'i bi meui pa Antioquía.

²⁶ Ne ja bi 'mũhni'ũ maxøgue 'na njeya, ne mri munts'i'ũ co ya gamfri, ne bi 'ñutuabi ndunthi ya ja'i de rá noya Ajuã. Y nuni Antioquía ja guehni bi mudí bi thu'mba ya gamfri gue dya

cristiano ngue'ã bi gamfri ma zi Hmuhũ ra Jesucristo.

²⁷ De nuya pa'ũ bi bõnga 'rayá 'mehni Ajuã de guehni Jerusale pa bi ma Antioquía.

²⁸ Ne 'na de gue'ũ mrá thuhu ra Agabo bi 'mai madetho de habũ xqui munts'a ya cu ne bi mã gue xqui xipa ra Mãca Ndãhi gue mi ma da nja 'nara dãnga thuhu maxøgue rá ngũni ra ximhai. Y hã bi njabũ nú'ũ ya pa mrá ndã ra Claudio.

²⁹ Nepũ nuya gamfri de Antioquía bi beni gue da mẽmpa 'nara mfats'i nú'ũ ma'ra ya gamfri mi 'bũ nuni Judea, bi uni cada 'na de gue'ũ ngu nú'ã mi tsũpa yá ts'edi.

³⁰ Y nú'ã ra mfats'i bi uñ'ũ bi 'bẽmpa nuya ndã de ra nija Judea, y go bi hñãxa ra cu Berhna co ra cu Saulo pa guehni.

Bri tho ra apostol Cobo, nepũ ra apostol Pedro bri jũ nts'ãhni

12 ¹ Nuya pa'ũ ra ndã Erode bi mudí bi 'yø'tua ra nts'o'mũi ya gamfri.

² Nú'ã bi manda da thecua rá 'yũga ra apostol Cobo rá cu ra apostol Xuua.

³ Ha nu mi hyandi'ã gue ya xodyo mri ho njabũ, nu'bũ bi manda dra jũ ra apostol Pedro nehe. Ne bri jũ ja 'narã ngo ya xodyo de rá pa ra thuhme nsinque rá nzoi.

⁴ Ha nu mri jũ'ã bi jot'a fadi ne bi t'ent'ua ja yá 'ye goho ya hmunts'a soldado pa da su'ã, cada 'nara hmunts'i mi goho ya soldado. Ngue'ã ra Erode mi beni gue de xa ua ra ngo de ra pascua xa põnga de ra fadi pa xa thohmã ja yá thandi ya ja'i.

⁵ Pe nu de mi ofadi ra cu Pedro ne mri su xá hño, nuya gamfri himi tsaya mi apabi Ajuã por gue'ã con gatho yá jamfri.

Ra Zidada bi xocuabi ra apostol Pedro ra gosthi fadi

⁶ Y nú'ã ra xuui'ã ante da manda ra Erode dua ts'i de ja ra fadi, ra cu

Pedro mi aḡa de guehni, y mi that'i co 'nara soldado ja rá 'ñei ne ma'na ja rá ngaha, gatho ri hñu mi that'i co ya cadena, y nu ma'ra ya soldado mi 'bai ja ra gosthi fadi mri su ra cu Pedro pa hinda bõni.

7 Y masectho bi zøhø 'nará enxe Ajuá ne asta mri yot'a mbo ra fadi, y nura enxe bi ðni ra cu Pedro pa bi 'ya, ne bi 'ñembabi:

—Nxøni ðama nangui.

Y nura ora'a 'bestho bi xot'a ya cadena de ja yá 'ye ra cu Pedro.

8 Ha nura enxe bi 'ñembabi:

—Du'ta ri ngøt'i ne ti'ta ri thiza.

Y nu'á 'bestho bi 'yøt'a njabũ.

Nepũ ra enxe bi 'ñembabi:

—Pat'a ri pat'i ne maha.

9 Nu'bü ra cu Pedro bi bõni bi dena ra enxe, nixi mi paði gue xi majuani xqui 'yøt'a njabũ ra enxe ngue'a mi hu rá mui'a gue mi 'ui'thã.

10 Ne bi thogui'ũ habũ mi 'ba ya mudi soldado, nepũ bi thogui habũ mi 'ba rá ñoho ra hmunts'a soldado, ne 'bestho bi zonga ja ra ðanga gosthi dega bõja nú'a mi ja de thi ja ra 'ñu. Y nú'a ra gosthi'a bi xoguisẽ. Nepũ bi bõni'ũ pa ja ra 'ñu. Y de guehni bi 'ño 'na tui'ũ, nepũ 'bestho ra ora'a ra enxe bi 'uegue de ra cu Pedro.

11 Nu'bü ra cu Pedro ya bi gũ rá mfeni, ne bi 'ñense:

—Nubyá ḡa dí paði gue xi majuani Ajuá xpá mehni rá enxe pa bi ñangagui de yá 'ye ra Erode ne de gatho nú'ũ mi ne xa 'yøtcagui ya xodyo.

12 De mi beni njabũ ra cu Pedro bi gũ ra 'ñu bi ma pa ja rá ngu ra nju Maria nú'a rá naḡa ra cu Xuua, nú'a xqui thu'mbabi ra Marco nehe. Ne ja mi 'bũhni ndunthi ya gamfri mi apabi Ajuá por gue'a.

13 Nepũ nu'á bi gant'a ra gosthi, ne 'nara nxutsi mrá thuhu ra Rode bi ma ja ra gosthi pa da nu to'o mri gant'i.

14 Y nú'a ra nxutsi 'bestho bi baṡua rá noya gue go mi gue'a ra cu Pedro. Pe co ra johya mi pe'tsi himbi xocua ra gosthi. Bi nest'lihi bá xipabi nú'ũ ma'ra ya gamfri gue ya mi 'bahni ra cu Pedro ja ra gosthi.

15 Nepũ nu'á bi 'ñembabi:

—jXcá 'be ri mfeni!

Pe nu'á xi mi zedi gue go mi gue'a ra cu Pedro. Hangue nu'á bi 'ñembabi:

—Hingo gue'a, zai go di gue'a rá enxe Ajuá nú'a su'a.

16 Pe nura cu Pedro himi tsaya mi gant'a ra gosthi. Ne de mi xoca ra gosthi'ũ bi hyandi gue go mi gue'a ra cu Pedro. Nepũ nu'á xi bi ntsu.

17 Pe ra cu Pedro mi utua ra seña co rá 'ye gue da go'ta yá ne, ne bi metuabi gue Ajuá xqui pønga ja ra fadi. Nepũ nu'á bi 'ñembabi'ũ:

—Xiphũ ra cu Cobo ne gatho ma'ra ya cu hanja bi za duá pønga ja ra fadi.

Y nu'á 'bestho bi ma de guehni pa ja ma'na ra hnini.

18 Y nurá hyax'a xi mi tu yá mui ya soldado y himi pa te da beni, ngue'a himi paði te xqui nja co ra cu Pedro.

19 Nepũ ra ndã Erode bi manda da yopa thoni'a, pe himbi za bi ts'udi. Hangue nura ndã Erode bi xucua ra uenda nú'ũ ya nsufadi, nepũ bi manda da tho'ũ. Nepũ nu'á bi bõnga de guehni Judea, bi ma bá 'bũ ja ra hnini Cesarea.

Ra ndã Erode bi du

20 Ra ndã Erode xi mri utsal me Tiro ne ya me Sidó. Pe nuya mengu de guehni bi go 'nara cohi pa da ma da c'a'tsa ra Erode, pe 'met'o bi gu'tuabi ra Blasto nú'a mi supa rá hudi, pa nú'a da zofa ra Erode pa da za da ñgui'ũ, pa njabũ da bantebi gue ya hinda ntuhni'a con gue'ũ. Bi 'yøt'e njabũ ngue'a ra Erode mi ja rá

nsu pa da umba nsequi ya me Sidó ne ya me Tiro da ts'ocui te da zi'ũ ja yá hai.

²¹ Hangue 'nara pa ra Erode bi zohna ya me Tiro ne Sidó, y nú'a ra pa'a xqui nhye dega nda, bi hñudi ja ra hudi habũ mi ja ra ts'utbi ne bi mudi bi zofo'ũ.

²² Nepũ nú'ũ ya ja'i xqui munts'ni xi mi thø ya hmafi mi ena:

—¡Núni dí øhũ ña, go 'nara zidada, hingrá ja'i!

²³ Nura ora'a 'nará enxé Ajuá bi japi bi hñenga ra Erode ngue'a hinxqui umba rá nsu Ajuá pa da ña njabũ, ngue'a nu'á xqui guse ra ts'edi. Hangue ra Erode bi zũ 'nara ts'ohñeni nú'a bi yũ 'raya zu'ue mbo rá mui, ne 'bestho bi du.

²⁴ Ha nuya pa'ũ bi 'ño bi ntunga rá noya Ajuá habũraza ya hnini.

²⁵ De mi ua yá 'befi ra cu Berhna co ra cu Saulo nuni Jerusale bi bøni pa bi menga Antioquía, ne bá 'ñoui ra cu Xuua nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Marco.

Ra apostol Berhna ne ra apostol Saulo bi mudi bi 'ño bi mamba rá noya Ajuá

13 ¹ Mbi 'bũ ja ra nija nuni Antioquía 'rayá 'mehni Ajuá ne 'raya xahnate, ra cu Berhna ne ra cu Simu nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Negro, ne ra cu Lucio nú'a mrá me Cirene, ne ra cu Saulo, ne ra cu Manaén nú'a bi teui mahyegui ra nda Erode.

² 'Nara pa xqui munts'i mi xøcambeni Ajuá ne xqui ayuna. Nepũ ra Māca Ndāhi bi 'ñembabi'ũ:

—'Uegaguihũ ra Berhna ne ra Saulo pa da me nú'a ra 'befi stá umbi.

³ Nu'bú ya cu bi ayuna ne bi 'yapa Ajuá po ra cu Berhna ne ra cu Saulo, ne bi hñu'tsua yá 'ye'ũ, nepũ bi 'ñehui'ũ.

Ya apostol bi mamba rá noya Ajuá nuni Chipre

⁴ Nu'bú ra cu Berhna ne ra cu Saulo xqui mehna ra Māca Ndāhi da me rá 'befi Ajuá ne bi zits'i pa bi ma ja ra hnini Seleucia, ne de guehni bi ma co ra motsa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma ja 'nara zi hai rá thuhu Chipre bí o madetho de ja ra ndehe.

⁵ Nu mi zonga de guehni ja ra hnini Salamina ja rá hyo ra ndehe bi mudi bi mamba rá noya Ajuá mbo ja yá nija yá mixodyoui. Ne mi 'ñoui'ũ ra cu Xuua mi faste nehe.

⁶ Y de ya xqui 'ranga gatho maxøgue ra hai de Chipre bi zũ ma'na ra zi t'ũca hnini mrá thuhu Pafos ja rá hyo ra ndehe. Ne de guehni bi nthœui 'nara xodyo mrá thuhu ra Barjesu mrá 'ñete ne mi 'ñet'a bađi de Ajuá.

⁷ Nú'á nzantho mri 'ñoui ra nda Sergio Paulo nú'a xi mrá nimfeni. Nepũ nú'a ra nda bi zohna ra cu Berhna ne ra cu Saulo ngue'a mi ne da 'yøtua rá noya Ajuá.

⁸ Ne nú'a ra 'ñete'a mi t'embi nehe ra Elima rí bøni da 'ñena 'ñete, nú'a bi nø'tua ra cu Berhna ne ra cu Saulo, ne mi ne da hñacuahmā ra nda pa hinda gamfri bi nú'a mi udi'ũ.

⁹ Nu'bú ra cu Saulo nú'a xa thu'mbi nehe ra Paulo, mi hampa rá ts'edi ra Māca Ndāhi ne xi bi nũ'ta nú'a ra 'ñete,

¹⁰ ne bi 'ñembabi:

—¡Nu'i 'nagrá 'yũ'tate ne 'nagrá c'uamba, rá t'ũ'i ra ts'ondāhi grí ũtsa gatho nú'a xá hño! ¿Hanja xi guí ts'ocua yá mfeni nú'ũ ne da gamfri Ajuá?

¹¹ Nubyá Ajuá ma da castiga'i. Ma gui ngoda pa ndunthi ya pa, nixi da za gui hyanda ra hyadi.

'Bestho ra ora'a bi go'mba yá da 'nara 'bexuui, himbi za bi hyandi. Nepũ mi honi to'o da gũhni ngue'a ya himi tsa da hyandi.

12 Nu'bú nú'a ra nda nu mi hyanda nú'a bi nja, bi gamfri Ajuá ngue'a xi bi ho nú'a bi 'yode de ra Zidada.

**Ra apostol Pablo ne ra apostol
Berhna bi 'ño ja ra hnini
Antioquia de Pisidia**

13 Ra cu Pablo co nú'u ma'ra mi 'ñoui bi gu ra motsa de guehni Pafos pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma ja ra hnini Perge de ja ra hai Panfilia. Pe nura cu Xuua bi 'uegue de gue'u, bi menga pa Jerusale.

14 Nepu de guehni Perge bi gu yá 'ñu bi ma'u pa ja ra hnini Antioquia nú'a bí ja ja ra hai Pisidia, ne bi 'muhni 'raya pa. Ne nú'a ra pa dega tsaya bi yut'a ja yá nija yá mixodyou ne bi hñudini'u.

15 Nepu de mi uadi bi the'ta ra Māca T'ofu nú'a xa 'yofu ra Moise ne nú'u xa 'yofu ma'ra yá 'mehni Ajuá, nu'bú ya nda de ra nija bi zohna ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne bi 'ñembabi:

—Zi cuhu, 'bu guí ne te gui xiphu ya ja'i pa gui zofohu, da za gui xiphuby.

16 Nu'bú ra cu Pablo bi 'mai ne bi 'ñu ra seña co rá 'ye pa hinto da ña ne bi 'ñembabi:

—Nú'ahu gyá me Israelhu, ne gatho'ihu guí tshu Ajuá, 'yohu núna ma ga xi'ahu.

17 Nu Ajuá nú'a ri xocambeni ma ja'ihu ya me Israel bi huahna nú'u ndu ma dadahu pa bi japi'u, ne bá nxandi nuni Egipto de mi 'buhni ngu myá nzohø'u. Nepu Ajuá co rá danga ts'edi bá pøni'u de nú'a ra hai'a.

18 Ne bi zetua yá nts'o'mui de guehni ja ra mbonthi ngu ñote njeya.

19 Nepu Ajuá bi huata yoto ya hnini de nuni ja ra hai Canaán, pa go bi t'umba nú'u ndu ma dadahu pa ja bi 'muhni'u.

20 De guehni Ajuá bi hñuxa ya nzaya pa bi manda'u ngu goho nthebe made ya jeya, asta bi 'mui ra badi Samue pa bi sigui bi manda nehe'a.

21 Nepu nu'ú bi 'yadi 'nayá nda pa da nda de gue'u. Y Ajuá bi umba ra Sau pa bi nda ñote njeya, nú'a mrá t'u ra Cis, mi gue'a 'nara 'ñohø desde yá t'u ra Benjami.

22 Y 'mefa Ajuá bi zica ra Sau dega nda, pa go bi hñuxa ra Davi. Ne bi ma de gue'a bi 'ñena: “Nuni ra Davi rá t'u ra Isai, guehni stá hopa rá 'mui, ne ma da 'yotca gatho nú'a ma pahaga.”

23 Y de ja yá t'u ra Davi bá ehe ra Jesu. Y nú'a ra Jesu go gue'a xqui hñuxa Ajuá pa da pøhø ya ja'i de Israel ngue'a njabu xqui ñagui.

24 Ne ante da mta rá 'befi ra Jesu, nura Xuua mi zofu gatho ya ja'i de Israel gue da ñobri ne da nxistehe.

25 Ne de ya mi ma da ua rá 'befi ra Xuua bi 'ñena: “Nuga hingo gueque ngu guí beñhu gue go gueque nú'a xi guí tømhu. Pe 'mefa de gueque xa 'ñepu ma'na nú'a to'o ma'na ja ndunthi rá nsu de gueque, nú'a hindí 'ñepcagui nixi ga xo'tua yá thiza.”

26 Zi cuhu, nú'ahu yá ja'i'ihu ra Abrá, ne nú'ahu guí tshu Ajuá, pa gue'ahu xpá 'behni nuna ra noya pa gui mpøhøhu.

27 Nuya me Jerusale ne yá nda'u himi padi'u to'o gue'a ra Jesu, y nixi mi tso yá mfeni'u te 'be'a mi ne da ma nú'u ya noya bi 'yofu maya'bu yá 'mehni Ajuá, masque mi he'ti'u nú'a ra pa dega tsaya. Hangue nu'ú bi 'ye'mbi pa da hyo pa bi njabu ngu nú'a xqui manga maya'bu yá 'mehni Ajuá.

28 Ne masque hinhya'mu bi zetua 'nara ts'oqui xqui 'yot'e'a pa xa za xa hyohma, pe nu'ú bi 'yapa ra Pilato pa da manda'a da tho.

29 Ne bi uadi bi 'yot'uabi'u gatho ngu nú'a xqui 'yofu yá 'mehni Ajuá ja ra Māca T'ofu, nepu bi ja'ma de ja ra pont'i pa bá t'agui.

30 Pe nu Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

31 Ne nú'u to'o xqui 'ñoui de Galilea pa Jerusale, go gue'u bi hyandi

ndunthi ya pa 'mefa de xqui yopa nte. Ne nubyá go gue'á ri damajuani de gue'á ja ya ja'i.

³² Hangué nuje dí xi'ahe ra hoga noya gue Ajuá ya bi 'yø'te nú'a xqui ñá'tua ndu ma dadahú.

³³ Y nú'a xqui ñá'tuabi'ú go bi 'racjú nújú dyá bātsihú de ndu ma dadahú, ngue'á bi japi da yopa nte ra Zidada Jesu de ja ra du, ngu xa nt'ofó ja rá ñoho ra Salmo ne ena njaua: "Nu'i go gue'e ma T'ú'i, ne nubyá ri hnequi ja yá thandi ya ja'i gue go ri dadagui."

³⁴ Ajuá xqui má gue mi ma da japi da yopa nte de ra du, ne nurá ndo'yo'á hinda 'ya ja ra hai. Hangué bi mǎnga njaua ja ra Mǎca T'ofó: "Ga 'ra'ahú gathó nú'ú ya japi stí ñá'tua ra Davi."

³⁵ Nehe ja ma'na ra Salmo bi 'ñenga njaua ra Davi: "Stá pǎdi gue nu'i hingui ma gui hopi da 'ya ma ndo'yo ja ra hai, ngue'á go ri hmǎca 'begogui."

³⁶ Xi majuani ra Davi bi 'yø'tua rá paha Ajuá de nú'ú ya pa bi nte'á ne mi pepabi nuyá ja'i'á. Nepú bi du ne bi t'agui, ha nurá ndo'yo bi 'ya ja ra hai ngu gathó nú'ú ma'ra ndu ma dadahú.

³⁷ Pe nura Zidada Jesu himbi 'ya rá ndo'yo ja ra hai, ngue'á Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

³⁸ Hangué zi cuhú, dá zo ri mfenihú núna dí xi'a'ihú, gue por gue'á da za gui tsuhú ra pumbate de ri ts'oquihú.

³⁹ Nurá ley ra Moise himi tsa ja da ts'úhni ra pumbate, pe nubyá gathó nú'ú to'o camfri ra Zidada Jesu, ya xra pumbabi yá ts'oqui.

⁴⁰ Hangué nubyá jamasuhú pa hinda za'ahú nú'á xa mǎnga yá 'mehni Ajuá ne bi 'ñena njaua:

⁴¹ Nú'ahú guí øtbuhlathohú,
yø'hú. Ma gui 'yø'hú nú'á ma
ga øt'e co ma ts'edi, pe ma
gui 'medihú.

Ngue'á núga drá Ajuá ma ga
øt'a 'nara dǎnga t'øt'e de nú'ú
ya pa gri 'buhú,

pe nu sta si'ahú, hingui ma gui
camfrihú.

⁴² Y nu mi uadi bi mǎnga njabú ra cu Pablo, bi bǎnga de ja yá nija ya xodyo mahyegui co nú'ú mri 'ñoui. Y mi 'buhni 'ra himyá xodyo, ne bi bǎntebi ra cu Pablo da gohi pa ma'na ra pa dega tsaya pa da yopa zofó'ú ma'na'qui.

⁴³ Ne mi ua ra hmunts'i ja ra nija, ndunthi ya xodyo ne ndunthi ma'ra ya ja'i nú'ú xqui demba yá jamfri ya xodyo, bi gamfri nú'á bi xipabi ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne bi meui. Ne nu'ú bi xipi gue mahyoni da zedi yá jamfri ne da sigui da 'mú ja rá hñoja'i Ajuá.

⁴⁴ Y rá hñato'á ra pa dega tsaya bi munts'a maxøgue nú'á ra hnini'á pa da 'yøtua rá noya Ajuá.

⁴⁵ Pe nu mi hyanda ya xodyo gue xi mi ndunthi ya ja'i, xi bi bø yá cue ngue'á mi ne da nsehé'ú, ne bi müdi bi má gue nú'á mi mǎnga ra cu Pablo hinga majuani, ne bi ñǎma'ñú'ú de gue'á.

⁴⁶ Hangué nura cu Pablo ne ra cu Berhna mi ñǎ con gathó ra ts'edi ne bi 'ñemi:

—Rá müdi dá xi'ahe rá noya Ajuá nú'ahú gyá xodyohú ngue'á mahyoni njabú. Pe hinga ne gá camfrihú, ne guí mǎnsehú gue hindí 'ñep'ahú ra te pa nzǎntho. Hangué nubyá ma ga zofóhe nú'ú hingyá xodyo.

⁴⁷ Ngue'á njabú bi 'bepcahe Ajuá bi 'ñenje:

Stá hux'a'ihú ngu 'nara ñot'i pa
gui yo'tuahú yá mfeni gathó
ya ja'i,
ne pa gui mǎñhú ra noya dega
pøhøte haburaza maxøgue de
ra ximhai.

⁴⁸ Nu mi 'yøde njabú nú'ú himyá xodyo xi bi johya ne bi müdi bi mǎñ'ú gue rá noya Ajuá xá hño, ne bi gamfri gathó nú'ú xqui thahni pa da me'tsa ra te pa nzǎntho.

49 Ne bi mudi bi hmamba rá noya Ajuá maxøgue ja nú'a ra hai'a.

50 Pe nuya xodyo bi 'ñu'tiui ya ndá de ra hnini co ya 'behña nú'u xi ya 'yonija, pa da t'utsa ra cu Pablo ne ra cu Berhna, ne da juui de nú'a ra hnini'a.

51 Nu'bú ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi huat'a ra hai nú'a mi tu ja yá thiza, gue'a 'nara seña gue ya hinda ma da ñaui ya ja'i de guehni ne hinda ma da dadi de gue'u ngue'a nu'ú himbi ne bi gamfri Ajuá. Nepu nu'ú bi ma pa ja ra hnini Iconio.

52 Pe nuya gamfri xqui gohini xi mi johya'u ne mi hampa rá ts'edi ra Maca Ndahi.

Ra apostol Pablo ne ra apostol Berhna bi mamba rá noya Ajuá nuni Iconio

14 ¹ Ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi zonga ja ra hnini Iconio, nepu bi yat'a ja yá nija yá mixodyoui pa bi zofo ya ja'i de rá noya Ajuá co ndunthi ra ts'edi. Ne ndunthi de gue'u bi gamfri, ngu ya xodyo ngu nú'u himyá xodyo.

² Pe nú'u ya xodyo himbi ne bi gamfri bi 'yu'ta nú'u himyá xodyo pa da benga ya ts'omfeni de nú'u ya cu.

³ Hangue ra cu Pablo co ra cu Berhna bi gohni ndunthi ya pa, ne himi tsu da mamba rá noya Ajuá ngue'a mi camfri gue Ajuá mi fats'i'u. Ne nu Ajuá mi umbabi'u ra ts'edi pa da 'yot'a ya nt'udi ne ya danga t'ot'e de ja yá thandi ya ja'i pa da gamfri'u gue nú'a mi mañ'u go gue'a majuaní.

⁴ Pe nuya mengu de guehni xqui hyegue, 'ra mri dena ya xodyo ha nu ma'ra mri dena ya apostol.

⁵ Nepu 'raya xodyo ne 'ra de nú'u himyá xodyo bi 'ñu'ti'u co ya ndá de ra hnini pa da 'yot'tua ra nts'o'mui ya apostol ne da c'ahni co ya do.

⁶ Pe nura cu Pablo ne ra cu Berhna bi 'yode de nú'a mi ma da t'ot'tua'u, hangue bi 'bat'i ne bi ma pa ja ra hnini Listra ne Derbe, ya hnini de ja ra

hai Licaonia. Ne bi thexa ja gatho nú'a ra hai'a.

⁷ Ne ja mi mambani rá noya Ajuá.

Ya me Listra bi c'ahna ra apostol Pablo co ya do

⁸ Nuni ja ra hnini Listra mi 'bu 'nara 'ñohø himi tsa da 'ño ngue'a desde mi 'mui ya mi njabu, ne hinhya'mu xqui 'ño, ha mi huhnitho.

⁹ Nura 'ñohø'a bi 'yode nú'a mi mangua ra cu Pablo. Nepu ra cu Pablo bi nu'ti ne bi badi gue mi ja rá jamfri pa da ñani.

¹⁰ Hangue nura cu Pablo bi 'ñembabi nts'edi:

—'Bai manjuantho.

Y nura 'ñohø'a 'bestho ra ora'a bi 'yenga ra sagui bi 'mai ne bi 'ño.

¹¹ Nepu ndunthi ya ja'i de guehni bi hyanda nú'a xqui 'yot'a ra cu Pablo, ne bi mangua nts'edi de yá hñaqui de Licaonia bi 'ñena:

—jMa ajuahu xa mpunga ja'i ne xuá 'ñehe pa ja ra ximhai, xiyu 'bahni!

¹² Hangue ra cu Berhna bi t'embabi gue go mi gue'a ra zidada Jupite, ha nura cu Pablo ra zidada Mercurio ngue'a nú'a go gue'a mi ña'a. Ngue'a mi gue'u yá thuhu yá ajuá ya me Licaonia.

¹³ Nepu nura macja bá tsi ya ndamfri ne bá ha ya thodri pa ja rá nija ra Jupite nú'a mi ja ja ra gosthi hnini, ne ja bi munts'ini co ndunthi ya ja'i pa da nsunda'u ya apostol, ne mi ne da hyopa ya ndamfri dega hña'ti.

¹⁴ Pe nu mi badi njabu ya apostol bi danga yá dutu co ra dumui ngue'a hingo rí 'ñepi da t'ot'tuabi'u njabu. Ne bi yat'a ja ra hmuntsja'i ne bi 'ñena njaua:

¹⁵ —¿Hanja guí øthu njabu? Nuje dyá ja'ihe ngu'ahu. Nuje stá ehehe pa ga xi'ahé gue nuya c'oi grí nsundahu hinte ri muui, hangue mahyoni gui 'ueguehu de gue'u pa gui pephu Ajuá nú'a te, nú'a bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho nú'a te ja.

16 Maya'ba nu'á mi hopta ya ja'i da 'yøt'a gatho nú'a go mi beni'u.

17 Pe nzantho xa 'ñutuabi'u tengu rá 'mái'a ngue'a xa 'yø'tuabi ya hño, ngue'a go gue'a pèhna ra 'ye ne ya hoga sofo, ne 'racju te ga tsihu, ne hubga ma muihu pa ga johyahá.

18 Pe masque ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi xipa ya ja'i njabu pa hinda hyopa ya ndamfri nú'a ma xa t'umbi'u dega hñá'ti, pe xmá hñei pa da hñacuabi'u.

19 Ra ora'a bi zøhø 'raya xodyo xqui 'ñiehe de ra hnini Antioquía ne Iconio. Nú'ú bi 'yø'ta ya ja'i pa bi c'ahna ra cu Pablo co ya do. Nepu bi gøt'i'u bi pønga de ja ra hnini pa bá føte ngue'a mi hu yá mui'u gue ya xqui du.

20 Y nu de ya xqui munts'a ya gamfri habu mi 'benga ra cu Pablo, nú'a ra ora'a bi 'mai ne bi yopa yøt'a ja ra hnini. Nepu rá hyax'a bi meui ra cu Berhna pa ja ra hnini Derbe.

21 Ne ja bá mambani'u rá noya Ajuá nehe, ne ndunthi ya mengu de guehni bi gamfri. Nepu bi mengui pa bi ma Listra, ne bi 'ranga Iconio, nepu bi ma Antioquía.

22 De nú'u ya hnini'u bi japi da zedi yá jamfri nú'u ya gamfri mi 'bøhni, bi xipi gue hinda 'uegue de yá jamfri, ne bi xipi gue mahyoni da zeta ya nt'øtsate ne ya ts'othogui pa da hyandua rá nsunda Ajuá.

23 Ne bi thahna 'raya cu pa da nda cada 'nara nija de nuya ya hnini habu xqui 'rani. Nepu bi 'yapabi Ajuá ne bi ayuna, ne nú'u to'o xqui thahni pa da nda bi 'yønt'ua ja yá 'ye Ajuá nú'a to'o xqui gamfri'u.

**Ra apostol Pablo ne ra apostol
Berhna bi mengui pa ja ra hai
Antioquía de Siria**

24 Nepu bi thogui bi ma ja ra hai Pisidia ne bi zøñ'u ja ra hai Pamfilia.

25 Nepu nu'ú bi mamba rá noya Ajuá

ja ra hnini Perge, nepu de guehni bi ma'u ja ra hnini Atalia.

26 Ne de guehni bi gu'u ra motsa pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi menga Antioquía nuni habu xqui t'ønt'ua yá 'ye Ajuá pa bi me nú'a ra 'befi xqui t'umbi'u ne ya bi uadi.

27 Ne nu mi zøni bi munts'a mahyegui con gatho ya gamfri ne bi xipabi'u gatho nú'a xqui 'yøt'e co rá ts'edi Ajuá. Ne bi xipi gue Ajuá bi mats'i pa bi zofo nehe nú'u himyá xodyo, ne bi xocua yá mfeni'u pa bi za bi gamfri'u ra Zidada Jesu nehe.

28 Nepu ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi 'møhni ndunthi ya pa co ya gamfri de guehni.

**Ya nda de ya gamfri bi
munts'a Jerusale**

15 1 De nú'u ya pa'u 'raya cu xqui 'ñiehe de ra hai Judea pa ja ra hnini Antioquía bi mudi bi xipa gatho ya cu gue pa da mpøhø'u mahyoni da thu'tsua nú'a ra seña xqui mangua ra Moise da thu'tsua gatho ya xodyo nú'u dya 'ñøhø.

2 Nu'bú ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi ntsanoyau'i'u ndunthi. Hangue bi thahna ra cu Pablo ne ra cu Berhna ne ma'ra ya cu pa da ma pa Jerusale da c'a'tsa ya apostol ne ya nda de ra nija de guehni, pa da ñaui'u de nú'a ra seña'a.

3 Nepu ya gamfri de ra nija Antioquía bi 'ñehui nú'u ya cu. Ne dega 'ñu bi 'ranga ja ra hai Fenicia ne Nsamaria, ne bi xipa ya cu gue nú'u himyá xodyo ya xqui hyepu yá ndaxjua jamfri ne ya xqui gamfribi rá noya Ajuá nehe. Nu'bú gatho ya cu xi mri johya ndunthi.

4 Ne nu mi zønga Jerusale, nuya apostol de guehni ne ya nda de ra nija co ma'ra ya cu mi 'bøhni bi umbu'u 'nara hoga 'ñiehe. Ne ra apostol Pablo ne nú'u to'o mi 'ñoui bi xipabi'u gatho nú'a xqui 'yøt'e co rá mfats'i Ajuá.

5 Pe 'raya fariseo mi 'buhni nú'u ya xqui gamfri, bi 'mai ne bi 'ñena:

—Mahyoni da thu'tsua nú'a ra seña gatho ya gamfri masque hingyá xodyo, ne dra 'bepabi da 'yøt'a gatho nú'a m̄anga rá ley ra Moise.

6 Nepu ya apostol ne ya nda de ra nija bi munts'i'u pa da ña'u de rá ley ra Moise ne de nú'a ra seña, ua mahyoni da t'øt'e pa da mpøhø 'na.

7 Nepu de ya xqui ña'u ndunthi, ra apostol Pedro bi 'mai ne bi 'ñena:

—Zi cuhu, ngu guí p̄asehu ya øt'a ndunthi ya pa Ajuá bi huancagui pa dá umba ra hoga nt'øde de ra mpøhø nú'u hingyá xodyo pa bi gamfri'u nehe.

8 Ne Ajuá nú'a to'o p̄atca gatho ma mfenihu bi 'ñudi gue mi ja yá jamfri'u, ngue'a bi umba ra Maça Ndañi'u njabu ngu bi 'racju nehe.

9 Njabu stá pah̄u gue Ajuá handgaguihu gue dí mahyeguihu con gue'u, ngue'a nu'á bi xucua yá mfeni ngue'a bi gamfri bi rá noya'a.

10 Nu'bú ¿hanja hinguí ne gui camfrihu nú'a xa 'yøt'a Ajuá? ¿Hanja guí japhu ya cu da 'yøt'a núna himbi za dá øthu, ne nixi ndu ma dadahu himbi za bi 'yøt'e?

11 Hingui tsa ga øthu njabu. Nujú dí camfrihu gue stá mpøhøhu po rá hñoja'i ra Zidada Jesucristo, y njabu xa mpøhø'u nehe.

12 Nepu mi uadi bi m̄anga ra cu Pedro njabu, bi go'ta yá ne gatho pa da 'yøde nú'a mi m̄a ra cu Berhna ne ra cu Pablo. Nu'ú bi m̄a de gatho ya nt'udi ne ya d̄anga t'øt'e xqui 'yø'tuabi Ajuá nú'u himyá xodyo por gue'u.

13 Y de mi uadi bi ña'u bi 'ñenga ra cu Cobo:

—Zi cuhu, 'yøhu nú'a ma ga m̄angá.

14 Ra cu Pedro ya bi xicju hanja Ajuá xqui m̄adi xqui japa nú'u hingyá xodyo ne go xqui huahna 'ra de gue'u pa nehe'u drá hnini'a.

15 Hangue bi njabu ngu nú'a xqui 'yofo 'nará 'mehni Ajuá ne bi 'ñena:

16 Mefa de guehna ma ga japi da yopa nja rá hmanda ra nda Davi masque ya xa du, ne masque ya xa nhuati ma da yopa nja ngu rá m̄adi.

17 Pa njabu gatho ma'ra ya hnini da hyongagui, ne gatho'u da xøcambenigui ma thuhu.

18 Njabu bi 'ñena Ajuá nú'a to'o xa 'yøt'a nuya ya t'øt'e nú'u bi 'ñudi maya'b̄u.

19 Hangue ringue'a nuga dí beni gue hindí 'ñepi ga xaxhu nú'u hingyá xodyo nú'u xa hyerpu yá ndaxjua jamfri ne xa gamfri Ajuá.

20 Høñse mahyoni ga opabihu pa ga haçuah̄u hinda zipa yá ngø ya mbo'oni nú'u xa hña'tua ya c'oi. Nehe ga ophu gue hinda hñuxui 'nara 'behña nú'a hingue xi rá 'behña, ne hinda zipa yá ngø nú'u ya mbo'oni hinxra 'bømba yá ji. Nehe ga xiphu gue hingui ho da zipa yá ji ya mbo'oni.

21 Nuga dí beni ga xiphu njabu ngue'a desde ya'b̄u 'b̄ui to'o he'tuabi rá ley ra Moise tat'a pa dega tsaya ja gatho ya hnini.

22 Hangue nuya apostol ne nú'u ya nda de ra nija ne gatho ya gamfri bi beñ'u gue xá hño da huahna 'raya cu pa da mehna Antioquía co ra cu Pablo ne ra cu Berhna. Ne bri thahna yoho ya d̄anga cu, ra cu Juda nú'a xqui thu'mbabi nehe ra Barsabá, ne ra cu Sila.

23 Ne bi umbabi'u 'nara he'mi pa da hña'tsua ya cu nuni Antioquía habu mi ena:

“Núje dyá apostolhe ne núje dyá ndahe de ra nija, ne gatho ya cu de guecua Jerusale, dí pen'aheb̄u ra nzengua nú'ah̄u ma cu'ihe hingyá xodyoh̄u guí 'buh̄ub̄u Antioquía, ne nú'ah̄u guí 'buh̄ub̄u ja ra hai Siria ne Cilicia.

24 Stá p̄he gue 'raya cu de guecua xa ma xqui mab̄n nsinque ma nseq̄ihe, ne xpá xax'ah̄u, y co nú'ç yá noya xa xi'ah̄u'ç xa ts'oc'a ri mfenih̄u. Xa xi'ah̄u gue mahyoni gui 'yøth̄u nú'a ra seña xqui m̄anga ra Moise, ne mahyoni gui 'yøth̄u gatho nú'a bi mañ'a ja ra ley.

25 Hangue nuje dá beñhe xá hño ga huañhe 'raya cu de guecje pa ga peñheb̄u da ma da c'a'ts'ah̄u pa da meui mahyegui ma zi cuh̄u ra Berhna ne ra Pablo.

26 Nuȳ ri yoho xa hñuxa yá te pa da m̄amba rá noya ma zi Hmuh̄u ra Jesucristo.

27 Hangue stá pen'aheb̄u ra cu Juda ne ra cu Sila, y nú'ú go ma da xi'aseh̄u nehe núna dí xi'ah̄e.

28 Ra Maça Nd̄ahi, necaguihe stá beñhe gue xá hño hinga 'bep'ahe ndunthi ya hm̄anda, hõnse ga 'bep'ahe gui 'yøth̄u nú'a xi mahyoni.

29 Hangue oxqui ma gui tsiph̄u yá ngø ya mbo'oni nú'ç xa hñã'tua ya c'oi, ne oxqui ma gui tsiph̄u yá ji ya mbo'oni, ne oxqui ma gui tsiph̄u yá ngø ya mbo'oni nú'ç hinxra 'bõmba yá ji, nixi gui hñuxh̄u 'nara 'behñã nú'a hingue xi ri 'behñãh̄u. 'B̄u gui jamasuh̄u hingui øth̄u nuya 'tø't'e dí xi'ah̄u, nu'b̄ú gui 'b̄uh̄u xá hño. Nsøct'a ndí ne ga xi'ah̄e. Nubyá Ajuã da max'ah̄u.”

30 Nep̄u nú'ç to'o xqui 'behni bi ma pa Antioquía. Ne mi zõñ'ç bi munts'a gatho ya gamfri ne nu'ú bri dapabi ra h̄e'mi.

31 Y nu mi uadi bi hñe'ti'ç, xi bi johya co nú'a ra d̄anga hum̄u xqui 'b̄empabi.

32 Ra cu Juda ne ra cu Sila myá 'mehni Ajuã nehe, ne mi ñã'ç co rá ts'edi'a, hangue bi zofo ya cu ne bi nupa yá mfeni'ç pa da z̄e yá jamfri.

33 Ne bi gohni ndunthi ya pa con gue'ç. Nep̄u 'mefa ya cu me Antioquía bi 'ñedi co 'nara hm̄ate pa da menjhm̄a pa Jerusale hab̄u xqui 'behni.

34 Pe nura cu Sila bi beni gue ja da gohni'a nuni Antioquía.

35 Nehe ra cu Pablo ne ra cu Berhna ja bi gohni nehe'ç, ne mi udi ra hoga nt'øde de rá noya Ajuã co ma'ra ya cu de guehni mi mfax'ç.

Ra apostol Pablo bi yopa 'ño ma'na'qui bi m̄amba rá noya Ajuã

36 Nep̄u xqui tho 'raya pa, ra cu Pablo bi 'ñembabi ra cu Berhna:

—Maha ma'na'qui, ma ga c'a'tsh̄u ya cu gatho nú'ç ya hnini hab̄u dá m̄amf̄u rá noya Ajuã pa ga nuh̄u te gra ma'ç.

37 Ra cu Berhna mi neh̄m̄a xa zixa ra cu Xuua nú'a xqui thu'mbabi ra Marco nehe.

38 Pe ra cu Pablo bi 'ñena gue hinxá hño da zits'i'a ngue'a 'nara pa mri 'ñoui bi 'uegues̄e de guehni Panfilia, ne ya himbi ne bi meui'ç da m̄amba rá noya Ajuã.

39 Y por gue'a ra cu Pablo ne ra cu Berhna bi ntsanoya'ç, nep̄u bi beni gue ma'na xá hño da ma 'ra 'namb̄u. Hangue nura cu Berhna bi zixa ra cu Marco, ne bi meui ja ra motsa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma Chipre.

40 Ha nura cu Pablo bi huahna ra cu Sila pa da meui. Ne nuya cu de guehni Antioquía bi 'yent'uabi'ç ja yá 'ȳe Ajuã.

41 Nep̄u bi ḡu yá 'ñu bi ma'ç pa ja ra hai Siria ne bi 'ranga Cilicia, ne mi nupa yá mfeni ya cu mbi 'b̄ui de guehni pa da zedi yá jamfri.

Ra Timoteo bi meui ra Pablo ne ra Sila

16 ¹ De mi zõnga ra cu Pablo co ra cu Sila ja ra hnini Derbe, de guehni bi thogui pa rí ma Listra, y ja bi nth̄eui ni 'nara gamfri rá thuhu ra Timoteo, nurá nanã mrá xodyo ne mrá gamfri'a, y nurá dada mrá me Grecia.

² Ha nuya cu mbi 'b̄u Listra ne Iconio mi ñã xá hño de ra cu Timoteo.

³ Ha nura cu Pablo mi ne da zits'i pa da meui'a. Pe 'met'o bi japi da thu'tsua nú'a ra seña m̄anga rá ley ra Moise, pa hinda b̄o yá cue nú'u ya xodyo mi 'b̄uhni, ngue'a gatho'u mi pādi gue mrá me Grecia rá dada.

⁴ Nep̄a nu'ú bi ma de guehni bi thogui pa ja ma'ra ya hnini, ne mi xipa ya cu nú'u ya noya xqui mehna ya apostol ne ya nd̄a de ra nija nuni Jerusale pa da 'ȳot'e'u.

⁵ Ne njab̄u ma'na bi te yá jamfri gatho nú'u ya gamfri de nú'u ya hnini hab̄u xqui 'rañ'u. Ne hyastho mi 'yo mi camfri ma'ra ya ja'i de rá noya Ajūa, ne mi munts'ini ma'ra ya cu.

Ra apostol Pablo bi hyanda 'nara me Macedonia ngu dega t'i

⁶ De guehni bi thogui'u pa bi ma ja ra hai Frigia ne Galacia, ngue'a ra Māca Nd̄ahi himbi hopabi da thogui ja ra hai Asia pa da m̄amba rá noya Ajūa de guehni.

⁷ Ne bi thogui'u pa bi ma ja ra hai Misia, ne mi ne xa mahm̄a'u pa ja ra hai Bitinia, pe rá Māca Nd̄ahi ra Jesu himbi hopi da ma'u.

⁸ Hangué bi thoguiho de guehni Misia pa bi ma ja ra hnini Ntroa.

⁹ Ne mi nxuui ra cu Pablo bi hyanda 'nara nt'udi ngu dega t'i. Bi hyanda 'nara 'ñ̄h̄o mrá me Macedonia, mi 'bahni ne bi 'ñ̄embabi: “Thogui pa Macedonia pa grí faxcaheni.”

¹⁰ Ne nu mi hyanda njab̄u ra cu Pablo nú'a ra nt'udi'a ngu dega t'i, 'bestho dá h̄noc̄je pa dá mahe ja ra hai Macedonia, núga drá Luca ne ra cu Pablo ne nú'u ma'ra ya cu. Dá pahe gue Ajūa mi pencahe pa ma grá mañ̄heni ra hoga nt'ode de ra mp̄oh̄.

Ra Pablo ne ra Sila bi 'ño ja ra hnini Filipino

¹¹ Hangué dá p̄ñ̄he de guehni Ntroa dá juhe ra motsa pa dá 'raxhe ja ra ndehe. Ne dá mahe manjūantho

ja ra zi t'uca hai rá thuhu Samotracia o madetho ra ndehe. Nep̄a rá hyax'a dá ts̄ñ̄he ja ra hnini Neapoli de ra hai Macedonia.

¹² De guehni dá mahe pa Filipino gue'a 'nará hnini ya me Nroma, ne gue'a 'nara d̄anga hnini de ra hai Macedonia. Y ja dá 'b̄uheni 'raya pa.

¹³ Ha ra pa dega tsaya dá p̄ñ̄he de ra hnini ne dá mahe ja ra d̄athe hab̄u xqui nz̄ai ya ja'i da ma dua apabi Ajūa. Ne ja dá huheni hab̄u xqui munts'a 'raya 'beh̄ña, ne dá f̄he dá xiphe de rá noya Ajūa.

¹⁴ Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Lidia mrá me Tiatira, mi pa ya hoga dutu xqui jat'i dega murado, ne mi x̄ocambeni Ajūa. Bi 'ȳode nú'a mi m̄anga ra cu Pablo, y Ajūa bi xocua rá mfeni pa bi gamfri.

¹⁵ Ne bi nxistehe'a con gatho ya mengu rá ngu. Nep̄a bi b̄anteguihe bi 'ñ̄enje:

—'B̄u nu'ah̄u guí hanth̄u gue xi majuāni drá gamfri de ra Zidada Jesu, maha pa ja ra ngu ga 'b̄uh̄ni.

Ne bi jacje dá 'b̄uheni 'raya pa.

¹⁶ Ne 'nara pa ndr̄a mahe hab̄u nz̄antho mi t'apabi Ajūa, de má 'ñ̄u dá nthehe 'nara nxutsi mrá 'bego ne mi p̄'tsa 'nara ts'ond̄ahi nú'a mi japi da xipabi te ma suerte mi p̄'tsa cada 'nara ja'i, y nuyá hmu'a mi t̄ah̄a ndunthi ra boja po nú'a ra 'befi mi p̄fi'a ngue'a nura nxutsi'a mrá b̄adi.

¹⁷ Nep̄a nu'á bi d̄engahe ne bi ñ̄a nts'edi bi 'ñ̄ena:

—Nuȳu ya d̄ameȳu go guehȳu yá 'bego Ajūa de mahets'i, ne utua ya ja'i hanja da za da mp̄oh̄.

¹⁸ Ndunthi ya pa bi d̄engahe ne nz̄antho mi m̄anga njab̄u. Pe ra cu Pablo ya himi ne da 'ȳode da m̄anga njab̄u. Hangué bi mp̄unts'i ne bi zofu nú'a ra ts'ond̄ahi mi p̄'tsa nú'a ra nxutsi ne bi 'ñ̄emi:

—De rá thuhu ra Zidada Jesucristo dí 'bep'a'i gui p̄oni de gue nuna nxutsina.

Y nura ora'a 'bestho bi bonga ra ts'onđahi.

19 Ha nu mi hyanda yá hmu gue ya himi tsa da dahā ra boja co rá 'befi nú'a ra nxutsi, bi bə yá cue ne bi gū ra cu Pablo ne ra cu Sila pa bi zi'tsua ya ndā ja ra tai.

20 Ne bi zi'tsua ya nzaya ne bi 'ñembabi:

—Nuya ya 'ñhø go ya xodyo, ne hønse rí 'ñehe pa da japi da nxaxni ma hninihu.

21 Ne udi yá nzai nú'u hindí 'ñepi ga øthu ngue'a dyá me Nromahu y dí ohu ja yá 'ye ma ndāhu me Nroma.

22 Nu'bú nú'u ya ja'í xqui munts'ini bi bə yá cue con gue'u, nepu ya ndā bi manda da 'bøcua yá dutu ne dra fet'i co ya ts'ut'o.

23 Y mi uadi bi hna'mbabi nts'edi, bi jot'a fadi ne bi sipa ra nsufadi gue da su xá hño.

24 Y mi 'yøde njabu ra nsufadi, bi cū'ta asta xi ra ts'at'a fadi, ne bi ze'mba yá ua ja 'nara dānga za habu hingui tsa da xocse'u.

25 Pe ngu made ra xuui ra cu Pablo ne ra cu Sila mi apabi Ajuā ne mi tutuabi ya jahñā Ajuā, ne gatho ma'ra ya 'yofadi mi øde'u,

26 mi dāmfrí bi nja 'nara dānga mbimhai, asta mi 'ñānga yá ua ya jado de ra fadi, ne asta bi xogui gatho ya gosthi fadi, ne bi xot'a gatho ya cadena nú'u mi that'a ya 'yofadi.

27 Ha nura nsufadi bi nuhu bi hyanda ya gosthi fadi gatho mi xogui, hangue bi gūca rá mahuai pa xa hñosehma'a, ngue'a mi hu rá mui gue ya xqui 'bat'a gatho ya 'yofadi.

28 Pe nura cu Pablo bi ma'ti ne bi 'ñembi:

—Oxqui ma gui hñose. Nuje dí 'būheua gatho.

29 Nepu nura nsufadi bi 'yadi 'nara ñot'i, ne bi yut'i hnest'íhi asta mri huat'i co ra ntsu, ne bá ndandiñahmu ja yá ua ra cu Pablo ne ra cu Sila.

30 Nepu 'bestho bi pøni pa thi ne bi 'yambabi'u bi 'ñembi:

—'Ñhøhu, ¿te rá 'be ga øt'e pa ga mpøhø?

31 Nu'bú nu'ú bi 'ñembi:

—Camfri ra Zidada Jesucristo pa njabu gui mpøhø nu'i ne gatho ya mengu ri ngu.

32 Nepu ra cu Pablo ne ra cu Sila bi xipa rá noya Ajuā nú'a ra nsufadi ne gatho ya mengu rá ngu.

33 Y mi nxuuiho ra nsufadi bi xūcuabi'u habu xqui t'umba ya mfei. Nepu nu'á bi nxistehe 'bestho ne gatho ya mengu rá ngu.

34 Ne bi zixa pa ja rá ngu ne bá umbi te bi zi'c. Y nú'a ra nsufadi ne nú'u ya mengu rá ngu xi mri johya ngue'a xqui gamfri'u Ajuā.

35 Nurá hyax'a ya ndā bi mēhna ya polecia da xipa ra nsufadi gue da hyegui ra cu Sila ne ra cu Pablo.

36 Hangue ra nsufadi bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Xuá menca ra noya ya ndā ga hēc'ahu. Hangue da za gui pøñhu ne gui maha te rá entho.

37 Pe ra cu Pablo bi zofu nú'u to bá hā ra noya pa da thegui'u, ne bi 'ñembi:

—Hina, ngue'a nuje dyá me Nromahe nehe y dí ohe ja yá 'ye ma dānga ndāhu me Nroma, ne bri fetc'ahe ja yá thandi ya ja'í nsinque bi t'angahē 'nara nt'ani, ne bi jotcaguihe ja ra fadi. Ha nubyá go ne da hyegaguihe nsinque to da badi. Hinda za. Duá ese'u pa da pøngaguihe de guecua.

38 Nu'bú ya polecia bi ma bá xipa njabu ya ndā. Nu'bú nu'ú bi ntsu nu mi badi gue myá me Nroma ne mi o ja yá 'ye ra dānga ndā Nroma.

39 Hangue nu'ú bi ma bá apa ra pumbate ra cu Pablo ne ra cu Sila, bi pøni de ra fadi ne bi bantebi da bøni'u de ja ra hnini.

40 Ha nu mi bonga fadi'u bi ma ja rá ngu ra nju Lidia. Ne bá hu'mba yá mui ya cu. Nepu bi ma'u.

Ya me Tesalonica bi ñunts'i'ũ

17 ¹ Ra cu Pablo ne ra cu Sila bi ma bi 'ranga ja ra hnini Anfipoli ne ja ra hnini Apolonia, ne de guehni bi zonga asta ja ra hnini Tesalonica. Ne ja mi jani 'nará nija ya xodyo.

² Y nuni ra nija'a nú'a ra pa dega tsaya ra cu Pablo ngu xi mrá nzai bi ma bi yut'ini hñu semana dega tat'a hñato pa mi ntsanoyau ya xodyo.

³ Mi he'ta ra M̄aca T'ofu ne mi xipabi'ũ hanja mi pe'tsi da sufri ra Cristo nú'a rá 'mehni Ajuá, ne da du ne da yopa nte. Ne mi embabi:

—Nuna ra Jesu dí xi'ahũ go guehna ra Cristo bá pehna Ajuá pa da ndá.

⁴ Ne 'ra de ya xodyo bi gamfri ne bi munts'ui ra cu Pablo ne ra cu Sila. Nehe bi gamfri ndunthi ya me Grecia nú'ũ mri xocambeni Ajuá, ne ndunthi ya 'behñá nú'ũ xi myá fadi de ra hnini.

⁵ Hangué xi bi bõ yá cue ya xodyo nú'ũ himyá gamfri, ne bá munts'a 'raya ts'oja'i mbi 'yo dega dahñei ja ra hnini pa bi 'yũ'ti ne bi japi da ñunts'i maxogúe ra hnini. Nepũ bi ma'ũ ja rá ngu ra cu Jasón pa xa gũcjhmahá ra cu Pablo ne ra cu Sila pa xa 'yent'ua ja yá 'ye ya ja'i.

⁶ Pe nu'ũ mi jo'oni, hangué go bri jaca ra cu Jasón co ma'ra ya cu, bi ts'ixa ja ya ndá de ra hnini, ne mi mafi nts'edi ya ja'i mi ena:

—Nú'ũ ya 'ñõhõ to'o xa ts'oca gatho ra ximhai co yá ts'ont'udi ya xa zõcjuua nehe.

⁷ Nuna Jasón go guehni xa umba nsequi ja rá ngu. Gathoyũ hingui øta ma ndahũ Nroma ngue'a nuyú ma gue 'bũ ma'na ra ndá, ne nú'a ra ndá'a rá thuhu ra Jesu, 'na.

⁸ Y nu mi 'yõ njabũ ya ja'i ne ya ndá de ra hnini, xi bi bõ yá cue gatho ne mri ñahñitho'ũ.

⁹ Pe ra cu Jasón ne nú'ũ to'o mri 'ñouu bi 'yadi'ũ 'nara fianza pa bi thegui.

Ra Pablo ne ra Sila bi 'ño ja ra hnini Berea

¹⁰ Ne ngu bi nxuui ya cu bi mehna ra cu Pablo ne ra cu Sila pa bi ma ja ra hnini Berea. Ne nu mi zõni de guehni bi yut'a ja yá nija ya xodyo.

¹¹ Y nuya xodyo de guehni Berea xi myá hoja'i'ũ, hingue ngu ya me Tesalonica. Co ndunthi ra paha bi gamfri'ũ rá noya Ajuá, ne hyastho mi hongá ja ra M̄aca T'ofu pa da badi ua gue xi majuani nú'a mi mañ'ũ.

¹² Hangué ringue'a ndunthi de gue'ũ bi gamfri, ne 'raya me Grecia bi gamfri nehe, nehe ndunthi nú'ũ to'o xi myá fadi ngu ya 'behñá ngu ya 'ñõhõ, gatho bi gamfri'ũ.

¹³ Pe nu mi 'yõde ya xodyo me Tesalonica gue ra cu Pablo mi mangua rá noya Ajuá de guehni Berea, bi ma de guehni'ũ pa bá 'ta ya ja'i.

¹⁴ Pe nuya cu de guehni Berea bi dama zixa ra cu Pablo pa bi ma ja ra ndehe. Pe ra cu Sila ne ra cu Timoteo ja bi gohnitho'ũ Berea.

¹⁵ Ha nú'ũ to'o bi zixa ra cu Pablo bi meui asta ja ra hnini Atena. Nepũ nu'ũ bá pengui bá há ra noya nú'a bá xipa ra cu Pablo gue da xipa ra cu Sila ne ra cu Timoteo da ma 'bestho pa ja dí nthuini.

Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra hnini Atena

¹⁶ Ha nu de mi 'bũhni Atena ra cu Pablo mi tõ'ma ra cu Sila ne ra cu Timoteo, xi mi tu rá mui ngue'a bi hyandi xi mi ja ndunthi ya c'oi nú'ũ mi nsunda ya ja'i de guehni.

¹⁷ Hangué bi zofu ya xodyo ja yá nija, ne nú'ũ ma'ra mi xocambeni Ajuá de guehni. Ne hyastho mi 'yoni ja ra tai mi zofu ya ja'i.

¹⁸ Ne bi ntsanoyau 'raya 'ñõhõ de guehni mri nxadi nú'a mi utuabi ya

ja'i nú'u mi t'embi ya epicureo, ne ma'ra mri nxadi de ya estoico. Ne 'ra de gue'u mi ena:

—¿Te xicju 'bu nuna 'ñøhø xi ña ndunthi?

Ha nu ma'ra mi ena:

—'Matho mamba rá noya ma'ra ya zidada.

Nu'ú bi mangu njabu ngue'a ra cu Pablo xqui xipabi'u de ra Zidada Jesu, ne xqui xipabi gue xqui yopa nte de ra du.

19 Nepu de guehni bi zixa ra cu Pablo ja 'nara zi loma rá thuhu Areópago, ngue'a mri nzai ja da munts'ini gatho ya ja'i pa da nxahni'u 'na ngu ma'na, ne bi t'ambabi:

—¿Ha da za gui 'ñutcaguihe nuna ra 'ra'yo nt'utuute guí udi?

20 Ngue'a guí xicaguihe ya 'ra'yo noya hinstá øhe, hangue dí ne ga pahe te rí bonga nuya noya guí ma.

21 Bi mangu njabu'u ngue'a gatho ya me Atena ne ya nzøhø gá ja'i mi 'bui de guehni mri nzai mri munts'i hønse pa da 'yøde ne da ma de nú'u ya 'ra'yo noya xqui 'yøde.

22 Hangue ra cu Pablo bi 'mai madetho de gue'u nuni ja ra Areópago ne bi 'ñena:

—Nú'ahu gyá me Atenahu, dí handi gue nu'ahú xi grí xøcambeniha gatho nú'u ri zidadahu.

23 Ngue'a de dá thogui de guehni ja ri nijahu habu guí xøcambeni ri zidadahu, dá handa 'nara ata habu nt'ofu ne ena: “Nuna ata ja guecua di xøcambeni nú'a ra ajuá hinhya'mu xa fadi”, njabu ena. Y nú'a Ajuá hinhya'mu xcá pahu, go gue'a dí xi'ahabya.

24 Nú'a Ajuá to'o bi hyoca ra ximhai ne gatho nú'a jaua, go gue'a ra Ndá de mahets'i ne de ra ximhai. Nu'á hingui 'bu ja ya nija nú'u xa hyoca ya ja'i.

25 Ne nixi hingui ø'tua ra 'bedi nú'a øt'a ya ja'i pa gue'a, ngue'a go guese'a

ri 'racju ra te ne ra ndahi pa ga junshu, ne gatho ya t'øt'e nú'u dí hoñhu.

26 Ne 'nadra ji bi hyoca gatho ya ja'i nú'u 'bui haburaza nuua ja ra ximhai. Ne nu'á go bi ma hangu ya jeya da nte'u ne habu da 'mu'u.

27 Ajuá njabu bi hyogaguihu pa ga hoñhu'a pa xahma ga tsudihu, masque nu'á hingui 'bui yabu de guecju.

28 Ngue'a por gue'a dí 'buhu ne dí 'ñanihu, nja ngu 'rari 'yofohu bi 'yofu njaua bi 'ñena: “Xi majugni nujú go yá batsiguihu Ajuá”, njabu bi 'ñena.

29 Hangue nu'bu yá batsiguihu Ajuá, hinda za ga eñhu gue Ajuá 'nara c'oi dega oro o dega t'axi o dega do nú'a xa hyoca ya ja'i ngu nú'a beni hanja da hyocse'u.

30 Ajuá mi hopi da thoguitho nú'a xqui 'yøt'a ya ja'i maya'bu ngue'a hinte myá fadi, pe nubyá ri manda gue da ñobri gatho ya ja'i.

31 Ngue'a Ajuá xa hñuxa 'nara pa, ne nú'a ra pa'a ma da hñá'mba nguenda gatho ya ja'i de ra ximhai co 'nara hoga ts'utbi. Y nú'a to'o bi hñuts'i pa da hñanga nguenda go gue'a ra Zidada Jesucristo. Ne ngu 'nara nt'udi de gue'a, Ajuá bi japi bi yopa nte de ra du.

32 Y nu mi 'yøde'u gue ra Zidada Jesu xqui yopa nte de ra du, 'ra mi 'ñant'utho, ha nu ma'ra mi ena:

—Ma'na xá hño ma'na ra pa gui xicje nú'a guí ma.

33 Nepu ra cu Pablo bi 'uegue de gue'u.

34 Pe 'ra de gue'u bi gamfri ne bi deni'a. Ne 'na de gue'u mrá thuhu ra Nisio, mi gue'a 'na de nuya nda mri munts'ini ja ra Areópago. Nehe 'nara 'behña mrá thuhu ra Damari bi gamfri rá noya Ajuá, co ma'ra ya mengu de guehni.

Ra apostol Pablo bi zofo ya me Corinto

18 1 Nepu de gue'a ra cu Pablo bi bøni de guehni Atena pa bi ma ja ra hnini Corinto.

2 Ne ja bi nthēuini 'nara cu mrá xodyo mrá thuhu ra Aquila, mrá me Ponto ne ja xqui 'ñehe de ra hai Italia, ne mri 'ñoui rá 'behñā mrá thuhu ra Priscila.

Nú'ú xqui bōni de ra hnini Nroma ngue'a ra ndā Claudio bi manda da juui de guehni gatho ya xodyo.

3 Ra cu Pablo bi ma bá 'buhui ra cu Aquila co rá 'behñā ngue'a mi 'nada yá 'befi'ú, mi hoca ya carpa dega dutu.

4 Ne cada ra pa dega tsaya ra cu Pablo mi pa ja yá nija ya xodyo pa mi ñāui'ú, nehe mi ñāui nú'ú himyá xodyo, y mi zofo'ú de rá noya Ajuā.

5 Ne nu mi zōhō ra cu Sila ne ra cu Timoteo xqui 'ñehe'ú de ra hai Macedonia, bi zuhni'ú ra cu Pablo mi ja ndunthi ra 'befi ngue'a hyastho mi zofo ya xodyo mi xipabi gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a xqui mehna Ajuā pa da ndā.

6 Pe nuya xodyo bi nō'tuabi ne bi zani. Nu'bé ra cu Pablo bi hñāca rá pat'i ne bi huat'i, gue'a 'nara seña gue mi ma da 'uegue de gue'ú ne hinda ma da dādi de yá ts'oqui, ne bi 'ñembabi:

—Nu'ahū go ma gui thādisēhū de ri duhū, ngue'a nuga ya hinte dí thādi de gue'ahū. Desde nubya ma ga zofo nú'ú hingyá xodyo.

7 De guehni ra cu Pablo bi 'uegue de gue'ú ne bi ma ja rá ngu 'nara 'ñōhō mrá thuhu ra Justo mi 'bū gueta yá nija ya xodyo, ne nu'á mi xōcambeni Ajuā.

8 Nepū 'nara 'ñōhō mrá thuhu ra Crispo mrá ndā de yá nija ya xodyo bi gamfri ra Zidada Jesu con gatho ya mengu rá ngu. Ne ndunthi ya me Corinto bi 'yotua rá noya Ajuā mi mānga ra cu Pablo, bi gamfri'ú ne bi nxistehe.

9 Nepū 'nara xuui ra Zidada Jesu bi zofo ra cu Pablo ngu dega t'i ne bi 'ñembabi:

—Oguí tsu, sigui gui mānga ra māca noya, oguí tsaya gui ñā.

10 Ngue'a nuga dí 'būi con gue'e, y

hinda za to da 'yōt'a ra nts'o'mūi. Ngue'a ja nuna hninañā 'būi ndunthi ya ja'i go ma meti, y nú'ú ma da gamfrigui.

11 Hangue ra cu Pablo bi gohni 'na njeya made nuni ja ra hnini Corinto. Ne nzantho mi zofo ya ja'i de rá noya Ajuā de guehni.

12 Pe de nú'ú ya pa mrá ndā ra Galio nuni ja ra hai Acaya, ya xodyo bi 'ñū'ti pa da gū ra cu Pablo, ne bi zix'ú ja ra ts'utbi.

13 Ne bi 'ñembabi ra ndā:

—Nuna 'ñōhōnā ũ'ta ya ja'i pa hinda nsunda Ajuā ngu mānga rá ley ra Moise.

14 Ra cu Pablo mi ma da dahmāhā, pe ra ndā Galio bi 'ñemba ya xodyo:

—'Bū di jahmā te xa 'yōt'a'ahū nuna ra 'ñōhō, o xa 'yōt'a 'nara ts'ocate nuua ja ra hnini, nu'bé hā, da za ga ōt'a nú'a guí māñhū.

15 Pe nú'a guí māñhū hōnsē dega noya ne de ri leyhū, go da nuhū te gui 'yōthū. Nuga hinte dí 'ñent'i con guehna.

16 Nepū bi japi da bōñ'ú de guehni ja ra ts'utbi.

17 Nu'bé gatho nú'ú himyá xodyo mi 'būhni bi mihi ra Soste nú'a mrá ndā de yá nija ya xodyo de nura hnini'a, ne ja bi hna'mbabini nts'edi ja rá thandi ra ndā Galio, pe nu'á nixi bi 'yōt'a ncaso, y nixi hinte bi mā.

Ra apostol Pablo bi menga pa Antioquía, ne ya rá hñū'qui bi mudi bi 'ño bi māmba rá noya Ajuā

18 Ha nura cu Pablo bi gohi ndunthi ya pa de guehni. Nepū de gue'a bi 'ñedi gatho ya cu, ne bi meui ra cu Aquila co ra nju Priscila pa bi ma ja ra hai Siria. Ne de má 'ñū bi 'ranga ja 'nara zi t'ūca hnini rá thuhu Cencrea. Ne ante da gū ra motsa'ú pa da 'raxa ja ra ndehe, 'met'o ra cu Pablo bi 'ñāxa gatho rá stā pa bi

'yøt'a ra hñá'ti ngu nú'a xqui ma.
 19 Y nu mi zønga Efeso ra cu Pablo ja bi zoguini ra nju Priscila co ra cu Aquila, y nu'á bi ma ja yá nija yá mixodyou pa bá ñáui'u.

20 Y nu'ú bi bantebi ra cu Pablo da gohi 'raya pa, pe nu'á himbi ne.

21 Hangue bi 'ñehui'u ne bi 'ñiembabi:
 —Dí pe'tsi te grá 'bu Jerusale pa ga øt'a ra ngo nú'a ya ma da dat'i, pe ma ga penga ma'na'qui pa ga c'a'ts'a'ihü 'bu Ajuá go rá paha.

Ne bi bøni de guehni Efeso, ne bi gū ra motsa pa bi 'raxa ja ra ndehe pa bi ma Cesarea.

22 Nu mi zøni de guehni bi thogui 'bestho pa bi ma Jerusale. Ne nu mi uadi bi zengua gatho ya cu de guehni, bi thogui pa bi ma Antioquía.

23 Nepu de ya xqui 'muhni 'raya pa, bi bøni ma'na'qui pa bi ma gatho ja ya hnini de ra hai Galacia ne de Frigia pa da nu te gra ma rá 'befi Ajuá, ne mi xipi da zedi yá jamfri gatho ya gamfri nú'u mbi 'buhni.

Ra Apolo bi mamba rá noya Ajuá nuni Efeso

24 Nú'u ya pa'u bi zønga Efeso 'nara xodyo mrá thuhu ra Apolo mrá mengu ja ra hnini Alejandria. Xi mi paði da ñá xá hño, ne mi paði xá hño gatho nú'a mangan ra Ndaxjua T'ofu.

25 Nu'á xqui t'utuabi rá noya ra Zidada Jesu desde bi gamfri'a, ne xi mrá ehya mi udi xá hño de nú'a mi paði de ra Zidada Jesu, masque hønse mi paði de rá sistehe ra Xuua.

26 Ne bi müdi bi zofo ya xodyo ja yá nija'u, ne himi tsu. Nepu mi 'yøde ra nju Priscila ne ra cu Aquila, bi zixa 'nambu pa bi 'ñutuabi ma'na xá hño de rá noya Ajuá.

27 Nepu nu'á 'mefa mi ne da ma Acaya, y ya cu de guehni Efeso bi xipabi gue xá hño da ma. Ne nu'ú bi 'yopa 'nara he'mi pa bi mempa ya cu Acaya pa da t'umba ra hoga 'ñehe'a.

Ne nu mi zønga Acaya, nu'á bi mats'i de guehni nú'u xqui gamfri bi rá noya Ajuá.

28 Ne xi mi ntsanoyau ya xodyo ja yá thandi gatho ya ja'i. Nu'á mi xipi ngu nú'a mangan ja ra Ndaxjua T'ofu gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pehna Ajuá pa da nda, ne go gue'a nú'a mi tøm'i'u.

Ra apostol Pablo bi zofo ya me Efeso

19 ¹ Nura cu Apolo mi 'buhni Corinto, ha nura cu Pablo mbi 'yo ra 'ñu pa mri ma Efeso, bi 'ranga ja 'raya t'øhø xi myá mboza, ne de gue'a bi zønga Efeso habu mi 'bui 'raya gamfri.

² Nepu nu'á bi 'yambabi'u ne bi 'ñiembabi:

—¿Ha gue gá hñáñhu ra Maça Ndahi núbya gá camfrihu rá noya Ajuá?

Nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Hina, nixi stá øhe ua 'bu ra Maça Ndahi.

³ Hangue nura cu Pablo bi 'yambabi ne bi 'ñiembabi:

—¿Te ma sistehe xcá hñáñhu 'bu? Ne nu'ú bi dadi ne bi 'ñena:

—Rá sistehe ra Xuua.

⁴ Ra cu Pablo bi 'ñiembabi'u:

—Nura Xuua mi xi'tsa ya ja'i ngue'a gue'a ngu 'nara seña gue nuya ja'i'u ya xqui ñobri de yá ts'oqui. Pe bi xipabi'u nehe gue mahyoni da gamfri nú'a mi ma da zøhø 'mefa de gue'a, go gue'a ra Jesu nú'a to'o ra Cristo nú'a bá pehna Ajuá pa da nda.

⁵ Ha nu mi 'yøde njabu bi nxistehe'u de rá thuhu ra Zidada Jesu.

⁶ Nepu ra cu Pablo bi hñuxa yá 'ye ja gatho ya gamfri pa bi hñanga ra Maça Ndahi. Y nura ora'a bi ñá'u 'rama'na'ño ya hñáqui ne bi mañ'u ngu nú'a xqui xipabi Ajuá da ma.

⁷ Ngu mi 'ret'amayoho por gatho nú'a xqui hñanga ra Maça Ndahi.

8 Ngu hñu nzaṅa ra cu Pablo bi ma ja yá nija ya xodyo habu mbi mamba rá noya Ajuṅ co ndunthi ra ts'edi. Nu'á mi ntsanoyauí ya ja'i ne mi øt'a 'nara ts'edi pa da gamfri'u nú'a mi xipabi hanja go ri manda Ajuṅ.

9 Pe 'ra de gue'u xi xmá me yá coraso hangue himbi ne bi gamfri, hønse mi tsamba rá noya Ajuṅ ja yá thandi ya ja'i. Hangue nura cu Pablo bi 'uegue de gue'u, ne bi zixa nú'u xqui gamfri ja 'nara scuela, ne nura xahnate mi 'buhni rá thuhu ra Tiranno. Y ja guehni ra cu Pablo mbi mamba rá noya Ajuṅ hyastho.

10 Njabu bi 'yøt'a yo njeya pa bi 'yødebi rá noya ra Zidada Jesu gatho nú'u mi 'bu ja ra hai Asia, ya xodyo ne nú'u himyá xodyo.

11 Y Ajuṅ bi umba ra ts'edi ra cu Pablo pa bi 'yøt'a ya dṅanga nt'udi,

12 asta mi thṅa'tsua yá nthu'tañaxu ne ma'ra yá dutu nuya da'thi pa mi thani'a ne mi yopa thṅa'tsuabi ya da'thi y nu'ú mi ñani, y nu'u tó'o mi pe'tsa ya ts'ondṅhi nu'ú mi pøni de gue'u.

13 Pe nu 'raya xodyo myá 'ñete mi 'yo'u mi japa ya ts'ondṅhi da bøni de ja ya ja'i, nepu nu'ú bi beni gue da zapi da 'yenga ya ts'ondṅhi de rá thuhu ra Zidada Jesu nehe ngu mi øt'a ra cu Pablo. Ne mi embabi ya ts'ondṅhi:

—Dí xi'a'ihe gui pøni de rá thuhu ra Jesu nú'a mṅanga ra Pablo.

14 Guehna bi 'yøt'a nú'u yoto yá t'u ra Seva nú'a 'namrá ndṅa gá macja gá xodyo.

15 Pe nu mi 'yøt'ua njaua 'nara ts'ondṅhi, nu'á bi dṅadi ne bi 'ñemba nú'u ya 'ñøhø:

—Nuga dí paça to'o ra Jesu, ne dí paça to'o ra Pablo, xi nu'ahu, çto'o'ihu?

16 Ha nú'a ra 'ñøhø to'o mi pe'tsa ra ts'ondṅhi bi ma bá ju nú'u ya 'ñete co rá ts'edi ra ts'ondṅhi ne xi bi

na'mbi nts'edi. Ha nu'ú bi nest'ihí bi bøni de guehni myá thelo ngue'a bi thamba gatho yá dutu, ne bi hñaxa ndunthi ya nts'eni.

17 Y gatho ya xodyo mi 'buhni Efeso ne nú'u himyá xodyo bi 'yøde'u nú'a xqui nja, nu'bu nu'ú xi bi ntsu. Ne ma'na xi mri t'e'tsua rá nsu rá thuhu ra Zidada Jesu.

18 Ne ndunthi de nú'u xqui gamfri mi pa mri njuani de yá ts'oqui.

19 Y ndunthi ya 'ñete bi hñaxa yá t'ofø pa bi tsat'a ja yá thandi ya ja'i, ha nuya libro'u nu mi t'øt'a ra uenda, mri muui ngu made nthebe 'mo ya t'axaboja.

20 Njabu ma'na mri ntunga rá noya Ajuṅ co ndunthi ra ts'edi.

21 Nepu de gue'a ra cu Pablo bi hñuts'i gue da ma da c'a'tsa ya cu asta ja ra hai Macedonia ne Acaya, nepu rí 'ñehe Jerusale, nepu de guehni mahyoni rí ma Nroma.

22 Hangue bi mehna yoho yá mfats'i da 'met'o pa rí ma Macedonia, bi mehna ra cu Timoteo ne ra cu Erasto. Ha nura cu Pablo bi gohnitho ma'ra ya pa de guehni ja ra hai Asia.

Ya me Efeso bi ñunts'i'u

23 Nú'u ya pa'u bi ñunts'a gatho ya me Efeso ngue'a bi zønini rá noya Ajuṅ.

24 Mi 'buhni 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Demetrio. Nura 'befi mi pa'di'a mi pøe ya boja dega t'axi. Ne mi 'bu yá mfats'i mi hoca ya c'oi de 'nara zinṅa rá thuhu Diana pa mi papa ya ja'i. Y xi mi tahṅa ndunthi ra boja.

25 Nepu 'nara pa ra Demetrio bi munts'a gatho nú'u yá mfats'i ne ma'ra nú'u to'o mi hoca ya c'oi nehe, ne bi 'ñembabi:

—Nu'ahú guí pa'dihu gue co nuna 'befina stá tahṅa ndunthi ra boja, ne hinte stá 'behu.

26 Pe ngu xcá 'yøhu ne xcá hyanthu gue nura Pablo ri 'yo ne ma gue nú'u

ya zidada nthoqui, hingingá zidada. Y njabũ xa hñagcua ndunthi ya ja'i gue hinda nsunda ya zidada, hingue hõnseua Efeso, nehe maxøgue gatho ma haihũ Asia.

27 Nuna guehna ma'na xá nts'obyana, ha go guehna ma 'befihũ dí hanthmahũna. Nubyá da ne ma ga 'bedihũ zai, asta ne ra nija de ma zinãnahũ Diana nú'a xi rá nsunda, ma da 'medi nú'a ra nsu pe'tsi. Ha ne gue numa zinãnahũ Diana ri nsunda gatho ya ja'i de guecua ja ma haihũ Asia ne gatho maxøgue ra ximhai.

28 Nu mi 'yøde njabũ gatho nuyá mfats'i ne gatho nú'ũ ma'ra to'o mi hoca ya c'oi xi bi bø yá cue'ũ, ne mi mafi mi ena:

—Xi rá nsunda ma zinãnahũ Diana!

29 Ne bi nja ngu ra mpumfri gatho ja ra hnini, ne bri mihi ra cu Gayo ne ra cu Aristarco myá me Macedonia nú'ũ xqui 'ñoui ra cu Pablo. Ne bri jut'i ne bri ts'its'i asta habũ mi øt'a yá hmunts'i.

30 Ha nura cu Pablo mi ne xa yut'ini pa xa zofa ya ja'i, pe nuya gamfri himbi hyopi bi yut'i.

31 Nehe 'raya ndã de Asia nú'ũ mi ntsixui ra cu Pablo, bi mempa ra noya gue hinda yut'a de guehni.

32 Nura ora'a xi mbi ja 'nara hmahni ja yá hmunts'i'ũ, 'rama'na'ño mi mañ'ũ, ngue'a gatho xi xqui mpumfri, ne xi ndunthi de gue'ũ nixi mi paði hanja xqui munts'i.

33 Pe nu 'ra de gue'ũ bi xipabi ra Jandro hanja xqui munts'i. Nuya xodyo xqui umba ya nt'ent'i ra Jandro pa da 'mai da ñã ja yá thandi ya ja'i. Nepũ nu'á bi 'ñutua ra seña ya ja'i co rá 'ye pa da go'ta yá ne. Nu'á mi ne da ñanga yá mixodyoui nú'ũ xcrí jũ.

34 Pe nu mi baði ya ja'i gue mrá xodyo'a, nu'ũ bi mafi nts'edi ngu yo ora, ne mi ena:

—Xi rá nsunda ma zinãnahũ Diana!

35 Nepũ 'nara ndã de ra hnini bi go'tua yá ne ya ja'i ne bi 'ñembi:

—Nú'ahũ gyá menguhũua Efeso, habwraza xa faði gue nuua ja ma hninihũ xi drí suphũ rá nija ma zinãnahũ Diana nú'a xá nsunda, y drí suphũ rá c'oi nú'a bá cai de mahets'i bá pehna ma zidadahũ ra Jupite.

36 Guí pahũ gue xa faði habwraza, oguí tu ri muihũ, ne ote guí øthũ 'bũ hinxcá beñhũ xá hño 'met'o nú'a guí ne gui øthũ.

37 Nuyũ ya 'ñøhø xcuá tsihũ hinte xa 'yøt'ahũ, ha nixi xa ñama'ñũ de ma zinãnahũ drí nsundahũ.

38 Y nura Demetrio ne nú'ũ ma'ra to hoca ya c'oi, 'bũ ja te da ñapabi, dá ñapabi ja ra ts'utbi, ne dá nhyanthyaui ja ra nzaya.

39 Nu'bũ ja ma'na te gui mañhũ, da za gui maha ja ra ts'utbi gui mañhũ ja ma hmunts'ihũ ngu manganja ra ley.

40 Ngue'a pa guecju xá nts'uni. Da za da hñapcahũ da t'ena gue xi dyá necatuhnihũ por nuna ra ñants'i stá øthũbya, ne hindí pahũ te ga thãdihũ nu sta t'angahũ.

41 Nepũ mi manganja njaua ra ndã, bi 'ñehui ya ja'i ne bi ua ra hmunts'i.

Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra hai Macedonia ne Grecia

20 1 Ha nu mi uadi nú'a ra dangã ñants'i xqui nja, ra cu Pablo bi zohna gatho ya cu pa bi umba 'nara ts'ofa. Nepũ bi 'ñehui gatho co 'nara nthũfi ne bi bõni de guehni bi gũ ra 'ñũ bi ma pa ja ra hai Macedonia.

2 Ne bi yopa zõni habũ gatho mi 'bũ ya cu pa bi nupa yá mfeni, nepũ bi ma pa Grecia.

3 Y nuni ja bi 'mũhni hñũ nzãna. Ne 'mefa ya mi ma da gũ ra motsa pa da 'raxa ja ra ndehe pa dí ma Siria, pe bi 'yøde gue ya xodyo xqui go 'nara cohi pa da 'yøt'ua ra nts'o'mui, hangue nu'á bi beni gue ma'na xá hño da yopa 'ranga Macedonia.

4 Ne bi meui ra cu Sopate mrá me Berea, ne ra cu Aristarco ne ra cu

Segundo nú'á myá me Tesalonica, ne nura cu Gayo mrá me Derbe, ne nura cu Tiquico ne ra cu Trofimo myá me Asia, ne ra cu Timoteo. Mri 'ñoui ra cu Pablo bi zonga Macedonia habu ndí 'búiga núga drá Luca.

⁵ Nú'á ya cu 'u bi 'met'o pa ja ra hnini Ntroa ne ja bá tɔbgaheni.

⁶ Nuje asta mi ua ra ngo de ra nts'ithuhme nsi rá nzoi, dá pøñhe de guehni Filipino, dá juhe ra motsa pa dá 'yohe ja ra ndehe cut'a ma pa pa dá tsøñhe Ntroa, ne ja dá ntheheni nú'á ya cu xqui 'met'o, nepu ja dá 'buheni yoto ma pa.

Ra apostol Pablo bi zofo ya gamfri nuni ja ra hnini Ntroa

⁷ Y nú'á ndomingo bi munts'a gatho ya gamfri pa da zi ra M̄aca Nt'oxi. Y ra cu Pablo bi zofo'u de rá noya Ajuá asta made ra xuui, ngue'a mi ma da bøni'a rá hyax'a 'bestho.

⁸ Y nu habu xqui munts'i'u mrá tɔngu y ja mi zøni ndunthi ya ñot'i.

⁹ Nepu 'nara zi ts'unt'u mrá thuhu Eutico mi huhni ja 'nara ventana, xqui do'ma ra t'ahá ngue'a ra cu Pablo xi bi ñá ndunthi ya ora. Ne nu mi 'ñahá bi dagui desde rá hñu ra tɔngu asta nja'ti. Y nu mri jats'i 'ñena ya xqui du.

¹⁰ Nu'bú ra cu Pablo bi gá ne bi 'yots'i ne bi hyafi nú'á ra zi ts'unt'u. Ne bi 'ñembabi ya cu:

—Oguí tshu, hinxa du, tetho.

¹¹ Nepu nura cu Pablo bi yopa bøxa ma'na'qui habu xqui munts'i'u. Ne bi hyeca ra thuhme pa bi zi'u ra M̄aca Nt'oxi, ne bi sigui bi ñáui ya cu asta mi hyats'i, nepu bi ma.

¹² Y nu mi ts'ixa nú'á ra zi ts'unt'u ya mi te xá hño, ne gatho ya cu bi hñu yá mui ne bi johya.

Ra apostol Pablo bi ma de guehni Ntroa pa rí zonga Mileto

¹³ Nepu dá ncohe ga juhe ra motsa pa ga 'bet'ohe grá mahe ja ra

hnini Asón pa ja grá ntheheni ra cu Pablo ngu nú'á stí mañhe, ngue'a nu'á bi beni da ma 'ñoua.

¹⁴ Nepu de guehni Asón dá nthehi, nepu nu'á bi gu ra motsa habu ndí ohe pa dá mahe mahyegui ja ra hnini Mitilene.

¹⁵ Ne de guehni rá hyax'a dá pøñhe pa dá tsøñhe gueta ja ra hnini Quío. Y rá yopa dá tsøñhe ja 'nara danga hnini rá thuhu Samo nú'á ja ja rá hyo ra ndehe. Nepu ma dá coheni ja ra hnini Trogilio. Ne rá hñupa dá tsøñhe asta ja ra hnini Mileto.

¹⁶ Ra cu Pablo himbi hyodi ja ra hnini Efeso ngue'a himbi ne bi 'mu ndunthi ya pa ja ra hai Asia. Nu'á bi dama nxøni pa da zøni 'nitho ja ra hnini Jerusale, pa sta dat'a ra ngo Pentecoste ya di 'buhni'a 'bu da za.

Ra apostol Pablo bi zofo ya nda de ra nija nuni Efeso

¹⁷ Ne de ya mi 'buhni Mileto ra cu Pablo bi mempa ra noya ya nda de ra nija de guehni Efeso gue mi tømí nuni Mileto.

¹⁸ Ne nu'á bá ehe habu mi 'bu ra cu Pablo, y nu'á bi 'ñembabi'u:

—Nu'ahu guí pahu xá hño tengu ma 'mui con gue'ahu desde dá tsøhø de guecua ja ra hai Asia.

¹⁹ Stá pepabi ma zi Hmuhu con gatho ra hñoja'i, ne ndunthi ya 'mi'qui xa du ma mui asta stá nzoni co nú'á ya nts'o'mui xa 'yotca ya xodyo asta mi ne da hyogagui'u.

²⁰ Masqué, pe nuga hindá tsaya dá xi'ahu nú'á ra hño mri 'ñep'ahu. Ne xi dá u't'a'ihu ja ri hmunts'ihu ne ja ri nguhu.

²¹ Ne dá zo'a'ihu nú'ahu gyá xodyohu ne nú'ahu hingyá xodyohu pa gui ñobrihu de ri ts'oquihu ja rá thandi Ajuá, ne gui camfrihu ma zi Hmuhu ra Jesucristo.

²² Nubyá ra M̄aca Ndahi tsixcagui grá ma Jerusale, pe nixi dí padí te ma grá thogui de guehni.

23 Høñse dí p̄adi gue ja gatho nuya hnini habu drá ma, xicagui ra Maça Ndahi gue bí t̄obgagui ya fadi ne ndunthi ya ts'othogui.

24 Pe ni 'na de guehya hingui picagui, nixi tu ma m̄ui, nixi ma te hindí tsu ga 'bedi ngue'a hinte di muui, qué go ga juata ra 'befi xa 'racagui ma zi Hmu ra Jesu, y nura 'befi'a gue'a ga m̄anga ra hoga noya de rá d̄anga hm̄ate Ajuá.

25 Ha nubýa dí p̄adi xá hño gue nú'ah̄u stá xi'ah̄u hanja ri manda Ajuá, ya hingui ma gui yopa hyandgah̄u ma'na'qui.

26 Nubýa dí ne ga xi'ah̄u gue nuga ya hinte dí th̄adi de gue'ah̄u.

27 Ngue'a nuga ya stá xi'ah̄u gatho nú'a xa 'ñutcagui Ajuá de nú'a beni'a, ne hinte stá c̄õñ'ah̄u.

28 Hangue nu'a dí xi'ah̄u bya, nsuseh̄u, ne suh̄u gatho nú'u ya gamfri xa 'yent'a'ih̄u ja ri 'yeh̄u ra Maça Ndahi nú'a xa h̄ñux'ah̄u pa gui suph̄u rá nija ra Zidada nú'a xa dai co rá maça ji.

29 Nuga dí p̄adi xá hño gue de xcrá ma de guecua ma da 'ñep̄u 'raya ts'oja'i nú'u to'o da ne da huata gatho ya gamfri de ra nija, nja ngu 'nara miñ'o hinda pumba ni 'nara deti.

30 Ne ma da 'm̄up̄u 'ra de gue'aseh̄u ma da xi'ah̄u ya nt'udi nú'u hingo majuani pa da 'ueca ya gamfri da zits'i.

31 Hangue xi da nsuh̄u, ne beñh̄u gue nuga stá zo'ah̄u hñu njeya ma pa ra xuui, ne asta stá zont'a'ih̄u cada 'na de gue'ah̄u.

32 Nubýa zi cuh̄u, ra Zidada da max'ah̄u, ne da te't'a ri jamfrih̄u co rá maça noya'a, ne da 'ra'ah̄u gatho nú'a xa ña'tuabi da umbi gatho nú'u to'o yá meti'a.

33 Nuga hinto stá apa ra boja pa guecsehe, nixi hinto stá api te ga he.

34 Ngue'a nuga ngu xcá paseh̄u stá m̄pefi co ma 'ye pa stá ts̄udi nú'a dí honi pa gueque ne pa nú'u ndrí 'ño'be.

35 Nz̄antho stá u't'ah̄u gui 'yøth̄u ngu stá øt'e, gui m̄peh̄u pa gui faxh̄u nú'u

to'o othobi, ne gui bembabih̄u nú'a bi m̄anga ra Zidada Jesu ne bi 'ñena: "Ma'na njapi nú'a to'o ri uni que nú'a to'o h̄ani."

36 Nep̄u mi uadi bi m̄anga njab̄u ra cu Pablo, bi ndandiñah̄mu gatho ya cu, ne bi 'yapabi Ajuá mahyegui. 37 Nep̄u gatho ya cu bi nzoni ne bi hȳafi ra cu Pablo ne bi z̄a'tsua rá hmi, 38 ngue'a xi mi tu yá m̄ui co nú'u ya noya xqui mañ'a gue ya himi ma da yopa hyandi ma'na'qui. Nep̄u bi ma bá eni'u ja ra motsa pa bi nets'i ne bi ma.

Bi ma Jerusale ra apostol Pablo

21 ¹ Dá 'ueguehe de ya cu dá mahe co ra motsa manjuantho asta ja 'nara zi xeca hai rá thuhu Cos bí o madetho ra ndehe. Nep̄u rá hyax'a dá thohe ja ma'na ra hai rá thuhu Roda bí o madetho ra ndehe nehe. Ne de guehni dí mahe ja 'nara hnini rá thuhu Patara bí ja ja rá hyo ra ndehe.

² Nep̄u de guehni Patara dá ts̄uhe 'nara motsa mri ma pa Finicia dá mahe con gue'a.

³ Ha nu de ndrí pahe ja ra ndehe dá hanthe ra hai Chipre mi ja lado ngah̄u, ne dá siguihe asta dá ts̄õñhe Siria, ngue'a nú'a ra motsa ndrí 'ñohe mi ma da zogui nú'a mri ndude ja ra hnini Tiro nú'a bí ja ja rá hyo ra ndehe, ja dá çaheni.

⁴ Ne ma dá ts̄uheni ya gamfri, ne dá 'b̄uheni yoto ma pa con gue'u. Ha nu'ú bi xipa ra cu Pablo gue hinda ma pa Jerusale ngue'a ra Maça Ndahi xqui xipi'u te ma da thoguini.

⁵ Pe nu mi uadi nú'u yoto ma pa, dá mahe con gatho ya gamfri, ya 'behñ̄a ne ya b̄atsi, dá p̄õñhe de ra hnini pa bi nexcahe ja ra motsa, ne dá ndandiñah̄muhe gatho ja ra ñanthe pa dá apabihe Ajuá.

⁶ Nep̄u dá edihe ya cu dá nhȳufihe 'na ngu 'na, ne dá p̄øxhe ja ra motsa dá mahe. Ha nu'ú bi menga ja yá ngu.

7 De guehni Tiro dí mahe ja ra hnini Tolemaida. Ja dá zenguaheni ya cu, y dá 'buheni 'na pa con gue'ũ.

8 Nepũ rá hyax'á dá thohe pa dí mahe ja ra hnini Cesarea. Y ja mi 'buhni ra cu Lipe nú'á mi mamba rá noya Ajuá ne mi 'na de gue nú'ũ yoto ya ndá de ra nija, hangue ja dá ma dá oxheni ja rá ngu.

9 Nú'á ra cu Lipe mi pe'tsa goho yá t'ixu, y nu'ú hinxqui nthati, y mi ñá co rá ts'edi ra M̄aca Ndáhi.

10 Ne dá 'buheni 'raya pa, ne bi zøhø 'nará 'mehni Ajuá mrá thuhu ra Agabo xqui 'ñehe de Judea.

11 Bá ehe pa e da c'ascahe, ne bi hñamba rá ngút'i ra cu Pablo, nepũ con gue'á bi du'tase yá ua ne yá 'ye, ne bi 'ñena njaua:

—Rá M̄aca Ndáhi Ajuá ena gue ya xodyo de guehni Jerusale ma da du'ta njaua nú'á to'o rá meti nuna ngút'ina, ne da 'yent'ua ja yá 'ye ya ja'í nú'ũ hingyá xodyo.

12 Nu ndá øhe njabũ nuje ne ya cu de guehni Cesarea dá bantebihe ra cu Pablo gue hinda ma Jerusale.

13 Nepũ nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñena:

—¿Pa te guí zoñhũ? Hønsẽ guí jacjũ da du ma mũi nehe. Nuga ya dí 'bui pa da thogagui de guehni Jerusale po rá thuhu ma zi Hmu Jesu, y hingue hønsẽ pa dra thu'tcagui.

14 Pe himbi za dá hacuahe ra cu Pablo pa da ma de guehni, ne ya hinte dá mañhe, hønsẽ dá embabihe:

—Nu'bú dá t'øt'a ngu nú'á rá paha ma zi Hmuũ.

15 Ne de gue'á dá hñocje dá mahe pa Jerusale.

16 Ne bi dengage 'raya cu de guehni Cesarea, y 'na de gue'ũ mrá thuhu ra Nasó mrá me Chipre, ya mi pe'tsa ndunthi ya jeya xqui gamfri ra Zidada Jesu. Y mi ja rá ngu nuni Jerusale hangue bi zixcahe pa duá 'buheni con gue'á.

Ra apostol Pablo bi c'á'tsa ra apostol Cobo

17 Y nu ndá tsøñhe Jerusale ya cu de guehni bi 'racje 'nara hoga 'ñehe.

18 Ha nurá hyax'á ra cu Pablo bi ma con guecje pa dá c'á'tshe ra cu Cobo, ne ja mi 'buhni gatho ma'ra ya danga cu de ra nija.

19 Nura cu Pablo bi zengua'ũ, ne bi metuabi gatho nú'á xqui 'yøt'e co rá ts'edi Ajuá pa bi gamfri nú'ũ ya ja'í hingyá xodyo.

20 Y nu mi 'yøde njabũ'ũ, bi xøcambeni Ajuá, ne bi 'ñemba ra cu Pablo:

—Nde'bu zi cu, pe ya guí pađi gue ya 'motho de ma mixodyohũ ya xa gamfri ra Zidada Jesu, pe nu'ú ma gue mahyoni da t'øt'e ngu nú'á m̄anga rá ley ra Moise.

21 Ne xa sipabi'ũ gue nú'í guí utuabi nú'ũ ma'ra ma mixodyohũ bí 'bu ja ma'ra ya hai gue hinda 'yøt'a ngu nú'á m̄anga rá ley ra Moise. Nehe nu'ú ena gue xcá xipabi'ũ gue hinda hñu'tsua nú'á ra seña yá b̄atsi, ne hinda 'yøt'a ngu nú'ũ ma nzaihu.

22 Xibya, ¿te ga øthũ? Ngue'á nu sta bađi ya ja'í gue guí 'bucua ma da munts'i gatho'ũ.

23 Hangue ma'na xá hño 'yøt'a núna ma ga xi'ahe: De guecjũua 'bucua goho ya cu mahyoni da 'yøt'a 'nara hñá'ti bi ñá'tuabi Ajuá.

24 Tsits'i rí me ua nxuqui con guehyũ ngu yá nzai ma mixodyohũ, ne ju'tuabi yá gasto. Nepũ nu'ú da za da 'ñaxi. Y njabũ h̄a, da bađi gatho ma mixodyohũ gue hinga majuani nú'á xa sipabi'ũ gue go xcá manda njabũ. Y njabũ da bađi'ũ gue ne'í guí øt'e ngu nú'á m̄anga rá ley ra Moise.

25 Pe nú'ũ ya gamfri hingyá xodyo, ya stá opabihe gue hinga mahyoni da 'yøt'e ngu ma nzaihu, hønsẽ gue nu'á mahyoni da 'yøt'e, hinda zi ra ngø nú'á xa hñá'tua ya c'oi, nixi yá ji ya

mbo'oni, nixi nú'u ya mbo'oni xa hmi'tua yá 'yuga hinxá 'b'omba yá ji, ne ni 'na de gue'u hinda hñuxui 'nara 'behña nú'a hingue xi rá 'behña.

**Bri ju nts'ahni ra apostol
Pablo ja ra ndanija**

²⁶ Nu'bú rá hyax'a ra cu Pablo bi zixa nú'u goho ya cu pa dua nxuca mahyegui con gue'a ngu yá nzai ya xodyo. Ne 'mefa bi yut'a ja ra ndanija pa bi unga nt'ode ha'mu da ua yá pa de ra nsuqui, ne ha'mu da dat'a ra pa da unga yá hña'ti nú'u ya cu'u.

²⁷ Pe ya mi ma da uadi nú'u yoto ma pa de ra nsuqui, 'raya xodyo me Asia bi hyanda ra cu Pablo gue mi o mbo ra ndanija. Nepu nu'ú bi 'yut'a ya ja'i pa bi japi bi ñunts'i, nepu bi gu ra cu Pablo.

²⁸ Ne nu'ú xi mi mafi mi ena:

—¡Nú'ahu gyá me Israelhu, faxcaheua! Nuna guehna ra 'ñohø 'yo habwraza u'ta ya ja'i da ñama'ñu de ma hninihu ne de ma leyhu ne de ma nijahu. Ha nubyá xa cu'ta 'raya me Grecia ja ma nijahu, núyu hindi 'ñepi da yut'i, y hønse ri ts'onga ma maça nijahu.

²⁹ Mi manga njabu'u ngue'a xqui hyandi'u ra cu Pablo ja ra hnini mri 'ñou ra cu Trofimo ra me Efeso. Ha nu'ú mi hu yá mui gue go gue'a xqui zixa ra cu Pablo ja ra nija.

³⁰ Hangué gatho ra hnini bi njuts'i, ne gatho mri nest'ih'u habwraza mbrí 'ñehe. Nepu bi gu ra cu Pablo ne bi gut'i pa bi pøni de ra nija, ne 'bestho bi jot'a ya gosthi nija.

³¹ Ne nu'ú mi 'ramanu pa xa dāma hyo. Pe bi 'yøde ra dānga ndā gá soldado gue gatho ra hnini de Jerusale xqui njuts'i.

³² Hangué nú'á bi munts'a gatho yá soldado ne ma'ra ya ndā gá soldado, ne bi ma hnest'ih'i pa habu xqui

munts'a ya ja'i. Nepu ngu mi hyanda ya ja'i ra dānga ndā gá soldado bi zøni mi zi yá soldado, ra ora'a ya himbi sigui bi na'mba ra cu Pablo.

³³ Hangué nura dānga ndā gá soldado bi gu nts'ahni ra cu Pablo ne bi manda dra that'i co yoho ya cadena, nepu 'mefa bi 'ñani to'o mi gue'a ne te xqui 'yøt'e.

³⁴ Nu'bú nuya ja'i xi mi thø ya hmafi ne 'rama'na'ño mi mañ'u, hangue njabu himbi za bi badi ra dānga ndā gá soldado de nú'a xqui nja ngue'a mi mantho'u. Hangué ma'na xá hño bi manda da ts'ixa ra cu Pablo asta ja ra cuarte.

³⁵ Ha nu mi zøni ja ra 'rendo de ra cuarte ya soldado bi ndudetho ra cu Pablo ngue'a xi mi ne da na'mbabi ya ja'i.

³⁶ Ngue'a gatho ya ja'i mri 'befa mi mantho mi ena:

—¡Dá tho nura 'ñohø'a!

Ra apostol Pablo bi ma de rá jamfri

³⁷ Ne de mi ma da ju'ta mbo ra cuarte, ra cu Pablo bi 'ñemba ra dānga ndā gá soldado:

—¿Ha hingui 'raca nsequi ga ña ts'u?

Ha nura dānga ndā gá soldado bi 'ñembabi:

—A, xi guí pađi gui ña dega griego.

³⁸ Nu'bú hingo gue'a'i grá me Egipto nú'a to'o bi 'yøt'a 'nara tuhni ya pe'tsa ya pa, ne bi zixa ja ra mbonthe nú'u goho 'mo ya 'yøt'atuhni.

³⁹ Nepu nura cu Pablo bi dađi ne bi 'ñembabi:

—Hina. Nugá drá xodyo, drá me Tarso nú'a ra dānga hnini de ra hai Cilicia. Ne dí bante'ibya gui 'raca nsequi ga zofu nuyu ya ja'i 'bahni.

⁴⁰ Nepu nú'a ra dānga ndā gá soldado bi umba nsequi da ña. Nu'bú ra cu Pablo bi 'mai ja ra 'rendo ne bi 'ñutua ra seña ya ja'i co rá 'ye pa da

go'ta yá ne, ne ya hinto bi ña. Ha nura cu Pablo bi ña dega ebreo ne bi 'ñembabi'ua:

22 ¹—Nú'ahũ ma cu'ihu guí 'bahũbũ, ne nú'ahũ gyá ndahũ de ma nijahũ, 'yøhũ núna ma ga xi'ahũ pa guí pahũ te rá 'be nú'a stá øt'e.

² Ha nu mi 'yøde'ua gue ra cu Pablo bi ñaca ebreo ngu'ua, ma'na xi bi go'ta yá ne, y nura cu Pablo bi 'ñena:

³—Nuga drá xodyo nehe ngu'ahũ, ne duá 'bui ja ra hnini Tarso de ra hai Cilicia, pe ja stá te de guecua Jerusale. Ne stá nxadi ja rá hmanda nú'a ra xahnate rá thuhu ra Gamalie. Y nú'á bi 'ñutcagui xá hño te rí bønga rá ley ndu ma dadahũ. Nzantho xi stá pepabi Ajuá con gatho ma mui, ngu nú'a guí øthũ nehe mapaya.

⁴ Nuga rá mudi ndrí utsa nú'ua to'o mi camfri rá noya Ajuá, asta ndí ho nehe. Ne ndí tsixa dega nthu'ti ja ra fadi ya 'ñøhø ne ya 'behña.

⁵ Nura danga ndá gá macja ne numa ndahũ de ma nijahũ da za da manganá nubyá gue nú'á bi 'raca nsequi co 'nara he'mi pa dá hã'tsuahmã nú'ua ma mixodyohũ de guehni Ndamasco pa da hñe'ti'ua. Nuga ndrã mahmã pa guehni pa ma ga hongá nú'ua xqui gamfri rá noya Ajuá pa ga tsi dega nthu'ti nuua Jerusale pa dra castiga.

Ra apostol Pablo mi pede de hanja bi gamfri

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Pe de ndí ne ra 'ñu de ya ma ga tsønga Ndamasco ngu mi nde ma pa, ndá thãmfri bi gobgatho 'nara ñot'i xqui 'ñe de mahets'i y asta mri huexqui nts'edi.

⁷ Nepũ nuga dá tagui ne dá ø 'nara noya mi engagui: “Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongui pa guí 'yøtca ra nts'o'mui?”

⁸ Nepũ nuga dá ambabi njaua: “¿To'o'i, zi Hmu?” Nepũ bi 'ñengagui: “Nuga go gueque drá Jesu drá me Nasare. Ha nu'i guí hongui pa guí 'yøtcagui ra nts'o'mui ngue'á guí honi pa guí 'yø'tua ra nts'o'mui nú'ua to'o xa gamfriguí”, bi 'ñengagui.

⁹ Nehe nú'ua ndrí 'ño'be bi hyanda nú'a ra ñot'i nehe, ne xi bi ntsu. Pe nu'á himbi 'yøde nú'a ra noya bi zocagui. ¹⁰ Ha nuga dá ambi nú'a to'o bi zoqui ne dá embabi: “Ma zi Hmu'i, ¿te mahyoni ga øt'ebya?” Ha nu'á bi 'ñengagui: “Bai ne sigui ri 'ñu pa grí ma Ndamasco. Ne ja guehni ma da si'ani gatho nú'a mahyoni guí 'yøt'e.” ¹¹ Y co nú'a ra ñot'i'á bi jaqui dá ngoda 'bestho. Nepũ nú'ua ndrí 'ño'be go gue'ua bi guncagui pa bi za dá tsønga Ndamasco.

¹² Ne de guehni ja mi 'bũhni 'nara 'ñøhø rá thuhu ra Ananía, ne xi mi øt'a gatho nú'a manganá ra ley, ne gatho nú'ua ma mixodyohũ mbi 'bũhni Ndamasco mi ña xá hño de gue'á. ¹³ Y nu'á bi ma bá c'ascagui, ne mi zøni bi 'ñengagui njaua: “Zi cu Saulo, hñanga ri thandi ma'na'qui.” Ne 'bestho ra ora'á bi za dá handa ra Ananía mi 'bahni.

¹⁴ Nepũ nu'á bi 'ñengagui: “Ajuá nú'a mi xøcambeni ndu ma dadahũ go gue'á xqui huahn'a'i desde ra mudi pa guí patua rá paha'á, ne pa guí hyandua rá T'ua'á nú'a to'o hingui tu ni 'nara ts'oqui, ne pa guí 'yøtca rá noya'á nu sta zo'a'i.

¹⁵ Ngue'á go nu'i ma guí damajuani ja gatho ya ja'i haburaza de nú'a xcá hyandi ne xcá 'yøde.

¹⁶ Xibya, ¿te rá 'be guí tøm'i? Nxøni maha guí nxistehe, ne 'yapabi ra Zidada da pun'a ri ts'oqui.”

Ra apostol Pablo bi mã hanja xqui 'behna da zofo ya ja'i hingyá xodyo

¹⁷ Nepũ dá penga pa Jerusale ne dá cut'a ja ra ndanija pa dá apabi

Ajuá, ne ja dá handini 'nara nt'udi
nгу dega t'i.

18 Dá handa ra Zidada, ne bi
'ñengagui: “Nxøni ðama pøni de
guecua Jerusale, ngue'a nuya ja'i de
guecua hinda ma da gamfri'i nú'a ma
gui damajuani de gueque.”

19 Hanguе nuga dá embabi: “Ma zi
Hmu'i, nu'ú padi xá hño gue nuga ndí
cut'a mbo ja gatho ya nija, ne ndí tsixa
fadi nú'u to'o mi camfri'i ne ndí
tsuhni, ne ndí na'mbabi.

20 Ne nu mi mfanga rá ji ri hoga mefi
ra cu Teba nú'a mi damajuani de
gue'e, nequi ndí 'buhni nehe, ne xi dá
ho nú'a bi t'ø'tuabi'a. Ne go ndí supabi
yá dutu nú'u ya hyote.”

21 Pe nura Zidada bi 'ñengagui: “Grí
ma, ngue'a ma ga pen'a asta habu bí
'bu nú'u hingyá xodyo pa gui zofo'u.”

Ra apostol Pablo mi o ja yá 'ye ra ðanga ndá gá soldado

22 Høñse gue'u ya noya bi za bi
manga ra cu Pablo, ngue'a ra ora'a bi
mudi bi mafi gatho ya ja'i ne mi ena
njaua:

—iNuni dí 'ñepi da tho ngue'a ya
hindi 'ñepi da nte!

23 Ha nuya ja'i mi mantho himi ne
da go'ta yá ne asta mi pants'a yá
dutu ne mi føta ya hai co yá cue.

24 Nepu nura ðanga ndá gá soldado bi
manda da jot'a ra cu Pablo ja ra
cuarte, ne bi manda dra fet'i pa da
mahma te ma ts'oqui xqui 'yø'te, pa
njabu da badi hanja mi pø yá cue ya
ja'i con gue'a.

25 Pe nu mri that'a ra cu Pablo pa dra
fet'i, nu'bú bi 'ñembabi 'nara ndá gá
soldado mi 'bahni:

—¿Ha gue xá hño gui fethu 'nara
'ñøhø me Nroma nixi hinxcá pahu
'met'o ua xi xa 'yø'ta 'nara ts'oqui ua
hina?

26 Ha nu mi 'yøde njabu ra ndá gá
soldado, bi ma bá xipa ra ðanga ndá
gá soldado ne bi 'ñembabi:

—Jamasu nú'a ma gui 'yø'tua
nú'a ra 'ñøhø, ngue'a nú'a ra me
Nroma.

27 Nepu ra ðanga ndá gá soldado
bi ma bá tsudi ra cu Pablo ne bi
'yambabi:

—¿Ha gue xi majuani grá me
Nroma?

Ra cu Pablo bi ðadi ne bi 'ñena:

—Haha, majuani.

28 Nu'bú nura ðanga ndá gá
soldado bi 'ñembabi njaua:

—Conque nuga xi dá jut'a
ndunthi ra boja pa bi za dá me
Nroma.

Ha nura cu Pablo bi 'ñembabi:

—Pe nuga drá mingu desde dá
'bui.

29 Ne nu mi 'yøde njabu nú'u to'o
mi ma xa methma ra cu Pablo, nú'ú
'bestho bi 'uegue de gue'a. Ne ra
ðanga ndá gá soldado mi badi gue xi
majuani mrá me Nroma, bi ntsu
ngue'a xqui manda dra that'i.

Ra apostol Pablo mi ña ja yá thandi ya hmunts'a ndá gá xodyo

30 Nepu rá hyax'a ra ðanga ndá gá
soldado bi 'yø'te pa da nja ra
nthanthya pa da badi hanja xqui
ñapabi ya xodyo ra cu Pablo. Hanguе
bi manda da thacua ya cadena nú'u
mi that'a ra cu Pablo ne bi zohna
gatho ya ndá gá macja ne gatho ya
ndá gá xodyo pa da munts'i. Nepu
bri pønga ra cu Pablo ne bi 'ba'ma ja
yá thandi'u.

23 1 Nu'bú ra cu Pablo bi
hyanda gatho ya ndá gá
xodyo xqui munts'ini ne bi 'ñembabi:

—Ma cu'ihu, nuga nzantho stá
'bui xá hño ja rá thandi Ajuá co ma
mfeni xá nt'axi asta mapaya.

2 Nu'bú ra Ananía nú'a mrá ðanga
ndá gá macja bi 'bepabi nú'u mi 'bahni
guetbu ra cu Pablo da me'tua rá ne.

3 Nu'bú nura cu Pablo bi 'ñemba ra
ðanga ndá gá macja:

—¡Ajuá ma da 'ra'a ri nju'ti, nu'i 'nagrá yohmi! Pa gue'a guí hupə gui 'yangagui te stá øt'e ngu mąnga ra ley. Nu'bu, ĉhanja hinguí øt'e ngu mąnga ra ley, gue hõnse go grí manda da hnabgagui?

4 Ha nu ma'ra ya ja'i mi 'bahni bi ñembabi:

—¿Ha gue njabə gui thātuabi rá dąnga macja Ajuá?

5 Nu'bu nura cu Pablo bi ñembabi'ə:

—Ma cu'ihu, nuga hindui pahmahə ua go guehni ra dąnga ndə gá macja. Stá pahmə hinstá mə njabə, ngue'a mąnga ja ra Maca T'ofu njaua: “Oxqui ñama'ñu de ni 'nari ndə de ja ri hnini.”

6 Nepə ra cu Pablo bi badi gue 'ra de gue'ə myá saduceo, ha nu ma'ra myá fariseo. Hangue bi ñenga nts'edi:

—Ma cu'ihu, nuga nequi drá fariseo ne drá t'ə de ya fariseo. Hangue nubyá xuá ts'igagui pa guecua hõnse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'ə xa du.

7 Nu de mi mąnga njabə ra cu Pablo, ya fariseo ne ya saduceo bi mudi bi ntsanoya'ə, ne bi hyegue 'ra 'nambə.

8 Ngue'a nuya saduceo ena gue nú'ə xa du ya hinda ma da yopa nte, ne ena gue hingui 'bə ya enxə, nixi ya ndəhi. Pe nuya fariseo ha, camfri gue ma da yopa nte nú'ə xa du, ne camfri gue 'bə ya enxə ne camfri gue 'bə ya ndəhi.

9 Nepə xi bi mə ra mahni'ə. Y nura ora'a bi 'mai 'raya xahnate de ra ley nú'ə myá fariseo ne bi ñena:

—Nuna ra ñøhø hinte ma ts'oqui dí tsutuahə. Xi'bə xa zofo 'nara ndəhi o 'nara enxə, hingui tsa ga nø'tuahə rá ts'edi Ajuá.

10 Ha nu'ú co yá cue xi mri mantho, hangue ra dąnga ndə gá soldado xi bi ntsu ngue'a mi hu rá mui gue nú'ú ma xa hyo ra cu Pablo.

Hangue bi manda dua ts'i ya soldado pa da zica ra cu Pablo de ja yá 'ye ya xodyo, ne bi yopa zixa ja ra cuarte.

11 Y nu mi nxuui ra Zidada bi zofo ra cu Pablo ne bi ñembabi:

—Pablo, oxqui ntsu, ngue'a ngu xcá damajuani de gueque nuua Jerusale, njabə ma grí damajuani de gueque nuni Nroma nehe.

Yá ncontra ra apostol Pablo bi 'yøt'a 'nara cohi'ə pa da hyohmə'a

12 Ha nurá hyax'a 'raya xodyo bi go 'nara cohi pa da hyohmə ra cu Pablo. Bi hñuts'i gue hinda ñuni nixi da ntsithe asta hinda 'yøt'e nú'a xqui 'ye'mbabi'ə.

13 Mi thogui ñote ya 'ñøhø nú'ə to'o xqui me'tsa nú'a ra cohi'a.

14 'Met'o bi ma bá c'a'tsa ya ndə gá macja ne yá ndəxja ndə ya xodyo, ne bi ñembabi'ə:

—Nuje stá cohe 'nara cohi xá nts'uni gue hinte ma ga tsihe asta hinga hohe ra Pablo.

15 Ha nubyá nu'ahə ne ma'ra ya ndə de ma hmunts'a ndəhə 'yaphə ra dąnga ndə gá soldado gue rixudi dua tsin'ahə'a ja ri thandihə. Gui ñemfə gue guí ne gui pahə xá hño de nú'a xa 'yøt'a. Ha nuje ma xi ga acje pa ga hohe ante da zøhø de guecua.

16 Pe nu 'nará 'bedatsi ra cu Pablo bi badi gue mi t'ecua rá tio, hangue 'bestho bi ma bá xipabi ja ra cuarte. 17 Nu'bu nura cu Pablo bi zohna 'na de ya ndə gá soldado ne bi ñembabi:

—Tsi'tsua ra dąnga ndə gá soldado nuna ts'unt'una, ngue'a ha 'raya noya da xipabi.

18 Hangue nura ndə bi zi'tsua ra dąnga ndə nú'a ra ts'unt'ə, ne bi ñembabi:

—Nú'a ra Pablo ofadi bi zoncagui pa duá tsin'a nuna ts'unt'ə ngue'a ne da xi'a'i 'raya noya 'na.

19 Nu'bu nura dąnga ndə gá soldado bi mipa rá 'ye ra ts'unt'ə ne

bi zixa 'nambu pa bá ambase ne bi 'ñembi:

—¿Te 'mε guí ne gui xicagui?

20 Ha nú'a ra ts'unt'u bi 'ñembabi:

—Ya xodyo xa 'yot'a 'nara cohi gue ma da 'ya'a'i ra favo gui pempa ra Pablo rixudi ja yá thandi yá hmunts'a nda'u, ne ma da 'ñeñ'a'i gue nu'ú ne da badi xá hño nú'a te xa 'yot'e.

21 Pe oxqui camfri nú'a da xi'a'u, ngue'a ngu ñote ya 'ñøhø acate, ne xa ma gue hinda ñuni nixi da ntsithe asta hinda hyo ra Pablo. Nubyá nu'ú hønse tømtho nú'a go gui mangue.

22 Nepu nura danga nda bi 'ñehui nú'a ra ts'unt'u ne bi hyu'mba ra hña ne bi 'ñembi:

—Oto xqui xipabi de nú'a gá xicagui.

Ra apostol Pablo bi 'behni pa ja ra nda Feli

23 Hangué nura danga nda bi zohna yoho ya nda gá soldado ne bi 'bepabi gue da hñoqui co yo nthebe ya soldado dega 'ñoua, ne má hñu'rate ma 'ret'a ya soldado dega ntøgue, ne má yo nthebe ya soldado co ya lansa, pa da ma'u ja ra hnini Cesarea nzunga guto nxuui.

24 Nehe bi manda gue da t'umbabi 'na yoho ya fani ra cu Pablo pa da ma ntøgue, ne da ts'its'i, pe xi dra su xá hño pa dra dapabi ra Feli nú'a mrá nda ja ra hai Cilicia.

25 Nehe bi t'umba 'nara t'ofu ya nda gá soldado pa da umba ra nda Feli, habu mi enga njaua:

26 “Núga drá Claudio Lisia, dí zengua'i, nu'i hoga nda Feli.

27 Nuna ra 'ñøhø rá thuhu ra Pablo bi gu ya xodyo ne mi ma da hyohma. Pe nuga dá padi gue ra me Nroma, hangue dá ñaniga co ma soldado.

28 Nuga ndí ne ga padi hanja mi ñapabi'u, hangue dá tsixhe ja yá thandi yá hmunts'a nda'u.

29 Ne nú'a dá padi gue mi ñapabi de yá leyse'u, hingo te xqui 'yot'e de ma leyhu pa xa tho nixi pa xa jothma fadi.

30 Pe nuga bi sicagui gue nuya xodyo mi ne xa 'yaqui pa xa hyohma'u, hangue 'bestho dá pen'abu'a. Ne dá xipabi nú'u to'o ri ñapabi gue da ñapabi ja ri thandi nú'a xa 'yot'e. Gue'a mi ja te ga xi'a'i. Nzenguathohu.”

31 Nu'bú ya soldado bi 'yot'a ngu nú'a bri 'bepabi, bi zixa ra cu Pablo dega xuui asta ja ra hnini Antipatri.

32 Ha nurá hyax'a ya soldado nú'u mi 'ñoua bi menga pa ja ra cuarte, ha nú'u mi pa ntøgue bi thoguiui ra cu Pablo.

33 Ha nu mi zonga Cesarea bi t'umba ra t'ofu ra nda Feli, ne ra cu Pablo bi t'ent'ua ja rá 'ye'a.

34 Ha mi uadi bi hñe'ta nú'a ra t'ofu ra Feli bi 'yambabi habu mrá mengu. Ha nu mi xipabi gue mrá me Cilicia,

35 nu'bú bi 'ñembabi:

—Ma ga ø te gui ma nu sta 'ñepu nú'u to'o ri ñap'a'i.

Nepu bi manda gue dra su xá hño ja nú'a ra ngu habu mi ja rá ts'utbi ra nda Erode.

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nda Feli

24 1 De ya mi pe'tsa cut'a ma pa mi 'buhni ra cu Pablo nuni Cesarea, bi zonga ra danga nda gá macja nú'a mrá thuhu ra Ananía co 'rayá ndaxjua nda ya xodyo, ne mi 'ñoui'u 'nara pønnya mrá thuhu ra Tértulo, bi zøn'u pa da ñapa ra cu Pablo ja ra nda Feli.

2 Nepu bá ts'i ra cu Pablo pa bi nja ra nthanthya ja rá thandi ra Feli, y ra Tértulo bi müdi bi ñate ne bi 'ñembabi ra Feli:

—Dí jamadi'ihe, ma hoga nda'ihe, ngue'a stá pe'tshe 'nara hoga'mui ne hinto stá ntuihe. Po ri danga mfats'igie xa 'mui xá hño ma hninihe.

3 Gatho nuya ya hño xcá 'yøt'e de guecua ne haburaza, guehna 'nara danga jamadi dí 'ra'ahe, nú'i ma zi hoga nda'i Feli.

4 Pe pa hinga hac'ahe ri 'befi, dí bante'ihe gui øtca ra favo gui hñuxa nt'øde 'na zi ora de núna ma ga xi'ahe.

5 Nuje stá hanthe gue nuna 'ñøhøni gue nuyá noya mā 'ñena 'nara hñeni teste, ne xa 'ño haburaza xa heca ya xodyo, ne dí pãhe gue go guehni 'nara nda de nú'a ra hmunts'i rá thuhu nasareno.

6 Nuní mi ne xa ts'onga ma nijãhe ngue'a ya mi tsixa 'raya ja'i hingyá xodyo. Hangue nuje dá juhe ne ndí ne stá nhyanthyahe con gue'a ngu nú'a mंगा ma leyhe.

7 Pe nura danga nda gá soldado rá thuhu ra Lisia bi yat'a madetho de guecje, ne bi ja bi zingãhe nuna ra 'ñøhø.

8 Nepu nu'á bi mā gue nú'u to'o mi ne da ñapa nuna ra 'ñøhø gue da 'ñehe pa guecua pa da e da ngaste con gue'e. Nu'i go da za gui 'yambase pa gui paði hanja dí ñãphe.

9 Gatho nú'u ya xodyo mi 'buhni mi eñ'u gue xi majuani nú'a mi mंगा ra Tértulo.

10 Nepu nura Feli bi 'ñutua ra seña ra cu Pablo gue da ñã, hangue nura cu Pablo bi mudi bi ñã ne bi 'ñena:

—Con gatho ra paha ma ga mā ja ri thandi nú'a te stá øt'e, ngue'a dí paði gue ya øt'a ndunthi ya jeya grá nda de nuna hninina.

11 Da za gui 'ñiani pa gui paði gue nuga ja øt'a 'ret'amayoho ma pa dá tsønga de guehni Jerusale pa ga xøcambeni Ajuã.

12 Ne hinto xa zucagui to'o dí ntsanoya'be nixi to'o xa zøqui dí øt'a ya ja'i ja ra ndanija, nixi ja ma'ra ya nija, nixi ja ra hnini.

13 Nuyu ya ja'i hingui tsa da xitca ma hmi de nú'a te gra ñãpcagui.

14 Nuga ma xi ga xi'a'i nú'a majuani. Nuga dí pepabi nu Ajuã nú'a mi pepa ndu ma dada, ne drí dena 'nara 'ra'yo jamfri nú'a manyu gue hinga majuani.

Pe nehe nuga dí camfri gatho nú'a xa t'ofø ja rá ley ra Moise, ne nú'a bi 'yofo ma'ra yá 'mehni Ajuã.

15 Nuga dí camfri nehe ngu camfriu gue Ajuã da 'yøt'e pa da yopa nte nú'u xa du, ngu ya hoja'i ngu ya ts'o'mui.

16 Hangue nzantho stá øt'a ra ts'edi ga 'bui xá hño co 'nara hoga mfeni ja rá thandi Ajuã ne ja yá thandi ya ja'i.

17 Øt'a 'raya jeya ndí 'yo ja ma'ra ya hai, ne duá yopa penga nuua ma hai pa ga umba 'nara mfsats'i ya hyoya ne ga unga ma hñã'ti.

18 Guehna ndí øt'a ja ra ndanija ha bi zø 'raya xodyo ya me Asia, ne ja bi zøcni ya stí nxøqui ngu yá nzai ma ja'ihe, hingue bi zøcni co 'nara hmuntsja'i ndí øt'a pa da ñunts'i.

19 'Bu nú'u ya xodyo me Asia xa zøcagui gra øt'a 'nara ts'ocate, nu'bú go guehma'u di ñãpcagui, hingo nuyu.

20 Dá mंगा núyu ua bi zøtca 'nara ts'ocate nú'bú dá 'ba ja yá thandiyu ne ja yá thandi ma'ra ya nda de ra hmunts'a nda gá xodyo.

21 Hømse nu'á dá mā ja yá thandiyu dá ena njaua: “Nubya xcá ñãpcaguihu hømse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'u xa du.”

22 Ra Feli ya mi paði xá hño de yá jamfri nú'u to'o xqui gamfri ra Zidada Jesucristo. Y nu'á bi zoguiho njabu de nú'a mi mañ'u, ne bi 'ñena:

—Nu sta zøhø ra danga nda gá soldado ra Lisia gue'bu ma ga yopa øthu ra nthanthya pa ga paði xá hño de nú'a guí mañhu.

23 Nepu ra Feli bi 'bepabi 'nara nda gá soldado gue da su ra cu Pablo mbo ra fadi, ne da umba nsequi nú'u yá ja'i'a da c'a'tsi ne da umbi nú'a te da hyoñ'a.

24 Nepu ya xqui tho 'raya pa, bi yopa zøhø ra nda Feli mri 'ñouí rá 'behña mrá thuhu ra Drusila ne mrá xodyo. Y ra Feli bi manda bi ts'i'tsua ra cu Pablo pa bi 'yøde'u bi ñã de rá noya ra Zidada Jesucristo.

25 Pe nu mi mudi bi mangu ra cu Pablo nda'a ri ho Aju'a ga othu ne ga nsuhu pa hinga othu ya ts'oqui, ne mangu Aju'a gue ma da hñ'a'mba nguenda ya ja'i de rá ngats'i ra pa, nu'bú nura ora'a ra Feli bi ntsu, ne bi 'ñembabi:

—Grí mahma, ne nu sta 'ñotho ma 'befi ga yopa zo'a'i pa da za ga ñahú xá hño.

26 Mi hu rá mui ra Feli gue ra cu Pablo mi ma da umba ra boja pa da hyegui, hangue ja guetbu mi zohni pa mi ñqui.

27 Rá yo njeya bi bonga ra Feli dega nda, ne go bi gohi ra Porcio Festo. Nura Feli hinhya'mu bi hyegui ra cu Pablo ngue'a mi ne da gohi xá hño co ya xodyo.

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nda Festo

25 1 Ha nu mi zonga ra Festo nuni Cesarea pa da 'mui dega nda, rá hñupa'a bi ma pa Jerusale.

2 Ne de guehni nuya nda gá macja ne ma'ra ya nda gá xodyo bi ma bá c'a'tsi pa bi xipabi nú'a xqui 'yot'a ra cu Pablo.

3 Y nu'ú bi 'yapa ra favo gue da manda da ts'i ra cu Pablo pa Jerusale, ngue'a nu'ú bi benga ma'na'qui xa daga ja ra 'ñu pa xa hyo.

4 Pe nura Festo bi datuabi'u ne bi xipi gue nura Pablo ja da gotritho ja ra fadi Cesarea, cabu nú'a 'bestho mi ma da mengui pa guehni.

5 Ne bi 'ñembabi'u:

—Dí xi'ahu 'bu 'ra de gue'ahu guí ne ga maha, maha pa ja grí xicjuni 'bu te xa 'yot'a nú'a ra 'ñohø'a.

6 Ra Festo bi 'mu Jerusale hønse ngu hñato ma pa o 'ret'a ma pa, ne bi menga pa Cesarea. Ne rá hyax'a bi gu rá hudi ne bi manda da ts'i'tsua ra cu Pablo.

7 Nepu de mi yut'a ra cu Pablo de habu mi hudi ra nda, nuya xodyo xqui 'ñehe de Jerusale bi 'yot'a 'nara

nthets'i habu mi 'bai'a, ne bi ñapabi de ndunthi ya nthøsthai, pe hinte bi ts'utuabi'a.

8 Ha nura cu Pablo bi mudi bi dadi ne bi 'ñena:

—Nuga hinstá ts'ocuabi yá ley nuyu ma cu ya xodyo, nixi stá ts'onga ma nijáhe, nixi hinte stá ts'ocuabi ra Cesa nú'a ma ndahu Nroma.

9 Pe nura Festo mi ne da gohi xá hño co ya xodyo, hangue bi 'yambabi ra cu Pablo ne bi 'ñembabi:

—¿Ha guí ne ga maha pa Jerusale pa ja grá xuc'ani ra uenda de nú'a xcá 'yot'e?

10 Nu'bú nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñena:

—Pøde hina, ngue'a dí 'bucua ja rá thandi ra ts'utbi de ma ndahu Nroma, ne ja guecua mahyoni ga nhyantha'be núyu to'o ñapqui. Y ngu guí padi gue nuga hinte stá ts'ocua ma mixodyo'be.

11 Nu'bu stá øt'a 'nara danga ts'ocate ne rí 'ñepcagui da thogagui, da za. Nuga hindí tsu ma du. Pe nu'bu hinga majuani de nú'a ñapcaguiyu, ni 'na hingui pe'tsa ra nsequi da 'yentc'a ja yá 'ye ya xodyo. Nuga dí adi gue numa danga ndahu ra Cesa de Nroma go gue'a da hñabga nguenda ua xi stá øt'a 'nara ts'ocate ua hina.

12 Nu'bú nura Festo bi ñqui rayá mfats'i, nepu bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Nu'i xcá 'yadi gue ma dí hñap'a nguenda ra nda Cesa de Nroma de nú'a xcá 'yot'e, hangue nubya ma guí ma pa guehni.

Ra apostol Pablo bi 'mai ja rá thandi ra nda Agripa

13 Nepu de ya xqui thogui 'raya pa, ma'na ra nda rá thuhu Agripa bi meui rá 'behña nú'a mrá thuhu ra Berenice, ne bi ma pa Cesarea pa bá zengua ra nda Festo.

14 Ne bá 'bú de guehni ndunthi ya pa. Y nura Festo bi metuabi ra ndá Agripa de ra cu Pablo, ne bi 'ñembabi:

—Nuua jot'a ja ra fadi 'nara 'ñòhø bi zogui ra Feli.

15 De duá 'bùhni Jerusale 'raya ndá gá macja ne 'rayá ndaxjua ndá ya xodyo bi ma bí ñate'ú ne bi xicagui te xqui 'yòt'a, ne mi adi'ú gue stá manda xa tho.

16 Pe nuga dá embabi'ú gue ra ts'útbi de Nroma hingrá nzai da hyo 'nara ja'i 'bú hinxa nhyanthayathouí nú'a to'o xa ñapabi.

17 Hangué ngu dá tsøheua nú'ú ya 'ñòhø de Jerusale, rá hyax'a dá hudi ja ma hudi, ne dá manda dua ts'i nú'a ra 'ñòhø.

18 Pe nú'ú to'o mi ñapabi hinte bi ma de gue nú'a ndí beni. Ngue'a nuga ndí beni gue nu'á mi ts'oca ma leyhú de Nroma.

19 Pe hina, hønse nu'a mi ñate'ú, por nuyá jamfri pe'tsase'ú, ne bi ma de 'nara 'ñòhø rá thuhu ra Jesu mañ'ú gue xa du, pe nura Pablo ena gue bi yopa nte 'na.

20 Ha nuga hinduí padihma te ga øt'e con gue'ú, hangue dá ambabi ra Pablo 'bú mi nehma xa ma pa Jerusale pa ja xuá thá'mbani nguenda de nú'a mi hñapabi.

21 Pe nu'á bi 'yadi gue go da hñá'mba nguenda ma ndáhu ra Augusto Cesa, hangue dá manda da gohitho ja ra fadi asta hinga pehna ja ma ndáhu Nroma.

22 Nepu ra ndá Agripa bi 'ñembabi ra Festo:

—Nequi dí ne ga øde te rá 'be'a mangua nú'a ra 'ñòhø'a.

Nu'bú ra Festo bi 'ñembabi:

—Nu'bú 'bestho rixudi ma gui 'yøde te 'be da ma.

23 Hangué nurá hyax'a ra Agripa ne ra Berenice bi zøhø bi yut'a co ndunthi ra nsu ja ra ts'útbi, nehe mi 'ñoui ma'ra ya ndá de ra hnini ne ya ndá gá soldado. Nepu ra Festo bi manda da ts'i'tsua ra cu Pablo.

24 Nepu bi 'ñena:

—Ma ndá'ihe Agripa, ne gatho'ihu guí 'bùhúua con guecje, xi 'búcu nuna ra 'ñòhø xi xa ñama'ñú ya xodyo de guehni nuni Jerusale ne de guecu Cesarea, ne hingui tsaya xicagui'ú gue mahyoni ga manda da tho.

25 Pe nuga hinstá tsøtuabini ni 'nara ts'oqui pa da za ga manda da tho. Y nuni xa 'yadi se gue da ma pa nuni ja ma ndáhu Augusto Cesa pa go da hñá'mbase ra uenda, hangue stá beni ma'na xá hño ga pempabi'a.

26 Ha nuga hindí padí te ma noya ga ofo pa ga pempa ma ndáhu Nroma, hangue stuá tsin'a ja ri thandi, ma ndá'ihe Agripa, ne ja ri thandihu gatho nú'ahú guí 'bùhúua, pa gui 'yamfú ts'ú te xa 'yòt'e pa gui xicaguihu te ma noya da za ga pempabi ma ndáhu.

27 Ngue'a nuga dí beni gue hindí 'ñepi ga pehna 'nara ts'ahni ja ma ndáhu Cesa 'bú hindí pehna ra noya hanja xa hñapabi.

Ra apostol Pablo bi ma de rá jamfri ja rá thandi ra ndá Agripa

26 1 Nepu ra ndá Agripa bi 'ñembabi ra cu Pablo:

—Dí 'ra'a nsequi gui ma hanja xa hñap'a'i.

Hangué nura cu Pablo bi 'ñena:

2 —Con gatho ma paha ma hoga ndá'i Agripa ma ga xi'a'i hanja ñapcagui nú'ú 'ra de ma mixodyohú.

3 Ne drí johya ngue'a nu'i guí padí xá hño gatho ma nzaihu núju dyá xodyohú, nehe guí padí de gatho nú'a te dí mañhu. Hangué nuga drí bante'i gui 'yøde gatho núna ma ga ma.

Ra apostol Pablo bi ma de rá 'mú ante da gamfri

4 Gatho ya xodyo xa batca ma 'mú desde nú'bú ndrú notsi, nú'bú ndí 'bú'be ma ja'i ja ma hai ne ja ndá ehe Jerusale.

5 Ne'ü nehe pađi xá hño ne tsa da ma 'bu go da ne'ü gue desde ndí ts'unt'ü stá 'yo xá hño ja ma jamfrihü ngue'a ndrą fariseo, ne guí pađi gue nuya fariseo ma'na ø'tua rá ley ra Moise que gatho ma'ra ma mixodyohü.

6 Nubya xa ts'ancagui de guecua ja ra ts'utbi hønse ngue'a dí camfri gue ma da yopa nte nú'ü xa du ngu nú'a xqui ña'tua Ajuą nú'ü ndu ma dadahü.

7 Hangue gatho ma mixodyohü tø'mi da hñanga nú'a ra hñā'ti'a, ne nzantho ri xøcambeni Ajuą ne pepabi ma pa ra xuui. Nuna guehna dí tø'mi nehe, ma hoga nda'i Agripa, y hangue por gue'a xa ñapcagui'ü.

8 ¿Hanja hinguí camfrihü gue Ajuą ma da japi da yopa nte nú'ü xa du?

Ra apostol Pablo bi ma de rá nts'o'müise co ya gamfri

9 Nequi nehe rá müdi ndí benga ndunthi ya ts'omfeni pa ga ø'tua ra nts'o'müi nú'ü to'o mi camfri ra Jesu nú'a mrá me Nasare.

10 Y njabu dá ø'te nuni Jerusale. Stí pønga ra nsequi ja ya nda gá macja pa ndí ju ndunthi ya gamfri pa ndí cot'a fadi, ne dá thadi gue ha da tho 'ra de gue'ü.

11 Ne ndunthi 'mi'qui ndí castiga nts'edi ya gamfri ja yá nija ma mixodyohü pa ndrį japi da ncøni de yá jamfri xqui me'tsi. Ne xi ndí ncue con gue'ü ne ndí pa ja ma'ra ya hnini yabu pa nduí honi pa ga ø'tua ra nts'o'müi.

Ra apostol Pablo bi ma ma'na'qui de hanja bi ñobri de yá ts'oqui
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 Hangue gue'a ndrą mahma Ndamasco ngue'a ya stí pønga ra nsequi ja ya nda gá macja ne xqui 'raca ra ts'edi pa ga ju ga cot'a fadi ya gamfri.

13 Pe dí xi'a'i ma nda'i, nu ja ra 'ñu ngu mi nde ma pa, nura ora'a dá handi bi gobgatho 'nara ñot'i

mahyegui co nú'ü to'o ndrį 'ño'be, y nura ñot'i'a ma'na mi tseđi que ra hyadi.

14 Nepü ra ora'a dá taguihe gatho, y nuga dá øde 'nara noya bi ñaca ebreo ne bi 'ñengagui: “Saulo, Saulo, ¿hanja guí hongui pa gui 'yøtca ra nts'o'müi? Nu'i grį 'ñånsehe, guí nja ngu ra ndamfri ora tica ra nsamboi.”

15 Nepü nuga dá embabi: “¿To'o'i, zi Hmu?” Nu'bü nu'á bi 'ñengagui: “Nuga go gueque drá Jesu. Ha nu'i guí hongui pa gui 'yøtca ra nts'o'müi ngue'a guí honi pa gui 'yø'tua ra nts'o'müi nú'ü to'o xa gamfrigui.

16 Nubyá nangui ne 'bai, ngue'a nuga go stá zo'i y go stá huan'a'i pa gui pepcagui, ne pa gui damajuani ja ya ja'i de nú'a xcá hyandibya ne de nú'a ma ga u't'a'i 'mefa.

17 Nuga go ma ga ñañ'a'i de ja yá 'ye ya xodyo ne de nú'ü hingyá xodyo nuni habü dí peñ'a'i guí ma.

18 Nuni ja guehni ma gui zofo ya ja'i pa da pata yá mfeni pa da 'ño ja ra maça ñot'i, ne ya hinda sigui da 'ño ja ra 'bexuui. Ne gui xip'ü da 'uegue de ja yá ts'o'befi ra Satá, ne da mepabi Ajuą ma Dada, ne da gamfrigui pa da hñanga ra mpumbi de yá ts'oqui, ne pa dyá metigui ngu gatho nú'ü ma'ra xa nt'axca yá mfeni ngue'a xa gamfrigui.” Njaua guehna bi xicagui ra Zidada.

Ra apostol Pablo himrá ts'o'yøde de rá noya ra Zidada

19 Hangue njabu, ma nda'i Agripa, hindá nts'o'yøde de nú'a dá øde de mahets'i.

20 Hangue dá fudi dá zofo ya ja'i 'bestho de guehni Ndamasco, nepü dá ma pa Jerusale ne gatho ja ma'ra ya hnini Judea. Ne dá ma nehe habü bí 'bu nú'ü hingyá xodyo, dá zofo gue da ñobri'ü de yá ts'oqui ne da gamfri Ajuą, ne da 'yø't'a nú'a xá hño pa da hnequi gue majuani xa pata yá 'müi.

21 Y hangue por guehna ma mixodyohu bi gʷagui ja ra ndanija ne mi ne xa hyogagui.

22 Pe co rá mfats'i Ajuʷ asta nubya dí siguitho dí zofo nú'ʷ ja yá nsu ne nú'ʷ otho yá nsu. Y nuga nzantho dí ma ngu nú'ʷ bi mʷanga ra Moise ne ma'ra yá 'mehni Ajuʷ de nú'ʷ mi pe'tsi da nja.

23 Nu'ʷ mi mʷ gue ra Cristo nú'ʷ xqui hñuxa Ajuʷ pa da nda, mi pe'tsi te da thogui ndunthi ya ts'othogui asta hinda tho. Pe 'mefa de rá du'a go gue'a rá mudi mi pe'tsi da yopa nte de ra du. Ne go gue'a mi ma da xipa ya xodyo ne nú'ʷ hingyá xodyo de nú'ʷ ra 'ra'yo te da umbi, ne nura 'ra'yo te'a nja ngu 'nara ñot'i ri yot'i'ʷ.

Ra apostol Pablo bi zofo ra nda Agripa

24 Y nu mi mʷanga njaua ra cu Pablo pa bi mʷ hanja xqui hñapi, ra ora'a ra Festo bi ña nts'edi ne bi 'ñembabi:

—¡Asta xcá 'be ri mfeni, Pablo! Ngue'a oda ri mfeni de ya he'mi xcá hñe'ti, hangue xcá 'be ri mfeni.

25 Pe nura cu Pablo bi dadi ne bi 'ñembabi:

—Hinstá 'be ma mfeni, ma hoga nda'i Festo, ngue'a nuga dí mʷanga nú'ʷ majuani.

26 Nuni ra nda Agripa, nehni pađi xá hño de nú'ʷ dí ma, hangue nuga hindi tsu ga ña ja rá thandini. Dí pađi xá hño gho nuní ya xa unga nguenda de gatho núna dí ma, ngue'a hinxa t'øt'e mant'agui.

27 Ma zi hoga nda'i Agripa, ¿ha guí camfri nú'ʷ bi mʷanga yá 'mehni Ajuʷ? Nuga dí pađi gue nu'i guí camfri nú'ʷ bi mañ'ʷ.

28 Nepu nura nda Agripa bi dadi ne bi 'ñena:

—Ya ma'na tui ri 'bedi pa gui jacagui ga camfri ra Jesucristo nehe.

29 Hangue nura cu Pablo bi 'ñembabi:

—Haha, co rá mfats'i Ajuʷ da njabu, ne hinga hõnse'i, nehe gatho núyʷ xa 'yøde nú'a stá mambya. Dí ne da gamfriu ngu stá camfriga nehe, hõnse hindi ne dra that'i co ya cadena ngu xra jagagui.

30 Nepu de ya bi uadi bi ña ra cu Pablo, bi 'mai ra nda Agripa co ra Berenice ne ra Festo ne gatho nú'ʷ mi huhuini.

31 Ne bi njiqui'ʷ pa bá ñase'ʷ 'na ngu 'na, ne bi 'ñémbi:

—Hinte xa 'yøt'a nuna ra 'ñøhø pa rí 'ñepi da tho, nixi pa da mfadi.

32 Nepu ra nda Agripa bi 'ñembabi ra Festo:

—Ya xa za xa themʷa nuna ra 'ñøhø 'bu hinxqui 'yadi da ma ja ma ndahʷ ra Augusto Cesa pa ja dí tha'mbani nguenda 'bu te xa 'yøt'e.

Ra apostol Pablo bri ts'ixa nts'ahni pa Nroma

27¹ Y mi zø ra pa de nú'ʷ xqui benga ra nda Festo pa da mencahe ja ra hai Italia, ra cu Pablo ne ma'ra ya 'yofadi bi 'ent'ua yá 'ye 'nara nda gá soldado mrá thuhu ra Julio nú'ʷ 'na de yá soldado ra nda Augusto Cesa. Y núga drá Luca dá me'be'ʷ.

2 Y bi zixcahe 'nara danga motsa xqui 'ñehe de ra hnini Adramitio, ne dá pøñhe de guehni Cesarea pa dá 'raxhe ja ra ndehe dí mahe pa ja ra hai Asia. Nehe drí 'ñohe ra cu Aristarco nura me Tesalonica 'nara hnini de ra hai Macedonia.

3 Y rá hyax'a dá tsøñhe ja ra hnini Sidó. Y nura Julio xi bi nhyoja'i co ra cu Pablo ne bi umba nsequi da ma dua c'a'tsa ya cu nú'ʷ mi 'bu de guehni, ne pa bá t'umbi nú'ʷ te mi honi.

4 Nepu dá pøñhe de guehni Sidó dá thothe po ra lado mac'angui de ra hai Chipre nú'ʷ o madetho ra ndehe. Dá øthe njabu pa dá 'banpahe ra bunthi mi 'yo.

5 Ne dá 'raxhe ja ra ndehe dá 'ranthe manjuantho de ra hai Cilicia ne Panfilia, ne dá tsøñhe ja ra hnini Mira de ra hai Licia.

6 De guehni ra nda gá soldado ja bi zãhni 'nara motsa mrá me Alejandría de ra hai Egipto mri ma pa ja ra hai Italia. Nu'bú dá juhe nú'a ra motsa'a pa dá thoguihe habu ndrã mahe.

7 Ndunthi ya pa ndrí 'yohe 'ramats'u ja ra ndehe, xi xmá hñei pa dá tsøñhe gueta Gnido. Nepu ngue'a mi 'yo ndunthi ra bũnthi himi hocaguihe ga 'yohe, hangue dá 'rañhe gueta ra hnini Salmón, dá 'bañhe po lado mac'angui de ra hai Creta o madetho ra ndehe.

8 Xi dá 'yohe masque 'ramats'u ngue'a mi 'yo ndunthi ra bũnthi himi hocje ga 'yohe xá hño. Y hinga 'me dá tsøñhe ja rá hyo ra ndehe habu xqui thu'mbabi Ya Hoga Gosthi gueta ra hnini Lasea.

9 Ya xqui thogui ndunthi ya pa ndí 'yohe ja ra ndehe, y ya ma'na xi xmá nts'uni pa ga 'yohe ngue'a ya mi ma da zøhø ya pa de ya tse, ne gue'bu xi 'yo ndunthi ra bũnthi. Hangue nura cu Pablo bi zofu gathu ya ja'i,

10 ne bi ñiembabi:

—Compahu, dí handi gue ma ga thohu ndunthi ya ts'othogui má 'ñu, da za da yui ra motsa con gathu nú'a te di cu, ha nujú ga tuhu nehe.

11 Pe nura nda gá soldado himbi 'yø'tua ncaso ra cu Pablo, ma'na bi 'yøta nú'a mi mangua ra 'yet'amotsa ne nú'a to'o mrá meti.

12 Y ngue'a xmá nts'uni da gohni ra motsa ja Ya Hoga Gosthi pa nú'u ya pa'u de ya tse, hangue ndunthi nú'u to'o mi pani bi beñ'u gue ma'na xá hño da bøni de guehni pa xahma xa zahma xa zonga Fenice nú'a ja ja ra lado yuhyadi de ra xeca hai Creta, pa ja xa 'mũhmani'u nú'u ya pa de ya tse.

Ra d̄ata bũnthi ja ra ndehe

13 Nepu bi mũdi bi 'ño 'na tui ra ndahi nú'a mri 'ñe ngue mac'angui,

hangue bi beñ'u gue xá hño da sigui da thogui pa habu mri ma'u. Hangue dá pøñhe de guehni habu stí ntsayahe, ne dá 'bañhe gueta rá hyo ra hai Creta.

14 Nepu hinga ya'a bi zucje 'nara bũnthi xi nts'edi mbrí 'ñehe ngue mahuifi habu ndrã mahe.

15 Nura bũnthi'a bi duxa ra motsa ngue'a xi mi tsedi, ne himi tsa ga tsamhe. Hangue dá hehe bi duts'i.

16 Dá thothe gueta 'nara zi xeca hai rá thuhu Claudia o madetho ra ndehe, ja ra lado habu hints'u mi tse ra bũnthi. Nu'bú ja dá pø'tsheni ra t'uca motsa pa ja ra danga motsa nú'a mri gũt'i, pe xi dá henbahe.

17 Nepu de ya dá pø'tshe ra t'uca motsa, dá thathe co ya nthahi nura danga motsa ne xi dá dũ'the pa hinda nhuati. Nepu nú'u to'o mri 'yet'a ra motsa, mi tsu da pø'tsa pa ja ra 'bomu ja 'nara t'uca hai rá thuhu ra Sirte, hangue bi ja'ma ya dutu nú'u xqui thuxa maña de ra motsa pa da 'ño co ra ndahi, ne bi hopabi'u da duxa ra ndahi.

18 Ha nurá hyax'a hinxqui tsayathu nú'a ra bũnthi xi mi tsedi, hangue nu'ú bi føta ja ra ndehe nú'u te mri du ra motsa.

19 Nepu nurá hñupa dá føthe nehe ja ra ndehe ma'ra ya t'øt'e nú'u mi pepabi ra motsa.

20 Bi thogui ndunthi ya pa hindã hanthe ra hyadi nixi ya tsø ngue'a xi mi 'yo ndunthi ra bũnthi, hangue ndí hu ma mũihe gue ya ma stá tuhmahe.

21 Ya mi pe'tsa ndunthi ya pa hinte stí tsihe, hangue ra cu Pablo bi 'mai madetho de guecje ne bi 'ñena:

—Compahu, 'bu xcá 'yøhmãhu nú'a dá xi'ahu gue stá cohmañuni Creta, nu'bú hinstã thohmañu nuna dí thohu, ne hinxã 'medihma gathu nú'a stá 'behu.

22 Pe nubyá, ogu tu ri mũihu, ngue'a ni 'na de guecju hinga ma ga tuhu,

masque ra motsa da nxeni ne da yui nuua ja ra ndehe.

²³ Ngue'a manxuii bi zocagui 'nara enxé bá penca Ajuá nú'a to'o dí camfri ne dí pepabi.

²⁴ Y nú'a ra enxé'a bi 'ñengagui: "Pablo, oguí tsu, ngue'a mahyoni gui tsonga Nroma habú bí 'bú ra ndá Cesa, ne gui 'ba ja rá thandi'a, ne por gue'a'i Ajuá ma da ñanga de ra du núyá guí peuiua ja ra motsa."

²⁵ Hangué compahú, nubya dí xi'ahú, oguí tu ri muihú, ngue'a nuga dí camfri gue Ajuá da sujú, ngue'a dí camfri gue ma da njabú ngu nú'a bi xicagui rá enxé'a.

²⁶ Nu'a ma da nja, ma da 'yete'ahú ra ndáhi ne ma dí zogahú ja 'nara zi xéca hai o mbo ra ndehe.

²⁷ Ne ya mi pe'tsa 'net'ocút'a ndí 'yohe njabú co nú'a ra bantí, ndí 'yohe ja ra danga ndehe nú'a rá thuhu Adria, mi 'yete'ahe ra ndáhi pa habwraza. Ne ngu made ra xuui nú'u to'o mi et'a ra motsa bi mudi bi unga nguenda gue ya mi ma ga tsóñhe ja 'nara hai.

²⁸ Nu'bú bi mudi bi 'yeni hangú rá hñe ra dehe, y ya mi pe'tsa ntsóca 'natema'ret'a ne 'rato metro rá hñe. Nepú dá thóhe má ts'u de guehni pa ja ra hai, bi yopa 'yeni ma'na'qui, y ya mi pe'tsa ntsóca 'natemayoto metro.

²⁹ Y co ra ntsu da mfant'ui ya do nura motsa, bi ja'ma goho ya bójá de môte ra motsa asta habú bi zúdi ra hai pa ya hints'u bi ntíhi nts'edi, y gathoguihe ga nehmahe ya xa hyats'i.

³⁰ Y nú'u to'o mi et'a ra motsa bi mámbi gue xahmá xa za xa 'bathmá'u, hangue nu'ú bi yopa ca'ma ra t'uca motsa ja ra ndehe mi mantho'u gue pa xa 'yent'a ma'ra ya bójá ja rá ñaxu ra motsa.

³¹ Hangué nura cu Pablo 'bestho bi xipabi ra ndá gá soldado ne ma'ra ya soldado ne bi 'ñembabi:

—Nu'bú núyá da gai de guecua ja

ra motsa, nu'bú hinda za ga pøñhú de guecua.

³² Nu'bú ya soldado bi dáma hyeca ya ntháhi de ra t'uca motsa ne bi døgne bi ma.

³³ Nepú rá hyax'a hamxuditho, ra cu Pablo bi xicje drí gathóhe gue ga tsihe te ga tsihe, ne bi banteguihe bi 'ñenje:

—Nu'ahú, ya øt'a 'net'ocút'a hinte xcá ahú ne hinte xcá tsihú.

³⁴ Dí bante'ihú gui tsihú te gui tsihú, ngue'a guehna mahyoni pa njabú da nja ri ts'edihú, ngue'a dí pádi gue ni 'na de gue'ahú hingui ma gui tuhú.

³⁵ De mi mangua njabú ra cu Pablo bi gú 'nara thuhme ne bi umba njamádi Ajuá ja yá thandi'u. Nepú bi heque, ne bi mudi bi zi'a.

³⁶ Nepú gathoguihe xi bi hñu ma muihe, ne dá ñunihe nehe.

³⁷ Y núje ndí pahe ja ra motsa, ndí tsøxhe yo nthebe ne hñu'rate ne 'ret'ama'rato.

³⁸ Y ya de dá juahe dá ñuñhe ne dá niñghe, nú'a ra trigo bi bongui dá føthe mbo ra ndehe pa ma'na ya hinxmá hñú nú'a mri du ra motsa.

Ra motsa bi nxeni co rá ts'edi ra dehe

³⁹ Nepú de ya bi hyats'i, nú'u to'o mri 'yet'a ra motsa bi hyandi gue ya ma da zonga ja ra hai pe himi pádi te ma hai'a. Ne bi hyanda 'nara luga ngu ra gosthi mbo ra zi xéca hai habú mri hnequi 'na xeni ra 'bomu guetbú rá hyo ra ndehe. Ne nu'ú bi beni xahmá da za da zonga ra motsa asta habú mi ja ra 'bomu.

⁴⁰ Bi hyeca ya ntháhi nú'u mi thát'a ya bójá nú'u mri gút'a mbo ja ra dehe. Nehe bi xo'tua yá ntháhi nú'u ya za dega nt'et'a motsa. Nepú bi pø'tsa ya dutu pa da daca ra ndáhi ja rá ñaxu ra motsa. Nepú ra motsa bi 'yent'a ra ndáhi gá ma ja rá hyo ra hai.

⁴¹ Pe bi zonga habú mi ja yoho yá

ts'edi ra dehe, nepu bi 'yent'a ra motsa pa ja ra 'bomu. Ha nurá ñaxu ra motsa xi bi yu ja ra 'bomu, hangue ya himbi za bi 'ño. Ha nu de rí môte bi mudi bi nxeni co rá ts'edi ra dehe.

42 Nura ora'a ya soldado mi ne xa hyo gatho ya 'yofadi pa hinda 'ba'tuabi'u dega ncunthe.

43 Pe nura nda gá soldado bi hñacuabi'u pa hinda hyo, ngue'a nu'á mi ne da ñanga ra cu Pablo. Nepu nu'á bi 'bepabi gue da mfôte rá mudi pa ja ra dehe nú'u to'o mi pa da 'raxa ja ra dehe dega nsaha, pa da zonga asta ja ra hai.

44 Ha nu'u ma'ra nú'u to'o himi pa da 'raxa ja ra dehe dega nsaha, bi 'bepabi da gu 'ra 'na xeni ra za nú'u xqui x'otsa ra dehe de ja ra motsa. Y njabu ha, bi za bi zonga gatho'u ja ra hai.

**Ra apostol Pablo bi 'ño ja ra xeca
hai rá thuhu Malta nú'a o
madetho ra ndehe**

28 1 Nu ndá pøñhe gatho de ja ra dehe, ni 'na de guecje hindá jathe. Nepu ja dá pãhe te rá hu nú'a ra hai habu dá tsøñhe. Gue'a 'nara xeca hai rá thuhu Malta o ja ra ndehe.

2 Nepu nuya mengu de guehni xi bi 'yøtcahe ndunthi ra hñoja'i. Ne bi 'ñutcahe 'nara danga faspí pa dá mpa'the, ngue'a xi xmá tse 'nara 'ye mi 'uqi.

3 Nepu ra cu Pablo bi xu 'raya za pa mi u'tsa ja ra tsibi. Y nura ora'a co ra pa bi bonga 'nara zatequ'eña habu xqui t'u ra tsibi, ne bi 'mat'a ja rá 'ye ra cu Pablo.

4 Y nu mi hyanda njabu nú'u ya mengu de nú'a ra hai'a gue ra qu'eña mi zudi ja rá 'ye ra cu Pablo, mri 'ñémbi'u 'na ngu 'na:

—Nuna 'ñøhøni pøde xa hñote. Nuní masque bi c'othma rá du de ja ra ndehe, pe nura ts'utbi xa zudi de guecua, ya hinda hopi da nte.

5 Pe nura cu Pablo bi huat'a rá 'ye ja ra tsibi pa bi dagui nú'a ra zatequ'eña, y hinte bi ja ra cu Pablo.

6 Gatho ya mengu de nú'a ra hai'a mi tømí gue xa hyandi xa nenga rá 'ye, o xa datho xa du. Mi tømtho'u te xa thogui hmaha'a, pe nu mi hyandi gue ya hinte bi ja, nu'bú nu'ú bi pata yá mfeni. Nepu nu'a bi beñ'u, gue nura cu Pablo mi gue'a 'nara zidada.

7 Guetbu de guehni ja mi jani yá hai 'nara 'ñøhø mrá thuhu ra Publio nú'a mrá nda de maxøgue nú'a ra hai'a. Nu'á xi bi 'yøtcahe ndunthi ra hñoja'i ne bi 'racje ntsaya hñu pa ja rá ngu.

8 Y nurá dada'a mi 'benga ja ra mfidi mri hñeni mri umba ra nzø ne ra nast'i. Y nura cu Pablo bi ma bá c'a'tsi pa bá apabi Ajuá por gue'a ne bi hñu'tsua rá 'ye. Nepu 'bestho bi ñani'a.

9 Y nu mi fadi njabu, bi zøhø ndunthi ya da'thi nú'u myá mengu de nú'a ra hai'a, ne gatho bi ñani.

10 Ne xi bi numansuguihe, y nu ndá pøñhe de guehni bi 'racje gatho nú'a mi pa'di'u gue da 'yøtcahe ra 'bedi má 'ñu.

Ra apostol Pablo bi zonga Nroma

11 Dá 'buheni hñu nzana con gue'u. Nepu ja dá juhèni 'nara motsa nú'a xqui gohni nehe nú'u ya pa dega tse. Nú'a ra motsa'a mrá me

Alejadría 'nara hnini de ra hai Egipto. Ne de mbo ra motsa xqui thøteni 'raya c'oi de 'ra nú'u t'embi ya ajuá, 'na de gue'u rá thuhu ra Casto, ha nu ma'na rá thuhu ra Polu.

12 Nepu dá tsøñhe ja 'nara hnini rá thuhu Siracusa, ja dá 'buheni hñu pa.

13 De guehni dá thoguihe mahuifi dá mahe ja rá hyo ra ndehe pa dá tsøñhe asta ja ra hnini Regio. Nepu rá hyax'a bi 'ño ra ndahi mri 'ñehe mac'angui, nepu rá yopa dá tsøñhe ja ra hnini Puteoli de ra hai Italia.

14 Ne de guehni ja dá ntheheni 'raya cu nú'x bi zixcahe pa ja yá ngu pa dá 'bùheni con gue'x hñato ma pa. Nepu de ya dá pøñhe de ra hnini Puteoli dá ma dí mahe ja ra hnini Nroma.

15 Y nuya cu de guehni Nroma ya mi pađi gue ma ga tsøñhe, hangue nu'ú xqui bøni e da đacje ja ra đa'ñu nú'a mri ma Nroma, gueta ra tai de ra t'uca hnini rá thuhu Foro de Apio ne ra hnini rá thuhu Hñu Ngu. Ha nu mi hyanda ra cu Pablo nú'x ya cu, nu'á bi umba njamađi Ajuá ne bi hñu rá mui ne xi bi johya'a.

16 Nepu de dá tsøñhe Nroma, ra nda gá soldado bi 'yent'ua ja rá 'ye ra nda gá nsufadi nú'x ya 'yofadi mri zi'a. Pe nura cu Pablo bi umba nsequi pa bi ts'ixa 'nambu bá 'bui, ne bá 'buhuini'a 'nara soldado pa bi su.

Ra apostol Pablo bi mamba rá noya Ajuá nuni Nroma

17 Ne rá hñupa de xqui zønga ra cu Pablo nuni Nroma, bi zohna gathu ya nda gá xodyo nú'x mi 'bùhni.

Nepu de ya xqui munts'i bi 'ñembabi:

—Ma cu'ihx, masque núga hinte stá ø'tua ma mixodyohx, nixi stá ø't'a 'nara nts'o'mui co nú'x yá nzai ndu ma dadahx, pe masque hinte stá ø't'e, nuga bri jøgagui nts'ahni nuni Jerusale ne bi t'entc'a ja yá 'ye ya me Nroma.

18 Pe nu ndá nhyanthyahe, himbi ts'utcagui ni 'nara ts'oqui te stí ø't'e pa xa hyocjhma'x, hangue nu'ú mi ne da hyegagui.

19 Pe nuga mixodyohx de guehni himbi ne'x gue da thegagui, hangue ma'na xá hño dá adi ga ehe pa guecu pa go da hñamga nguenda ma ndahx ra Augusto Cesa, pe hingue pa e ga ñapabi ma mixodyohx.

20 Hangue stá zon'ahx pa ga ñahx. Nuga dí 'bacua ja ri thandihx dí that'i co ya cadena ngue'a dí tø'mi nú'a ra hñat'i xa ñatcaguihx Ajuá núj dyá me Israelhx.

21 Nu'bú nuya nda gá xodyo bi 'ñemba ra cu Pablo:

—Nuje ni 'nara he'mi hinte stá hañhe de guehni Judea de gue'a'i, ne ni 'na de gue nú'x ma mixodyohx xqui 'ñehe de guehni hinte xa xicje de gue'a'i, nixi xa ñap'a'i.

22 Dí ne ga øhe nú'a guí ma de nú'a guí camfri, ngue'a dí pahe gue habwraza ñama'ñx ya ja'i de nuna ra 'ra'yo jamfri.

23 Nepu bi mámbi'x te ra pa mi ma da yopa ña'x ma'na'qui. Y nu mi dat'a nú'a ra pa'a xqui mañ'x, ndunthi de gue'x bi zønga habx mi 'bù ra cu Pablo. Desde mi xudi bi mudi bi ña'a asta mi nde tobya mi zofo ya ja'i de hanja ri manda Ajuá. Nú'a mi ma de rá ley ra Moise ne gathu nú'a xqui 'yofu ma'ra yá 'mehni Ajuá, pa nu'ú da gamfri nehe gue ra Jesu go gue'a ra Cristo nú'a to'o bá pehna Ajuá pa da nda.

24 Nepu 'ra de gue'x bi gamfri nú'a mi mangua ra cu Pablo, pe nu ma'ra himbi gamfri.

25 Ne 'ra de gue'x bi ntsanoyasx ne bi mudi bi ma'x. Pe ante da ma'x ra cu Pablo bi 'ñembabi'x:

—Go gue'a majuañi bi mangua ra bađi Isaía po rá Maça Ndañi Ajuá bi xipa ndu ma dadahx, ne bi 'ñena njaua:

26 Rí ma ua xipa nuya ja'i:

Ma gui 'yødehx, pe hinda zo ri mfenihx,
ma gui hyanthx, pe hingui ma
gui pahx te rí bøni nú'a gui
hyanthx.

27 Ngue'a xi xa megui ri mfenihx,
ne hinguí ne gui hñuxhx nt'øde
nú'a guí ødehx,
ne hinguí ne gui pahx nú'a guí
hanthx.

Nu'ahx hinguí ne gui hanthx,
nixi gui 'yødehx,
nixi gui pahx,
ngue'a hinguí ne gui ntsø'mhx
pa ga pun'a ri ts'oquihx.

Guehna m̄anga ra M̄aca T'of̄o.

28 Hangue p̄ah̄u xá h̄ño gue desde nubya ma da t'umbabi ra noya dega mp̄øhø nú'ũ hingyá xodyo. Nuga dí camfri gue nu'ũ h̄a, ma da 'yøde ne da gamfri.

29 Ne nu mi uadi bi m̄anga njab̄u ra cu Pablo, ya xodyo bi ma ne mri ntsanoya seh̄e'ũ.

30 Ha nura cu Pablo bi 'm̄hni maxøgue yo n̄jeya ja 'nara ngu dega njut'i, ne mi umba ntsaya gatho nú'ũ mi tsøni pa da ñ̄aui.

31 Ne mi zofo ya j̄a'i hanja go ri manda Ajūa, ne mi xipabi'ũ de ra Zidada Jesucristo. Himi tsu da ñ̄a, ne hinto mi h̄acuabi'a.